

ΠΑΝΔΩΡΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΘΑΥΡΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

ΤΟΜΟΣ ΕΙΚΟΣΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ.

ΑΠΟ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1871 ΜΕΧΡΙΣ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1872.



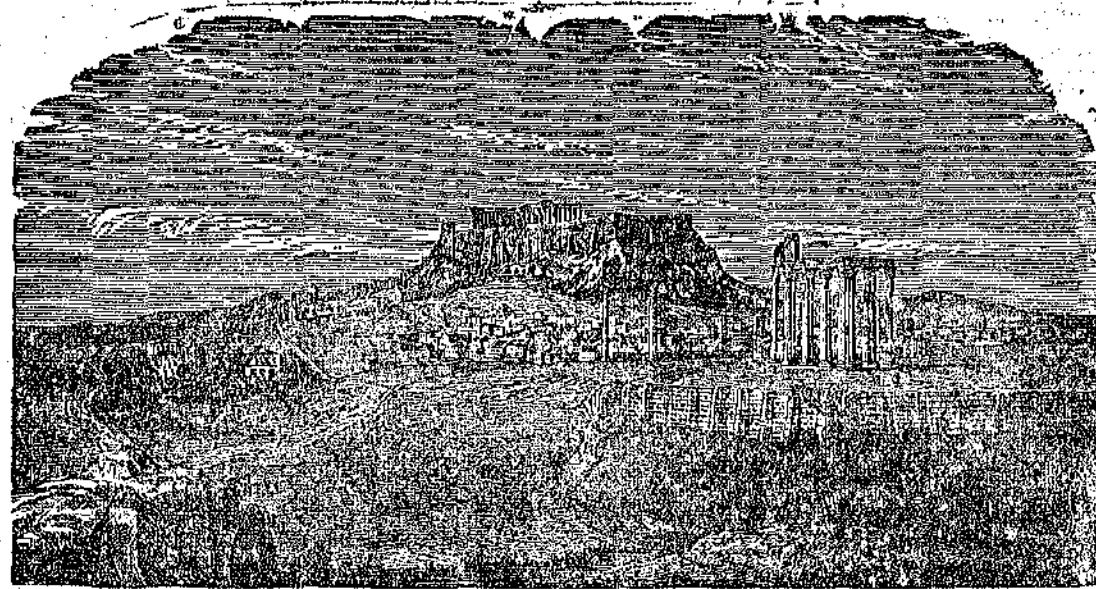
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ
ΛΑΥΡΙΩΤΟΥ
ΞΕΝ. ΑΡΙΘ.

ΕΙΣΑΓΟΓΗ
2213
ΚΥΡ. Γ. ΜΠΟΥΚΑΛΟΥ

ΠΑΡΕΤΗΣΤΗΡΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,
ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΠΑΝΔΩΡΑΕ ΔΑΔ. Α. ΒΙΛΛΑΡΑ.

1872.



ΠΑΝΔΩΡΑ.

15 ΜΑΡΤΙΟΥ, 1872.

ΤΟΜΟΣ ΚΒ'.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 528

ΚΟΖΑΝΙΚΑ.

(Συνέχ. καὶ τέλος. Ἰδε φυλλάδ. 527.)

Ἰγνάτιος.

Ἦν Θεσσαλονικεὺς διαδεξιόμενος τὴν Μελέτιον. Ἐπὶ τούτου μεγάλα σκάνδαλα καὶ ταραχαὶ ἐλαβον χώραν ἐν Κοζάνῃ· διὸ οἱ Κοζανῖται ἱερεῖς καὶ λαϊκοὶ οὐκ ἐβούλοντο δοῦναι αὐτῷ τὰ δικαιώματα· ὁ δὲ πατριάρχης Ἰωαννίκιος ἐπεμψεν ἑξάρχον μετ' ἐπιστολῆς πρὸς τοὺς κατοίκους παραινετικῆς. Καὶ ἐπὶ πατριάρχου Σωφρονίου οἱ Κοζανῖται ἐπεμψαν ἀναφοράς κατ' αὐτοῦ καὶ τοῦ πρωτοσυγγέλου Κωνσταντίνου, ἐν αἷς «μυρία τε ὅσα κατηγορήματα καὶ ἔξια μομφῆς κατ' ἀμφοτέρων» κατὰ τὰς λέξεις τοῦ πατριάρχου, ὅς τις ἐπεμψεν ἑξάρχον (1776) ἐρευνῆσαι ἐπιτοπίως. Καὶ ἐπὶ πατριάρχου Γαβριὴλ αὐτοῖς ἔγραψαν οἱ Κοζανῖται κατ' αὐτοῦ· ὁ δὲ ἐπεμψε πρὸς αὐτοὺς (1781) παραινετικὴν ἐπιστολήν, ἣτις σώζεται ἐν τῇ ἐπισκοπικῇ κώδῃ. Ὁ ἀρχιερεὺς οὗτος χάριν ἀργυρίου ἐπώλει τὰς ἐνορίας πρὸς μὴ ἐτι ἱερωθέντα πρόσωπα· διὸ ὁ πατριάρχης Σαμουὴλ πικρῶς τὸν Ἰγνάτιον ἐπιπλήττει, λέγων. «Ἐπειδὴ τοιγαροῦν καὶ ἐν τῇ ἐπισκοπῇ ταύτῃ Σερβίων καὶ Κοζάνης, ὡς ἔγνωμεν καὶ ἐβεβαιώθημεν, ἐπεκράτησεν, ὡς μὴ ὀφείλει, μία κα-

κίστη καὶ ἀτοπος συνήθεια, δηλαδὴ οἱ ἐν ἀφ᾽ ἑσέως τοῦ ἱερατικοῦ ἐπαγγέλματος γενόμενοι, καὶ λαμβάνοντες ἐνορικά καὶ ἱερατικά ἐισοδήματα καὶ δικαιώματα πρὸ τοῦ ἱερωθῆναι αὐτοὺς καὶ ἐπισκέπτονται ἱερατικῶς τὰς ἐνορίας ἐκείνας· ἣτις συνήθεια αὕτη οὐ μόνον ὑπάρχει παράλογος καὶ ἥτορος, ἀλλὰ καὶ ἀπειναντίας οὐσα τῶν θεῶν νόμων. ἵνα πρῶτον μὲν ἡ θεοφιλία σου μὴ τολμήσῃς ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὴν ἐξῆς ἅπαντα χρόνον κατ' οὐδένα τρόπον καὶ ἐφ' ὅλῃς δὴ ποτε προφάσει, δοῦναι ἐνορίας πρὸς τινὰ τῶν ἐν ἀφέσει γιγνομένων τοῦ ἱερατικοῦ ἐπαγγέλματος, πρὸ τοῦ ἱερωθῆναι ἐκείνους, ὡς δίκην ὑφ' ἑξέων παρακοῆς. Ἡ πατριαρχικὴ αὕτη ἐπιστολὴ σώζεται ἄκρως ἐν τῇ ἐπισκοπικῇ κώδῃ, ἐνθα παραπέμπονται οὐ μόνον οἱ ἀναγνώσται, ἀλλὰ καὶ οἱ καταχρόμενοι ἀρχιερεῖς. Μετὰ ταυτὸς δὲ κατ' αὐτοῦ δικαίως καταδραμὰς μόλις συνῆλθε καὶ ἤρξατο μεριμνῶν εἰρηνικῶς περὶ τῶν κοινῶν, καὶ μάλιστα αὐστηρῶς ἀπαγόρευσε τὴν ἀνοξίαν τῶν ἐργαστηρίων ἐν ἐπισήμοις ἐορταῖς, ὅπερ μέχρι τοῦδε φυλάσσεται. Ἀρχιερατεύσας δὲ 32 ἔτη (1753—1785), ἀπέθανεν ἐν Κοζάνῃ καὶ ἐτάφη ἐν τῇ νῳ τῷ ἁγίου Νικολάου.

Θεόφιλος.

Ἦτο ἐκ Βεργίας. Διατρίψας πολλὰ ἔτη πρὸς τὸν ἀρχιεπισκόπῳ Θεσσαλονικῆς Ἰακώβῳ, πρῶτον ἐγεί-

νετο μέγας πρωτοσύγγελος· εἶτα δὲ ἐχειροτονήθη ἐπίσκοπος Κοζάνης, ὡς λέγει ἐν πολλοῖς ἄλλοις καὶ τὰ ἐξῆς· ἄτοστον τοῖνυν ἡ μετρίότης ἡμῶν, τῇ χάριτι καὶ ἐπικλήσει τοῦ παναγίου καὶ τελεταρχικοῦ πνεύματος· κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν διατύπωσιν, εἰς τὸν ὁρόνον τῆς ἀγιωτάτης ταύτης ἐπισκοπῆς Σερβίων καὶ Κοζάνης χειροτονήθηκεν, ὥστε εἶναι καὶ ὑπάρχον αὐτὸν εἰς τὸ ἐξῆς γνήσιον καὶ νόμιμον καὶ κανονικὸν ἀρχιερέα ἐν πάσῃ τῇ ἐπαρχίᾳ ταύτῃ. Ἡμέρας δὲ ἐκ Θεσσαλονίκης ἐπιστολὴν πρὸς τοὺς Κοζανίτας, καὶ παρ' αὐτῶν τοιαύτην λαβὼν, ἀφίκετο εἰς Κοζάνην, ὅπου ἐσχολήτισε τὴν σύνοδον τῶν κληρικῶν, ἔλαθεν ἔγγραφον ὑποσημαίνον περὶ συνδρομῆς καὶ ὁμοιοῦς χάριν τῶν κοινῶν πραγμάτων, ἐφρόντισε περὶ τῶν σχολείων καὶ περὶ τῶν κατοίκων, καὶ ἐξέδωκε νόμον τινὰ περὶ διαφορῶν συντεχνιῶν ἀπὸ τοῦ 1786. Ἦν δὲ κάτοχος παιδείας καὶ ἐντριβῆς περὶ τὰ ἐκκλησιαστικὰ, σεμνῆς, ἀστείρας, φίλος τῆς κοινῆς ὁμοτιμίας. Περιοδεύων δὲ κατὰ τὴν Λοζία νην, ἐτραυματίσθη τὸ ἀριστερὸν γόνα ἀπὸ τοῦ ἵππου πεσὼν, καὶ ἀπέθανεν ἐν γαγγραινῇ (1811) ἐν Κοζάνῃ, ταφείν ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ ἀγίου Νικολάου. Σώζεται δὲ αὐτοῦ (ἀπὸ τοῦ 1810) ἐνοριακὸν πωλὴ τῆριον τὸ ἐξῆς, ὅπερ προστίθεται χάριν περιεργείας.

α' Ο ταπεινὸς ἐπίσκοπος Σερβίων καὶ Κοζάνης Θεόφιλος.

Ἡ ταπεινότης ἡμῶν διὰ τοῦ παρόντος αὐτῆς ἀποδεικτικῶς . . . ὁμολογεῖ . . . ὅτι δέδωκε τὴν ἐνορίαν ἅπασαν ἐπὶ τελείᾳ παράσει τῷ εὐλαβεστάτῳ ἐν ἱεροῖσιν . . . ἀπεκατέστηεν αὐτὸν τέλειον κύριον καὶ ἐξουσιαστὴν . . . ἐφ' ἑρῶς ζωῆς . . . Ὅψε ποτε δὲ ἐπαναστή τις, ἐνοχλῶν αὐτὸν, ἢ ἐκ τοῦ ἱεροῦ κατὰ λόγου, ἢ ἐκ τῆς τῶν λαϊκῶν καταστάσεως, ἢ νέως καὶ ἐκ τῶν μετὰ ταῦτα ἁγίων ἀρχιερέων . . . ὁ τοιοῦτος ἀναπολόγητος ἔστω καὶ ἀνίσχυρος, ἀλλὰ καὶ ἐν παντὶ κριτηρίῳ ἀνείσχευτος καὶ ἀπόβλητος γενέσθω. »

Διονύσιος.

Ὁ ἐπίσκοπος οὗτος ἦτο ἐκ τοῦ Βλαχολειβάδου, ἀμαθὲς μὲν, ἀλλὰ μουσικῆς ὁδοφρονήτατος, μεγάλως καὶ μεγαλοπρεπέως. Διεδέξατο τὸν Θεόφιλον, καὶ μικρὸν διαλείνας ἐν Κοζάνῃ, ἐτελεύτησεν ἐν Θεσσαλονίκῃ (1815), καὶ ἐπομένως οὔτε ἀγαθὰ οὔτε κακὰ ἐπρόλαβε ποιῆσαι.

Βενιαμίν.

Ἐγεννήθη ἐν Θεσσαλονίκῃ (1781) ἐκ πατρὸς Δημητρίου Καρίπογλου Ἀγραφιώτου, ἀνετάρφη δὲ παρὰ τῆς μητρός. Αὐτόθι ἠσχολήθη περὶ τὰ ἐκκλησιαστικὰ γράμματα, καὶ ἐχειροτονήθη ἱεροδιάκονος καὶ σύγγελος ὑπὸ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Γερασίμου. Κα-

τόπιν δὲ (1810) ἐχορηγίσαν ἀντιπρόσωπος τοῦ ἀρχιεπισκόπου Ἰωσήφ, ὅστις ἐχειροτόνησεν αὐτὸν ἀρχιμανδρίτην, καὶ εἶτα (1814) ἡγουμένον τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ μοναστηρίου τῶν Βλαταίων. Τὸ δὲ 1815 ἐχειροτονήθη παρὰ τοῦ αὐτοῦ, ἄγων τὸ 34 ἔτος, ἐπίσκοπος, καὶ ἐπέμφθη εἰς Κοζάνην διάδοχος τοῦ Διονυσίου. Μετὰ τριετίαν ἀπῆλθεν εἰς Δακίαν, ὅπου ἐγνώρισε πολλοὺς τῶν λογίων τοῦ ἔθνους, παρ' ὧν ἔλαβε δωρεάν 100 περίπου τόμους συγγραμμάτων διὰ τὴν βιβλιοθήκην τῆς Κοζάνης. Ἐπὶ τῆς ἐπαναστάσεως (1821) προσέστη ἀτρόμητος προστάτης τῶν χριστιανῶν, σπεύδων ἀκόμα· πρὸς ἐξιλέωσιν διαφόρων σατραπῶν, καὶ ἀπαλλάσων πολλοὺς ἀπὸ τοῦ θανάτου· οὐ μόνον δὲ τοῦτο, ἀλλ' οὐδὲ τὰ σχολεῖα ἔκλειπεν, οὐδὲ τοὺς ναοὺς ἐν οἷς ὕμνει τὸν Θεὸν καὶ ᾄχεται ὑπὲρ λυτρώσεως τοῦ ἔθνους. Καὶ μετὰ τὴν ἐπαναστάσιν ἠσχολήθη περὶ τῶν σχολείων τῆς Κοζάνης καὶ πάσης τῆς ἐπαρχίας, χορηγῶν βραβεῖα καὶ ἀμοιβάς, καὶ ἐξ ἰδίων διατηρῶν μαθητὰς. Τῇ Κοζάνῃ ἐδωρήσατο περὶ τὰς 60,000 γρασίων ὑπὲρ τῶν σχολείων καὶ ὑπὲρ τῆς διατροφῆς τῶν φυλακισσόμενων, ἡλεκτρικὴν μηχανὴν καὶ πολλὰ βιβλία· ἐπεσκεύασε δὲ καὶ τινὰς βρύσεις· προσέτι ἐχορήγησε χρηματικὰς συνδρομὰς καὶ τοῖς σχολείοις Καταφυγίου, Βελθεντοῦ, Σερβίων, Σιατιστίας, Μπογασαϊκοῦ, καὶ τῆς αὐτὸν τεκνύσης Θεσσαλονίκης. Καί τοι δὲ ὀλιγομαθῆς, ἦν λίαν φιλόμουσος, ἀναγινώσκων διάφορα συγγράμματα, καὶ ἀγαπῶν τὴν μετὰ περπατούμενων συναναστροφὴν. Πάσχων δὲ χρονικὸν ἄσθμα, ἐτελεύτησεν ἐν Κοζάνῃ τῇ 17 Ἀπριλ. 1854, βιώσας ἔτη 73, ἀρχιερετεύσας 39, καὶ ἐτάφη ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ ἀγίου Νικολάου.

Εὐγένιος.

Ἐγεννήθη ἐν Σερβίῳ (1807) ἐκ πατρὸς Κωνσταντίνου Πατέρα καὶ μητρός Βασιλικῆς, καὶ ἐδραπίσθη Δημήτριος. Ὁρφανὸν δὲ γενόμενός· καὶ πένυτα, υἱοθέτησεν ὁ ἐπίσκοπος Βενιαμίν καὶ ἐφρόντισε περὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως αὐτοῦ, πέμψας ἐν τῇ σχολῇ τῆς Κοζάνης. Ἐνθα ἐσπούδασε παρὰ τοῖς διδασκάλοις Σταυρίδῃ καὶ Τριανταφυλλίδῃ ἐπὶ ἐξεστίαν, ἀκούμενος ἐν τῇ ἐπισκοπῇ περὶ τὰ ἐκλήσιας γράμματα. Οὕτως δὲ παρασκευαζόμενος, πρῶτον μὲν (1825) ἐχειροτονήθη διάκονος παρὰ τοῦ Βενιαμίν, εἶτα δὲ ἀρχιδιάκονος, καὶ ἐνήργει τὰς ὑποθέσεις τῆς ἐπισκοπῆς. Κατόπιν ἔνεκα ἀντιπολιτεύσεως χειροτονεῖται ὑπὸ τοῦ Βενιαμίν ἀρχιμανδρίτης οὐχὶ ἐν Κοζάνῃ, ἀλλ' ἐν Θεσσαλονίκῃ, καὶ μετέβη εἰς Λεϊψίαν ἐφημέριος τῶν ὁρθοδόξων τῇ συστάσει τοῦ Βενιαμίν. Χρόνου δὲ τινὸς παρελθόντος, καὶ τῶν πνευμάτων ἡσυχάζοντων, ἐπανήλθεν (1846) εἰς Κοζάνην. Μετὰ τρία δὲ ἔτη (1849) μετεβὰς εἰς Κωνσταντινουπόλιν, ἐχειροτονήθη ἐπίσκοπος Σερβίων καὶ Κοζάνης, παραιτήσας

μὲν τοῦ Βενιαμίν, ἀλλὰ συζήσαντος μέχρι τελευτῆς ἐν τῷ ἐπισκοπείῳ. Ἠλθὼν δὲ εἰς Κοζάνην, κατέλαβε τὸν ἐπισκοπικὸν ὁρόνον, καὶ διεύθυνε μέχρι τοῦδε τὰ πρᾶγματα μετὰ τῆς ὑπ' αὐτοῦ σχηματισθείσης συνόδου. Ἔστι δὲ ὁ ἀνὴρ ἀψοφῶν μεμορφωμένος, εὐγενῆς, περιποιητικὸς, φιλυπόδοχος, φιλόξενος, ἄκακος· διὸ καὶ εὐχόμενός, ὅπως ἀναδειχθῇ ὁ ζῖος τοῦ ὀνόματος, λαμπρύνων τὸν ἐπισκοπικὸν ὁρόνον, μεριμνῶν ὑπὲρ τῆς θρησκείας καὶ χριστιανικῆς ἀγωγῆς τοῦ λαοῦ, περιβάλλων δραστηρίως καὶ ὑποστηρίζων τὰ σχολεῖα εἰς δόξαν καὶ τιμὴν ἀθάνατον.

Γεώργιος Σακελλάριος.

Ἐγεννήθη ἐν Κοζάνῃ περὶ τὸ 1765 ἐκ πατρὸς Κωνσταντίνου, καὶ αὐτόθι ἐσπούδασε παρ' Ἀμφιλοχίῳ καὶ Καλλινίῳ, καὶ ἀκολούθως ἐν Πέστᾳ φιλοσοφίαν, γαλλικὰ, λατινικὰ καὶ γερμανικὰ ἐπιμελείας τοῦ πάππου Ἰωάννου καὶ τοῦ θείου Γεωργίου. Τότε δὲ ἐστρατολογήθη αὐτόθι καὶ ἐτάχθη σημαφόρος τοῦ ἑλληνικοῦ τάγματος, οὗ ἀρχηγὸς ὁ στρατάρχης Λαουδῶν· ἀλλὰ μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦτου ὁ Γεώργιος ἐπιστρέφει εἰς Κοζάνην, ὅπου ἐνυμφεύθη (1790) τὴν Ἀναστασίαν, κόρην τοῦ ἱατροῦ Δημητρίου Καρακάση. Μετὰ δύο περίπου ἔτη ἀπῆλθεν εἰς Βουκορέστιον παρὰ τῷ πενθερῷ, καί κειθεν τῇ δαπάνῃ τοῦτου καὶ τοῦ ἐπισκόπου Μποζαίου μετέβη εἰς Βιέννην, καὶ ἐξεστίαν ἐσπούδασεν ἱατρικὴν ὑπὸ ἐπισήμου καθηγητῆς, καὶ μάλιστα τὸν Ἰωσήφ Πέτρον Φράγκ καὶ τὸν Βράουν· διὸ ὁ Σακελλάριος πρῶτον βραδυσιστὴς ὢν, βαθμυδὸν ἐγένετο ἐκλεκτικὸς.

Μετὰ δὲ τὰς σπουδὰς ἀναγορευθεὶς διδάκτωρ, ἀπῆλθεν (1796) εἰς Βουκορέστιον, ὅπου ἔτος σχεδὸν διέτριψεν ἐμμισθός ὑπάρχων τοῦ ἑαυτοῦ πενθεροῦ, ἀρχιάτρου ἐν τῷ νοσοκομείῳ τῆς Βραγκοβάνης. Ἀκολούθως ἐπέστρεψεν εἰς Κοζάνην, καὶ διέτριψεν ἔτη τινὰ ὡς μισθωτὸς ἱατρός ἐν Χερσισχίνῃ, Ἀμπελακίοις καὶ Καστορίᾳ. Εἶτα (1804) ἐκλήθη ἱατρός τοῦ διοικητοῦ Μπερατίου Ἰβραὴμ πασᾶ, ἔχων ὑφ' ἑαυτὸν καὶ δύο ἄλλους ἱατροὺς Ἰταλοῦς. Τὸ δὲ 1807 προσελήθη ἱατρός τοῦ ἡγεμόνος Ἀλῆ πασᾶ ἀντὶ ἐτησίου μισθοῦ 5000 γρ., καὶ θανόντος τοῦ ἱατροῦ Κυρίτη καὶ ἀπελθόντος τοῦ ἱατροῦ Φράγκ, ἀνεψιοῦ τοῦ Ἰωσήφ Φράγκ, ἐγένετο (1810) ἀρχίατρος τοῦ αὐτοῦ. Τὸ δὲ 1817 ἦν ἐν Μπερατίῳ ἱατρός καὶ κηδεμὼν τοῦ αὐτόθι διοικητοῦ Σελῆ πασᾶ, υἱοῦ τοῦ Ἀλῆ, δεκατριετοῦς τὴν ἡλικίαν. Πολιορκουμένου εἶπα (1820) τοῦ Μπερατίου ὑπὸ σουλτανικοῦ στρατοῦ, κατάρθωσε καὶ ἦλθεν εἰς Κοζάνην· ἀλλὰ μετὰ τρεῖς ἡμέρας διελθὼν, ἐκείθεν δὲ κατὰ τοῦ Ἀλῆ στρατεύων ἱαμαὶλ πασᾶς, ὁ Πασάβας, προσέλαβε ἱατρὸν εἰς Ἰωάννιναν· ἀλλὰ καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἀπηλλάχθη καὶ ἦλθεν εἰς Κοζάνην. Καὶ ἀκολούθως δὲ (1823) προσελήθη ἱατρός

παρὰ τοῦ στρατάρχου Δερβίς πασᾶ εἰς Ἀδρίσαν καὶ εἰς τὸ στρατόπεδον τῆς Ἀλαμάνης. Καὶ κατὰ τὸ 1829 προσέλαβεν αὐτὸν ἱατρὸν ἐν Ἀδρίσῃ ὁ Σελῆ Μεχμέτ πασᾶς, ὁ καταστρέψας εἶτα τοὺς Γιενιτσάρους. Τὸ δὲ 1835 ἐκλήθη ἱατρός τοῦ ἐν Μπιτωλίοις ἀρχιστρατήγου Χουσεὶν πασᾶ Γαβανοζόγλου, παρ' ὃ μικρὸν διέτριψεν, ὡς ἐπιστρέψας οὐκ αὖτε.

Τὸ δὲ 1836 ἀναγινώσκων, ἐδήχθη τὸν κερπὸν τῆς δεξιᾶς χειρὸς ὑπὸ ἐντόμου· ἐκ τοῦτου ἐπείσθη ἅπην τὸ σῶμα καὶ τὸ πρόσωπον· μετὰ γενικὰς δ' ἀφαιμάξεις, λουτρὰ καὶ οὐλικὰ καὶ ἄλλα ἱατρικὰ ἀπηλλάγη κατὰ μικρὸν· ἀλλὰ κατίστη φιλάσθενος, καὶ τὸν Ὀκτώβριον 1838 ὑπὸ τετραμήνου παραλυσίας κατασχθεὶς, ἀπέβιωσεν ἔτων 73. Ἡ δὲ παράλυσις ἤρξατο ἐκ τῶν δακτύλων τῶν ποδῶν· μετὰ 14 ἡμέρας προέβη μέχρι γονάτων, μετὰ 14 μέρας ὀσφύος· μετὰ 14 παράλυσιν τῆς οὐροδόχου κύστεως, καὶ στραγγουρία· μετὰ 14 μέρας γαστρὸς, ὅτε ἀκούσιοι κενώσεις οὐρῶν καὶ κοπράνων· μετὰ 14 λυγμός· μετὰ 14 ἔμετος· μετὰ 14 παράλυσιν πνευμόνων· μετὰ 14 μελάνωσις γενικὴ τοῦ σώματος καὶ σπασμοί, καὶ μετὰ 14 ἡμέρας ὁ θάνατος, βασιάνιος αὐτὸν οὕτω θῆκε καὶ ἐκτὸς ἐβδομάδας, ἦτοι ἡμ. 126. Ἐτάφη δὲ ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ ἀγίου Νικολάου, τὸν ἐπιτάφιον ἐμφωνήσαντος τοῦ Χρησίου Μεγδάνου. Μετὰ τὸν θάνατον τῆς πρώτης γυναίκος, συνέζευξάτο τὴν τοῦτου κόρην Μαρτίαν (1805), ἐξ ἧς ἔλαβεν υἱὸν Πανσυνίαν. Ἦν δὲ ὁ ἀνὴρ αἰμακτώδης, ὑψηλός, αὐστηρὸς, σεπτικὸς, λακωνιστής, καὶ ἐπιτιμητὴς τῶν φθειρόντων τὴν γλῶσσαν διὰ ζηνισμῶν. Προστούποις λίαν φιλόπονος, γράφων ἱστορίας τῶν ἐξιολογωτέρων νοσημάτων, ὧν πολλὰς εἶδον λατινιστί, καὶ διατηρῶν ἀλληλογραφίαν μετὰ τοῦ διδασκάλου Φράγκ καὶ ἄλλων ἱατρῶν. Καί τοι δὲ βιώσας βίον πλανητικόν, ἠσχολήθη περὶ τὰ ἐξῆς ἔργα.

Συνοπτικὴ ἀρχαιολογία τῶν Ἑλλήνων, ἣν ἔγραψε καὶ ἐξέδωκεν ἐν Βιέννῃ (1797) τύποις Γ. Βεντίνου, προσφωνήσας τῷ μεγάλῳ Μπάρνφ Ἀλεξάνδρῳ Χαντζερῇ. Ποιημάτων διάφορα, ἐκδοθέντα ἐν Βιέννῃ (1817) παρὰ Ἰωάννη Σνέιρεφ. Ταῦτα ἐπῆνεσαν τρεῖς διάσημοι ἄνδρες, ὁ Πουκαβίλλ, γνώριμος τοῦ ἀνδρὸς ἐξ Ἰωαννίνων, προτιμῶν αὐτὰ τῶν τοῦ Χρηστοπούλου· ὁ Κάρολος Ἰκεν, ἐν γερμανικῇ λευκοθέῃ· καὶ ὁ Θεόδωρος Κλινδ, ὅστις ἐν ἔσμαισι τῆς νέας Ἑλλάδος ἀναφέρων βακχικά τινὰ τοῦ Χρηστοπούλου καὶ ἀντιβακχικά τοῦ Σακελλάριου, λέγει, συγκατακτικῶς, ὅτι καὶ ἐμφαντικώτερᾳ τῆς τοῦ Χρηστοπούλου, οἶτω καὶ ἡ γλῶσσα, καὶ ὅ· ἦν ποιητὴς, καθαρωτέρᾳ ἐστὶ καὶ εὐγενεστέρα (σελ. 57, § 19—22). Ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ τοῦ Σακελλάριου ὑπάρχουσι καὶ ποιήματα καὶ ἐπιστολαὶ αὐτοῦ πρὸς τὸν σοφὸν ἱατρὸν Μ. Περ-

δικάρην, καὶ τις ἐπιγραφομένη ὑπεπιστήμων κρίσις. ὁ Νέου Ἀναχάρσιδος πρῶτος τόμος, ὃν ἐκ τοῦ γαλλικοῦ μετεγλῶτισσε καὶ ἐξέδωκεν ἐν Βιέννῃ, ἀλλὰ διὰ τινὰ πρὸς τὸν Ῥῆγαν φεβρίλιον δυσπρόνοιαν ἀπέσχε τῆς μεταφράσεως παντὸς τοῦ συγγράμματος. Ἀνέκδοτα δὲ εἰσι τὰ ἐξῆς, ἅπερ εἶδον παρὰ τῷ υἱῷ τοῦ Σκελλαρίου Πανσανίᾳ, ἀνδρὶ λογίῳ καὶ εὐγενεῖ. Γενικὴ καὶ μερικὴ ἱστορία τῆς Ἑλλάδος δεκαεξατομὸς τοῦ Κουζίνου Δεσπρῶ, ἣν μετέφρασεν ἐκ τοῦ γαλλικοῦ ἐν Μπερλίῳ. Μετέφρασε δὲ τόμους 13, ὃν οἱ μὲν 10 τέλει· καὶ ὁ 13ος ἀτελής· σῶζονται, ὁ δὲ 11ος καὶ 12ος ἀπωλέσθησαν. Τὸ σύγγραμμά λόγου ἄξιον διὰ τὴν σαφήνειαν καὶ τὴν κρίσιν τοῦ συγγραφέως. Ὑποτομὴς γενικῆς ἱστορίας τοῦ ἀββᾶ Μιχαήλου ἐκ τοῦ γαλλικοῦ τόμος 6' λίαν ἐγκώδης. Λεξικὸν μονότομον μικρὸν τὸν ὄγκον ἐκ τοῦ καθ' ἡμέραν· εἰς τὸ ἀρχαῖον ἑλληνικόν, καὶ τὸ ἀνάπαλιν, περιέχον πρὸς Γεώργιον Γεννάδιον. Πρακτικὴ παθολογία μονότομος καὶ λίαν ἐγκώδης ἐκ τοῦ γερμανικοῦ συγγραφέως. Πρακτικὴ παθολογία Οὐφελάνδου διτομὸς ἐκ τοῦ γερμανικοῦ. Ταύτην (1847) μετέφρασε καὶ ὁ Α. Γούδας ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ, ἐξέδωκεν ἐν Ἀθήναις. Γενικὴ παθολογία μονότομος ἀνωνόμου συγγραφέως καὶ γλῶσσης, ἐξ ἧς μετέφρασθη. Γίνεται δὲ λόγος περὶ γενικῆς θεραπευτικῆς· ἐν ἐκτάσει, περὶ θεραπευτικῆς μεθόδου, περὶ παθολογίας, ἱατρικῶν καὶ λοιπῶν ἀετιολογῶν πραγμάτων· Χημικὴ διτομὸς ἀνωνόμου συγγραφέως, ἧς τόμος μόνον σώζεται.

Τοιοῦτος ἐγένετο ὁ Γεώργιος Σκελλάριος, ἱατρός καὶ φιλόλογος ἄριστος· διὸ καὶ Σταμάσιος ὁ Βερρόλιος ἱατροφιλόσοφον καλεῖ τὸν ἄνδρα, καὶ ἀπὸ τοῦ 1800 ἀπερσε αὐτῷ τὸ ἐξῆς καρκινικὸν ἐπίγραμμα·

Ἰάσαι γνῶναι αἱματοποιήματα ἥρην γ' ἴασαι,
νῆ (νόσον νόμον σοφῆς) σὴ ἦμα, ὡς σοφὸς νόμον νόον ἄν.

Μιχαὴλ Περδικάρης.

Πρὸ τῆς βιογραφίας τοῦτου, ρητέον τινὰ καὶ περὶ τῶν προγόνων. Ὁ πάππος αὐτοῦ κατήγετο ἐκ τῶν Περδικαράτων τῆς Κεφαλληνίας Μιχαὴλ καλούμενος, ἱατρός τὸ ἐπάγγελμα, σπουδάζας ἐν Πατάβῳ καὶ ἀποκατασταθεὶς ἐν Κερκύρᾳ. Ἀλλ' αὐτόθεν δι' ἀκούσιον ἐγκλημὰ μετέβη εἰς Θεσσαλονίκην, ὅπου ἤσκει εὐδοκίμως τὴν ἱατρικὴν, καὶ ἐλθὼν εἰς γάμον ἐκτέτατο τὸν Πανταλέοντα, ὅστις ἱατρός ἐγένετο ἐν Πατάβῳ, καὶ τὸν Ἀναστάσιον. Οὗτος δὲ ἐσπούδασεν ἐν Κωνσταντινουπόλει τὰ ἐγκύκλιζ τῇ ἐπιμελείᾳ τοῦ πρὸς μητρός θείου Λεονάρδου ἱατροῦ, καὶ εἶτα ἐν Πατάβῳ τὴν ἱατρικὴν. Ἐκείθεν ἀφίκετο εἰς Βώλον, Ἑλλάσωνα καὶ Σέρβια· ὁ δὲ ταύτης ἐπισκοπὴς Ἰγνάτιος ἐπεμψεν αὐτὸν εἰς Κοζάνην ἐπὶ θεραπείᾳ τῆς νόμφης, ὅπου ἐνυμφεύθη τὴν Περίσσει-

ραν, καὶ ἐκτέτατο δύο τέκνα, τὸν βιογραφούμενον Μιχαὴλ καὶ κόρην Αἰκατερίνην· ἀπέθανε δ' αὐτόθι ἐβδομηκοντοῦτης ἔνεκα ἀποπληξίας, προσελούσης ἐκ βοῆς μεθ' ὁρμῆς δραμόντος κατ' αὐτόθι.

Ὁ δὲ Μιχαὴλ Περδικάρης ἐγεννήθη ἐν Κοζάνῃ τὸ 1766, καὶ τῇ τοῦ πατρὸς ἐπιμελείᾳ ἐσπούδασε τὸ πρῶτον τρία ἔτη ἐν Βλαχολειβάδῃ παρὰ τῷ ἱερομον. Ἰωάνῃ, ὡς μὴ ὑπάρχοντος τότε διδασκάλου ἐν Κοζάνῃ. Εἶτα ἐν Κοζάνῃ ἐμαθήτευσεν σὺν τῷ Χαρκαίῳ Μαγδάνῃ παρὰ τῷ σοφῷ Ἀμφιλοχίῳ, ἀκροασάμενος τῶν φιλοσοφικῶν, καὶ μετὰ ταῦτα ἐν Καστορίᾳ τῶν μαθηματικῶν παρὰ Θωμᾷ τῷ Οἰκονόμῳ. Μετὰ τὴν ἐγκύκλιον ταύτην μάθησιν ἀπῆλθεν εἰς Βουκορέστιον παρὰ τινι θεῷ ἀρχιμάνδριτῃ, ὅπου χάριν ἀσκήσεως τριετίαν οἰκοδιδασκαλεύσας, ἐπέμψθη παρ' αὐτοῦ ὑστερον εἰς τὸ Πατάβιον, ὅπου ἐγένετο ἱατρός ἄριστος.

Μετὰ τὰς σπουδὰς ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Κοζάνην, ὅπου ἐξήσκει εὐδοκίμως τὸ ἐπάγγελμα, καὶ ἔλαβε γυναικα τὴν κόρην τοῦ σχολάρχου Γεωργίου Ἰωαννάνου Αἰκατερίναν· ἐκ ταύτης ἐξῆσαν μόνον δύο θήλειαν, ἄτινα καὶ ὑπανδρεύθησαν καὶ ἐξ ὧν κατὰγονται οἱ ἐν Βερρόλῃ, Νιαγούστῃ καὶ Ἀμερικῇ Περδικάραι. Διὰ τὴν μεγάλην δὲ φήμην προσελήφθη ἐκὼν τε ἄκων ἱατρός τοῦ Μουχτάρ πασᾶ, μετεβάντος τότε εἰς Ναύπακτον. Τὸ δὲ 1811 προσεκλήθη ἱατρός τοῦ Ζαλιδίν βέη, γαμβροῦ τοῦ ἡγεμόνος Ἀλῆ πασᾶ, αἰκούντος ἐν Ἀχρίδι. Μετὰ τέσσαρα ἔτη ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα καὶ μετὰ τόσα ἀφίκετο εἰς Θεσσαλονίκην, ὅπου ἐνεκώλωσεν αὐτὸν τὸν ἄνδρα ὁ γνωστὸς Μπαλάνος. Μετὰ μῆνα προσεκλήθη ἱατρός ἐπὶ οἰκίᾳ ἀντὶ 11,000 γρ. εἰς Μπιτώλια παρὰ τοῦ Κιρίμ βέη καὶ τοῦ Πελαγονίας Ἰωσήφ· εἶτα Νικαίᾳ, ὅπου μετέβη. Προσεκλήθη δὲ καὶ ὑπὸ τῶν Σερβίων, καὶ τότε ἐκ Σερβῶν ζητηθεὶς, μετέβη εἰς Θεσσαλονίκην ὅπου ἐθεράπευσε τὸν γνωστὸν Ὁμάρ Βριόνην παθόντα ρευματισμὸν τοῦ βραχίονος. Μετὰ παρέλευσιν δ' ἑτοῦς ἐκλήθη αὖθις εἰς Μπιτώλια ἐπὶ μισθῷ παρὰ τῶν προκρίτων καὶ τοῦ Πελαγονίας Γρηγορίου, ὅπου καὶ μετέβη. Ἐπιστρέψας δὲ πότε τὸ ἔαρ 1828 ἐξ Ἀχρίδος, ἐνθα ἦν κεκλημένος παρὰ τινι ἀσθενεῖ, εὗρεν ἐπιστολὴν τοῦ Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος Καποδιστρίου, φίλου καὶ συμμάχου ἐν Πατάβῳ, δι' ἧς προσεκαλεῖ αὐτὸν εἰς Ναύπليون. Ὁ Περδικάρης εὐχαριστήσας, ἀπεφάσισεν ἀκοῦσαι τῆς φωνῆς τοῦ αἰδιδίμου ἀνδρός καὶ ἐμμελῆτα μεταβῆναι κατὰ τὸν Λύγουστον, σκοπεύων μάλιστα ἐκδοῦναι τὸν Νοητὸν Διάκοσμον. Δυστυχῶς ὅμως καταλαμβάνεται ὑπὸ διάρροίας, καὶ ὀνῆσκει ἐν Μπιτώλις ἐτῶν 62 τὴν ἡλικίαν τῇ 17 ἰουλίου 1828, καὶ κατὰ τινὰς ἐδηλητηρίσθη δι' ἀρσενικοῦ ὑπ' ἀγνώστου.

Ὁ Μιχαὴλ Περδικάρης ἦν αἱματώδης, ὑψηλός,

ἀστεῖος καὶ σατυρικός, εὐγλωττός, ἐλευθέριος, ἐπιπληκτικός· καὶ ὁ εὐφρέστερος τῶν πεπαιδευμένων τῆς Κοζάνης καὶ ἄλλων λογίων τοῦ ἔθνους· καὶ ταῖς τοιοῦτος, ἡσχολήθη πολὺ περὶ τὸν φιλοσοφικὸν λίθον. Ἐκ τῶν συγγράμμάτων δὲ αὐτοῦ ἀποδείκνυται ὅτι ἦν ἑτοῖχος ἐν πολλοῖς ὡς ἱατρός, φιλόσοφος, ποιητής, μαθηματικός, κάτοχος εὐρωπαϊκῶν γλωσσῶν καὶ ἄριστος ἑλληνιστής.

Συγγράμματα δὲ τοῦ ἀνδρός εἰσι τὰ ἐξῆς· Διάφορα ποιήματα ἐκδοθέντα ἐν Βιέννῃ τὸ 1817 ἐντὸς τοῦ ποιητικοῦ συγγράμματος τοῦ ἱατροῦ Γ. Σκελλαρίου. Ἑρμῆλος ἡ Δημοκριτηράκλειτος, ποίημα σπουδαῖον ἐν μέτρῳ δεκατρισυλλάβῳ, ἐκδοθὲν ἐν Πέστᾳ τὸ 1817 δυοὶ τόμοις, ὅπερ ἐποίησεν ἐν Ἀχρίδι ἐν δικαστήματι 24 ἡμερῶν διὰ τὴν περὶ τὸ στιχοῦργεῖν καὶ συγγράφειν εὐχέριαν καὶ γονιμότητα. Ψυλλίδας, σύγγραμμά πολιτικὸν καὶ διεγερτικὸν τῶν Ἑλλήνων εἰς ἐπανόστασιν, γραφὴν περὶ τὸ 1807· οὕτω δὲ τὸ σύγγραμμά ἀνόμασεν ὅπως οἱ Ἕλληνες ὡς φύλλοι ἐγερθέντες, εἰσχωρήσωσιν ἐντὸς τοῦ τουρκικοῦ κράτους καὶ βοηθήσωσι τὸ αἶμα τῶν τυράννων. Τοῦτο ἀτελὲς μένταν, ἐπέμψθη εἶτα παρὰ τοῦ ἐπισκόπου Βενιαμίν εἰς Ἀθήνας πρὸς τὸν μέγαν Οἰκονόμον. Ἀλλὰ, ἥτοι βιογραφία ἑμμετρος τοῦ ἡγεμόνος Ἀλῆ πασᾶ, ἣν ἐβουλεύετο δημοσιεῦσαι μετὰ τὸν θάνατον τοῦ τυράννου διὰ τὸν φόβον. Ἐπιστολαὶ ἰουδα ἐξ Ἰλίου, προσφωνοῦμεναι πρὸς τινὰ προσκυνητὴν τοῦ ἁγίου Γάβρου φιλάργυρον ἐκ Σαρισσαίνης, καὶ γραφεῖσαι ἐν Θεσσαλονίκῃ. Ἰπάρχονσι δὲ νῦν χειρόγραφοι ἐν Κοζάνῃ, ἀλλ' ἀτομικαὶ καὶ ἐμπαθεῖς. Νοητὸς Διάκοσμος, σύγγραμμά θρησκευτικὸν ὑπὲρ τῆς ὁρθοδόξου πίστεως «κατὰ ἀθέων, θειστικῶν καὶ πασῶν τῶν αἱρέσεων», ὅπερ ἐσχεδίασεν ἐν δικαστήματι τριῶν μηνῶν κατὰ τὴν ἐν Ἀχρίδι διαμονήν. Ἐν αὐτῷ ἀναπτύσσεται πῶς συνέστη ὁ Νοητὸς τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Διάκοσμος, καὶ παρακινεῖ τοὺς δυστυχεῖς τοῦ Ἀδάμ ἀπογόνους, ἵνα ἀποβλέψωσιν εἰς τὸν ζωηφόρον σταυρὸν ἱστάμενον ἐνδόξως ἐν μέσῳ τοῦ Νοητοῦ τοῦτου τῆς θείας οἰκονομίας Διακόσμου, καὶ προσκαλεῖ αὐτοὺς εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμὸν τῆς θεότητος. Τοῦτο σώζεται χειρόγραφον παρὰ τῷ Κωνστ. Περδικάρῃ, περὶ οὗ ὅρα Προδοίκοισιν τοῦ Ἑρμῆλου (σελ. 134). Μαθηματικὴ ὁδὸς, σύγγραμμά ἀξιόλογον, οὗ μέρος ἡ ἀριθμητικὴ τετελειωμένη καὶ εἰς χορῆσιν οὕτω χειρόγραφος ἐν τῷ σχολείῳ Κοζάνης ἐπὶ Στεφάνου Σταμκίδου. Ἐγὼ δ' εὗρον ἐν Κοζάνῃ τὸ πρῶτον τῆς ἀριθμητικῆς μέρος, γραφὸν τὸ 1805 ἐν Πελαγονίᾳ διὰ γλῶσσης ἀρχαίας. Ἰδοὺ δὲ τί λέγει ἐν προοιμίῳ, εἰς δεῖγμα τῆς γλῶσσης καὶ μαθηματικῆς τοῦ ἀνδρός παιδείας.

«Πέντε ὄντων τῶν καθόλου ὄντων, περὶ αὐτῶν

καταγίνεται φιλοσοφία, οἷον λόγου, σώματος, ἀγαθοῦ, ποσῶς καὶ τοῦ ὄντος ἢ ὄντος ἀπλῶς, περὶ μὲν τὸν λόγον ἢ λογικὴ καὶ ποιητικὴ καὶ ρητορικὴ ποιεῖται τὰς σκέψεις· λέγω δὲ λόγον οὗ τὸν ἐννοηματικὸν ἀλλὰ τὸν προφητικὸν δὴ τοῦτον, δι' οὗ ἅμα τὰ τε τῆς ψυχῆς ἐνδόμυχον διερμηνεύομεν πάθη καὶ αὐτὰ τὰ ὄντα, ἢ ἐστὶ διασημαίνομεν. Περὶ δὲ τὸ σῶμα, καθόλου μὲν ἢ φυσικῇ, αὕτη γὰρ ἀπλῶς τὰς τοῦ φυσικοῦ σώματος ιδιότητας θεωρεῖ καὶ τὰ στοιχεῖα, ἐξ ὧν αὐτὸ ἂν εἴη συγκείμενον· ἐν μέρει δὲ ἡ μηχανικὴ καὶ ὑδραυλικὴ, ἢ ὁπτικὴ καὶ ἀστρονομία, καὶ τ' ἄλλ' ὅσα φυσικῆς εἶτε μέρη λέγειν, εἶτε εἶδη. Περὶ δὲ τὸ πνεῦν, ἢ κατ' ἐμπειρίαν, καθόλου μὲν ἢ μαθηματικῇ, ἐν μέρει δὲ ἡ λογιστικὴ καὶ γεωμετρία. Ὡς οὕτως δὲ καὶ περὶ τὸ ἀγαθόν, ἢ μὲν πολιτικῇ καθόλου, ἢ δὲ ἠθικῇ ἐν μέρει· ἢ μὲν γὰρ ἠθικὴ ἐνός γε μόνου πολίτου τὸ τε ἦθος καὶ τὸν τρόπον ἐξετάζουσα, κοσμεῖν ἐπιχειρεῖ, ὡς ἂν τοιοῦτος πολίτης καλός τε ἀγαθὸς γένοιτο· ἢ δὲ πολιτικῇ πολλῶν ὁμοῦ πόλεων, καὶ ἔθνους σχεδὸν ὁλοκλήρου, ὅπως ἂν ἅπαν τὸ τοιοῦτον σύστημα εὖτε καὶ εὐδαιμόνως διαβίῃ· περὶ δὲ τὸ ὄν, ἢ ὄν ἀπλῶς ἢ μεταφυσικῇ· αὕτη γὰρ τὰς τῶν ἄλλων ἀρχάς, ὅς ἐστιν ἀναποδείκτους καὶ οἷον ἐγνωσμένους ὑπέθετο, ἐς θεωρίαν ἑαυτῇ προβαλλομένη, ἢ ἐκαστησὺν τούτων ὑφέστηκε, θεωρεῖ ἀπὸ τῆς ἀποφάνσεως ἀρχομένη ἄχρι τῶν ἐσχάτων. Αἰδὲ δὲ ἀπάτης φιλοσοφίας ἢ μὲν μεταφυσικῇ εἴκοιεν εἶναι οἷον ἐπικεφαλαίως, καθάπερ ἡ λογικὴ, οἷον πρόλογος.»

Τοιοῦτος ἐγένετο ὁ Μιχαὴλ Περδικάρης ἄξιος ἵνα κατέχη χῶρον αἰδέσιμον παρὰ τοῖς σοφοῖς τοῦ ἡμετέρου ἔθνους.

Γεώργιος Ρουσιάδης.

Ἐγεννήθη ἐν Κοζάνῃ τῇ 16 Ἀπριλίου 1783 μητρὸς μὲν Νιπουζάνης, πατρὸς δὲ Ρούση Γ. Κοντορρόου, ἀνδρός ἐπισήμου διὰ τὴν παιδείαν καὶ πολιτικὴν ἰσχύν. Καὶ πρῶτον ἐσπούδασεν ἐν τῇ πατρίδι ἔτη 8· κτὼ παρὰ τῷ Ἀμφιλοχίῳ, καὶ κατόπιν τρία ἐν Τρίκλῃ παρὰ τῷ Σταμκίδῃ. Ἐπανελθὼν δὲ ἐν Κοζάνῃ, καὶ προδοσίᾳ κατὰ ζήτητος γενόμενος παρὰ τοῦ τυράννου τῶν Ἰωαννίνων, ἐφυγαδεύθη (1805) εἰς Πέσταν, ὅπου διήγαγεν ὡς ἔμπορος· ἀλλ' ὡς ἄπειρος ἐπτώχευσε, καὶ ἐτράπη ἐπὶ τὴν ἐμπορικὴν ὑπαλληλίαν, καὶ μετέβη ἀλληλοδιαδόχως εἰς Βιέννην, Τεργέστην, Βουκορέστιον, ὅπου ἔμαθε τὴν γαλλικὴν γλῶσσαν. Ἐκεῖθεν αὖθις ἐπανῆλθεν εἰς Τεργέστην, καὶ ἐκ ταύτης εἰς Βιέννην, ὅπου ἐγνώρισε τὸ πρῶτον τὴν εὐεῖδῃ νεάνιδαν Ἄνναν ἢ Νίναν, κόρην τοῦ Ἰζραήλτζα, Ὁαλαμπόλου τοῦ αὐτοκράτορος Φραγκίσκου πρῶτου, ἧτις εἶχε καὶ ἀδελφὸν ἄνδρα ἐπίσημον καὶ ὑπουργικὸν σύμβουλον. Καὶ οἱ μὲν συγγενεῖς τῆς νέας καὶ οἱ ἀδελφοὶ ἀπη-

όρασαντο, και αὐτὸς δὲ ὁ αὐτοκράτωρ μαθὼν τὴν πρᾶξιν, ἐπέπληξεν αὐτήν, βουλομένην σύζυγον μὴ ἀνάλογον τῆς κοινωνικῆς αὐτῆς θέσεως. Ἀλλὰ τῆς Νίνας ἐπιμενούσης, ἀπεδείχθη ἐγγράφως ὅτι ὁ Γεώργιος εἶχε τὸ γένος ἐξ εὐγενῶν· διότι ὁ πατὴρ αὐτοῦ οὐ μόνον Χρυσόδουλον τῆς οὐγγρικῆς κυβερνήσεως εἶχεν ὡς εὐγενῆς, καὶ μάλιστα πολιτικῆς ἀξιωματικῆς καὶ κτηματικῆς, ἀλλ' ἦν ἐτι νομομαθὴς καὶ κάτοχος μέγαλης παιδείας, ὡς εἰδήμων λατινικῆς, γαλλικῆς, γερμανικῆς, ἰταλικῆς, οὐγγρικῆς καὶ μάλιστα τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης. Οὕτω τῆς εὐγενείας τοῦ ἀνδρὸς ἀποδείχθησαν, λαμβάνει οὗτος σύζυγον νόμιμον ἐν Βιέννῃ τῇ 20 Ὀκτωβρίου 1810. Προῖκα δὲ μεγάλην κομισάμενος καὶ ζῶν λαμπρῶς αὐτόθι, ἀπεφάσισε, ἵνα χάριν ἐμπορίου πέμψῃ δύο πλοῖα μετ' ἐμπορευμάτων εἰς Κρήτην· ἀλλὰ ναυαγήσαντα ταῦτα, ἐπὶνεγκαν τὴν πτώχευσιν τοῦ Γεωργίου.

Ἄχρι τοῦδε λήγει ὁ ἰδιωτικὸς βίος τοῦ ἀνδρὸς, καὶ ἀρχεται ὁ δημόσιος καὶ κοινωνικὸς· δεύει ἔτος πεφυλακισμένος παρὰ τῶν δανειστών, ἐστράφη εἰς τὰς μελέτας, καὶ ἐν τῇ φυλακῇ ᾗχετο τῆς παραφράσεως τῆς Ἰλιάδος· ἐξελθὼν δὲ, ἐγένετο διδάσκαλος ἰδιωτικῶς τε καὶ δημόσιος, σπουδάζας ἅμα φιλοσοφικὰ καὶ ἄλλα ἐν τῇ ἐν Βιέννῃ ἀκαδημίᾳ ἐπὶ τρεῖς ἔτη. Μετὰ τὰς σπουδὰς ἀπῆλθεν (1823) εἰς Πέστην ὡς διδάσκαλος ἰδιωτικῶς, διδάχθεις ἅμα καὶ τὴν ἱατρικὴν. Ἐκεῖθεν ἐκλήθη εἰς Βέρκυραν παρὰ τοῦ περιελευθέρου Γουλφάρδου καθηγητῆς ἐν τῇ ἀκαδημίᾳ, καὶ παρασκευάζετο ἀπολθεῖν, ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ συγγενὴς Κωνσταντῆς Καραϊσκάκης ἐπεμψεν ἐκ Βουκουρεστίου τὸν υἱὸν Γρηγόριον, ἵνα αὐτὸν ἐκπαιδεύσῃ, ἔμεινεν ἐν Πέστῃ χάριν τῆς συγγενείας μέχρι τοῦ 1830. Τὸ ἔτος δὲ τοῦτο μεταβὰς εἰς Βιέννην, ἔσχε τὴν ἀτυχίαν ἵνα κλαύσῃ τὴν προσφιλὴ σύζυγον Νίναν, θανούσαν αὐτόθι 25 Νοεμβρίου 1834. Μαγνήρ δὲ βίον διάγων, ἐλαβε δευτέραν σύζυγον ἐκ Τεργέστης, κόρης τοῦ Δημητρίου Βενιέρη, τοῦνομα Εὐλένην, κεκοσμημένην διὰ τὰ παιδείας καὶ ἀρετῆς. Διωρίσθη δὲ τότε καθηγητῆς τῆς καὶ ἡμᾶς ἑλληνικῆς ἐν τῇ πανεπιστημίᾳ Βιέννης ὡς καὶ ἐν τῇ καισαρδοκρατικῇ ἀκαδημίᾳ. Ἐκεῖθεν πτόβω πρὸς τὴν πατρίδα, ἀφ' ἧς ἦν ἀπὸν 43 ἔτη, ἐπανήλθεν εἰς αὐτὴν (11 Ἰουνίου 1843) καὶ διωρίσθη σχολάρχης, καὶ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης χορηγήσαντος ἄδελφον μισθὸν διὰ τὴν σχολάρχίαν αὐτῆς. Μετὰ ἐτησίαν δὲ διδασκαλίαν μετέβη εἰς Ἀθήνας, ἐπὶ ἐκδόσει συγγράμμάτων αὐτοῦ τὸν Σεπτέμβριον 1846. Ἐκεῖ ἡ μὲν σύζυγος διωρίσθη διευθύντρια τοῦ σχολείου τῆς Φιλοκαταδευτικῆς ἑταιρείας· ὁ δὲ ἐφορμεύων διδάξαι ἐν τῇ ἐλευθερᾷ πατρίδι, παρυσιασθὲν δις τῷ αὐσίδιμῳ βασιλεῖ Ὀθωνι αἰτούμενος ἵνα διορισθῇ ἐν τῇ πανεπιστημίᾳ καθηγητῆς τῆς αἰσθητικῆς· καὶ ὁ μὲν φιλόμουρος βασιλεὺς ἔ-

νευσεν, ἐπαινέσας τὸν ζῆλον τοῦ ἀνδρὸς· ἀλλ' ἀντιπροθέστων τινῶν καθηγητῶν, διωρίσθη ὑφηγητῆς· ὁ δὲ προσβολὴν ταῦτο θεωρήσας παρητήσατο καὶ διήγαγε διδάσκων ἰδίᾳ τὴν ἑλληνικὴν καὶ γερμανικὴν γλῶσσαν. Ἐπειδὴ δὲ ἡ σύζυγος τριετὴν διδάξασα παρὰ τῇ μνησθείσῃ ἑταιρείᾳ, διωρίσθη (1853) διευθύντρια τοῦ ἐν Πάτριας παρθεναγωγείου καὶ ἅμα διδάσκαλος εὐρωπαϊκῶν γλωσσῶν, μετέβη καὶ αὐτὸς αὐτόθι, καίτοι πάσχων ἀιμορροχίαν ἐξ αἰμορροειδῶν. Ἐνταῦθα δὲ τῷ ἡνταχούτῳ ἐπιστρέψαι σὺν τῇ γυναικὶ εἰς Ἀθήνας μετὰ τινος μῆνης, ὅπου μᾶλλον καταβληθεὶς καὶ ἀτροφικῶς κατεστὰς, παρέδωκε τὸ πνεῦμα (23 Μαρτίου 1854) καὶ ἐκηδεύθη δαπάναις καὶ ἐπιμελείᾳ τοῦ ἐφημερεύοντος Ῥώτου ἀρχιμεινδρίτου Ἀντωνίου, κατέσταντο δύο Ἕλληνας ἱερεῖς καὶ πένθιμον μουσικόν. Ἡ δὲ γυνὴ τοῦ μακαρίτου ἐκάμει τὰ ὅσα αὐτοῦ εἰς Κοζάνην, ὅπου ἐγένετο μνημόσυνον δαπάναις τοῦ ἀνεψιοῦ Κωνσταντίνου Α. Γαλακτῆ παρὰ τοῦ ἐπισκόπου Εὐγενίου, καὶ ἐπιτάφιος κατὰ πρόκλησιν ἐξεφωνήθη παρ' ἐμοῦ ¹⁾ (23 Αὐγ. 1856). Καὶ τοῦ μὲν τὰ ὅσα ἐναπετέθησαν ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Νικολάου, ἡ δὲ σύζυγος, διωρίσθη διευθύντρια τοῦ ἐν Μπιτωλίοις ἑλληνικοῦ παρθεναγωγείου.

Ὁ Ρουσιώδης εἶχεν ἀναστήματα μέγιστον, αἷμα μᾶλλον ἰσχυρὸν, ὀρθόκαμος μέλανας, ῥίνα γρυπὴν, μύστακα μικρὰ καὶ δακύν, χεῖλη μικρὰ, στόμα μικρὸν, μέτωπον ὑψηλόν, βάδισμα ὀρθόν καὶ σταθερόν, καὶ κρᾶσιν αἰμορροχικὴν. Ἦν δὲ εὐφυὴς, ἐπιμνηστικὸς καὶ ἀμετάστροφος, θυμώδης, αὐστηρὸς ἡθικῶς καὶ ἐπιπονητικὸς φιλόσοφος, ὥσπερ ὁ ἕρπετος Μονέδης, δραστήριος, φιλόπαις, μισότουρκος, φιλοπόδοχος καὶ φιλοπανώτατος. Ἦτο κάτοχος τῆς λατινικῆς, γαλλικῆς, ἰταλικῆς καὶ γερμανικῆς γλώσσης. Οὐ μόνον δὲ γράφων τὴν βίον καταγλῶσεν ὑπὲρ τῆς ἑθνικῆς φιλολογίας, ἀλλὰ καὶ διδάσκων ἰδίᾳ τε καὶ δημοσίᾳ ἀπὸ καθέδρας ἐν τῇ Ἀδελφείᾳ. Οὐγγαίκα, Δακίκα, Ἑλλὰδι καὶ Γουρκίκα, ἀναπτύσσων τὰ σοφὰ συγγράμματα τῶν ἡμετέρων προγόνων, καὶ ἐν τῇ διδασκαλίᾳ ἡτχιλεῖτο, ἵνα ἐμβάλῃ τὸν ἀληθῆ πατριωτισμὸν καὶ τὸν πρὸς τὴν ἀληθῆ παιδείαν ζῆλον, ὃν ἑαυτὸς προστάτης τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς καὶ ἀντικριστικῆς. Οὐ μόνον δὲ διέτελεσε συντάκτης τῆς «Καλλιόπης» καὶ τοῦ «Φιλολογικοῦ Τηλεγράφου», δύο περιοδικῶν ἐν Βιέννῃ ἐκδοθέντων, ἀλλὰ καὶ τὰ ἑξῆς συγγράμματα ἐπονήσατο.

Καὶ ἐντοῦτα μὲν συγγράμματα εἰσι ταῦτα. Ὁμήρου Ἰλιάς παραφρασθεῖσα ἐμοικαταλήκτως μετὰ σημειώσεων καὶ εἰκόνων, καὶ ἐκδοθεῖσα ἐν Βιέννῃ

¹⁾ Τὸν λόγον τοῦτον ἐδημοσίευσεν ὁ ἀνεψιὸς τοῦ ἀνδρὸς ἐν «Ἀμειλίᾳ» Σμύρνης καὶ «Ἀθηνᾶ» (ἀριθ. 2408).

τύποις Χριστόδ. 1817. Καὶ ὑπὲρ αὐτῆς μὲν ἔγραψεν ὁ φιλολογικὸς Τηλεγράφος, καὶ ἐπὶ τινὰ ὁ Π. Ζ. Κ. αὐτόθι (τολ. 62 τοῦ 1819) κατ' αὐτῆς δὲ ὁ Ἀόγιος Ἑρμῆς ἔγραψεν ἐπικρίσιν, ἣν ἀνασκευάζει ἐν ἑκτάσει ὁ Σ. Α. Ι. ἐν Καλλιόπῃ (σελ. 59 τοῦ 1819). Ὁ Χείμαρρος τῶν χρόνων, πῖναξ χρονολογικῆς μετὰ προσθήκης συνοπτικῆς ἱστορίας, προχγγελοῖς διὰ τοῦ Φιλ. Τηλεγράφου τὸ ἔτος 1818. Ἀνακάλυψις τῆς Ἀμερικῆς διτόμος ἐκ τοῦ γερμανικοῦ, ἐκδοθεῖσα ἐν Βιέννῃ. Ἡ Πάργα, ποίημα Ι. Α. Βεννέτου, μεταφρασθὲν ἐκ τοῦ γαλλικοῦ μέτρῳ δεκαπεντασυσλλαβῶ καὶ ἐκδοθὲν ἐν Πέστῃ τὸ 1822 παρὰ Μαιθικῆ Τράντερ. Γραμματικὴ γερμανοἰκονικὴ διὰ Γερμανοὺς διτόμος, τυπωθεῖσα ἐν Βιέννῃ τὸ 1834 παρ' Ἀντωνίου Χατζῶ. Ταῦτης σῶμα λαβὼν ὁ βασιλεὺς τῆς Βυαρίας Λουδοβίκος, νυχαρίστησε τὸν συγγραφέα δι' ἐπιστολῆς. Ὁ Ομηριστοκλής ἐν Πέρσαις, τραγωδία ἐν δεκαπεντασυσλλαβῶ μέτρῳ ἐκ τοῦ ἰταλικοῦ τοῦ Μεταστασιου, ἐκδοθεῖσα ἐν Βιέννῃ τὸ 1838 τύποις Ἀντωνίου Βέγκα. Ὀδυσσεὺς τὰ στοιχεῖα Α. Β. Γ. Δ. παραφρασθέντα μέτρῳ δεκαπεντασυσλλαβῶ μετὰ σημειώσεων καὶ ἐκδοθέντα ἐν Ἀθήναις τὸ 1848 τύποις Κωνσ. Ἀντωνιάδου. Χειραγωγία τῶν παιδῶν, ἀρμοδιότης τῆς Τουρκίας καὶ Προγυατικὸν τοῦ 1848—1856 ἐκ τοῦ γερμανικοῦ τῆς Μαρίας Στίφελ, ἐκδοθὲν ἀνωνύμως ἐν Ἀθήναις, ἐν ᾧ καὶ τις χρησμὸς τοῦ διδασκάλου αὐτοῦ Λυφολοχίου. Ἀνέκδοτα τέλεια τὰ ἑξῆς· Συνοπτικὴ ἱστορία τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας, ἐρασιθεῖσα ἐκ τοῦ γερμανικοῦ τοῦ F. Schoell καὶ τοῦ ἰταλικοῦ τοῦ S. Τυπάλδου, ἀφικνουμένη μέχρις ἀλώσεως Κωνσταντινουπόλεως. Περί διαλέκτων τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ ἰδίως τῆς τοῦ Ὁμήρου. Παράφρασις τῶν λοιπῶν ἑκκοσι στοιχείων τῆς Ὀδυσσεας, μὴ ἐκδοθεῖσα διὰ τὸν ἐπελθόντα τῷ παραφραστῇ θάνατον. Ἐμπειρικῆς ψυχολογίας παρεκβολαὶ, ἐρασιθεῖσαι καὶ ἐν Ἀθήναις ἐλληνισθεῖσαι ἐκ διαφόρων συγγραμμάτων τῶν ἀρίστων Γερμανῶν φιλοσόφων. Αἰτικὸν ἑλληνο-γερμανικὸν μονότομον καὶ λίαν ὀγκώδες. Στοιχεῖα Ἀλγέβρας, ἀριθμητικῆς καὶ γεωμετρίας. Συντακτικὸν ἑλληνικὸν μονότομον μετὰ προπαιδεύματων παραφράσεως ἐκ τῆς γυν. εἰς τὴν πάλαι ἑλληνικὴν. Κατήχησις ἱερὰ εἰς διδασκαλίαν παιδῶν 8—15 ἐτῶν, γραφεῖσα ἐν Κοζάνῃ. Ἀνέκδοτα δὲ ἀτελῆ· Σύνοψις ἑλλην. γραμματικῆς, ἡν ἔγραψεν ἐν Κοζάνῃ. Σύνοψις ἡθικῆς φιλοσοφίας φυσικῆς, καθολικῆς ἱστορίας καὶ καθολικῆς γεωγραφίας. Αἰσθητικῆς, σύγγραμμα λίαν τερπνὸν ἐκ τοῦ γερμανικοῦ.

Εὐφρόνιος Ποποδίτσος.

Οὗτος Χερήσιος πρότερον, εἶτα ἐκλήθη Εὐφρόνιος Ραφαήλ Ποποδίτσος, γεννηθεὶς ἐν Κοζάνῃ κατὰ

Φεβρουάριον 1774 ἐκ πατρὸς Δημητρίου Ποποδίτσου σχολάρχου Κοζάνης καὶ ἀκολούθως ἀρχιερέως ἐν Βοῶδῃ. Καὶ πρῶτον μὲν ἐσπούδασε τὰ ἐγκύκλια ἐν τῇ πατρίδι παρὰ τῷ πατρὶ, εἶτα δὲ, ὡς φαίνεται ἐν Πέστῃ καὶ Βιέννῃ, ἐπιστήμης καὶ τὰς γλώσσας λατινικὴν καὶ γερμανικὴν φιλολογικῶς. Ὁ ἀνὴρ οὗτος ἐτιμᾶτο ἐπὶ μεγάλῃ παιδείᾳ μεταξὺ τῶν ὁμογενῶν, καὶ διέτελεσε καθηγητῆς καθ' ἑκαστὰ τῶν βίον ἐν Πέστῃ, Βιέννῃ, Τεμεσβάρν, Ζέμονι, Βουκουρεστίῳ, Ἰασίῳ, Γαλατσίῳ, καὶ ἀλλοχοῦ, καὶ ἦν φίλος τοῦ αὐσίδιμου Νεοφύτου Δούκα καὶ τοῦ ἱατροῦ Γεωργίου Σκελλαρίου, ὅστις πόλυμαθίστατον αὐτὸν ἀπεκάλεε. Ἐδίδασκε δὲ ἐξ ἰδίων συγγραμμάτων τῶν ἑξῆς. Καὶ τέλειαι μὲν καὶ δημοσιεύσεως· αἱ εἰσι γραμματικὴ γερμανικὴ διὰ Ἑλλήνας, κατήχησις, ῥητορικὴ καὶ λογικὴ κατ' ἐρωταπόκρισιν, φυσικὴ ἱστορία, περί θείας μυσταγωγίας, καὶ λόγοι τινές. Ἡμετερεῖς δὲ, γενικὴ τεχνολογία, παράφρασις τῶν λαμβείων τοῦ Πτωχοπενηρόμου, γεωγραφία πολιτικὴ, φυσικὴ ἱστορία κατ' ἐρωταπόκρισιν, γεωμετρία, ἀριθμητικὴ, γραμματικὴ ἑλληνογερμανικὴ καὶ ἄλλα τινά. Ἐκδοθέντα δὲ εἰσιν ὁ Νέος Ἀδάμας, ἥτοι τὸ ἐτυμολογικὸν μέρος τῆς γραμματικῆς· τοῦτου μετὰ σημειώσεων καὶ προσθηκῶν, ἐκδοθεὶς ἐν Πέστῃ 1808 τύποις Μ. Τράντερ, καὶ ποιημάτων τι πρὸς τὴν σύζυγον φίλου τινὸς ἐπιθαλάμιον, τυπωθὲν ἐν Πέστῃ 1835. Ἦν δὲ καὶ ἐκ τῶν εὐγενῶν τῆς Οὐγγαρίας μετὰ τοῦ πατρὸς, ὡς δεικνύει τὸ ὑπάρχον βασιλικὸν ἔγγραφο, καὶ ἀπέθανεν ἄγματος καὶ ὀδυροπόντοῦτος ἐν Ἰασίῳ λήγοντος τοῦ 1853. Μνησάμενος δὲ τῆς πατρίδος, κατέλιπε διὰ διαθήκης ἑκατὸν δέκα καὶ σκαρβαπικὰ φλωρία καὶ πάντα τὰ βιβλία ἐκ τῶν μὲν 600 περίπου συγγραμμάτων Ἑλλήνων, Ἀσέντων καὶ Γερμανῶν. Ἐν τοῦτοις μέγιστος χάρις τῆς Εὐρώπῃ, ὑπάρχων μόνον ἐν βασιλικαῖς βιβλιοθήκαις, καὶ δύο ὀγκωδέστατοι γερμανικοὶ ἀτλάντες. Τὰ βιβλία ταῦτα, ὡς καὶ τὰ χειρόγραφα τοῦ ἀνδρὸς ἐναπετέθησαν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς Κοζάνης κατὰ ἰούλιον 1856.

Νικόλαος Νικοκλής.

Υἱὸς τοῦ Γεωργίου Παπα Δημητρίου, γεννηθεὶς ἐν Κοζάνῃ τὸν Μάρτιον τοῦ 1818, καὶ μαθητεύσας ἐπὶ δεκαετίαν παρὰ τῷ σχολάρχῃ Νικολάῳ Τριανταφυλίδῃ. Μετὰ τὰς σπουδὰς ταύτας ἐστράφη ἐπὶ τῇ διδασκαλίᾳ ἐπάγγελμα, καὶ προσκλήθεῖς ἐδίδασκε καρπίμως δωδεκαετίαν πρῶτον ἐν Τυρνάβῳ τῆς Μακεδονίας, καὶ ἀκολούθως ἐν Κορίνθῃ καὶ Μεγαρόβῳ. Πόθεν δὲ ἵνα τελειότερος καταστῇ καὶ ὠφελιμώτερος γέννηται, καίτοι ἔγγαμος καὶ βάρη ἔχων οἰκογενειακά, μετέβη χάριν σπουδῶν εἰς Ἀθήνας, ὅπου καὶ διέτριψε χρόνον τινά. Κατόπιν δὲ ἀπῆλθεν εἰς Γοττγην τῆς Γερμανίας, ὅπου ἐσπούδασε τελειότερον τὴν ἑλληνικὴν

φιλολογίαν δαπάνη τοῦ κληροδοτήματος τοῦ δαδίου μου βαρύνου Βελλίου Μακεδόνος, καὶ διδάκτωρ ἀναγορευθεὶς, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ διωρίσθη διευθυντὴς τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ σχολείου. Ἐπὶ τρία ὅτι διδάσκει καρπίμως αὐτόθι καὶ ἐκπληρώσας τὸ ὕψλλον τοῦτο καθήκον, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν ἐλευθέραν Ἑλλάδα, ὅπου ἡ κυβερνήσις τιμῶσα τὸν ἄνδρα, διώρισε καθηγητὴν γυμνασιακῶν καὶ γυμνασιάρχην πολλοῦ τοῦ κράτους, ὡς ἐν Μεσολογγίῳ, Πειραιεὶ, Ἀθήναις. Ὁ Νικοκλῆς ἔστι τὸ ἀνάστημα μικρὸς, εὐφυὲς, λίαν εὐμέθοδος περὶ τὴν διδασκαλίαν καὶ ἐπιμελής, φιλόπατρις, καὶ γράφει γλαφυρῶς τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν, ὡς ἀποδεικνύει ἡ περὶ Αὐτοκρατορίας τῶν Ἀλβανῶν ἐκείσεως αὐτοῦ διατριβή, ἐκδοθεῖσα ἐν Γοττίνῃ (1855) διὰ τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ τυπογραφείου. ἔτι λόγος τοῦ πρωτάνευος τοῦ ἑλληνικοῦ πανεπιστημίου Γ. Α. Μικροκαρδάτου, ἐκδοθέντες ἐπιμελῆς Νικοκλέους ἐν Ἀθήναις 1861. Λόγος κατὰ τὰς ἐξετάσεις τοῦ σχολείου Θεσσαλονίκης, ἐκδοθεὶς ἐν Ἀθήναις 1858. Λόγος κατὰ τὴν τελετὴν τῆς ἐγκαθιδρύσεως τοῦ ἐν Μεσολογγίῳ γυμνασίου, ἐκδοθεὶς αὐτόθι 1859, καὶ τοιοῦτος κατὰ τὰς ἐξετάσεις 1864. Ζῇ δ' ἐτι ἐν Ἑλλάδι μετὰ πολλῆς ὑπολήψεως, κτησάμενος καὶ υἱὸν Γεώργιον ἱατρὸν.

Καὶ ἄλλους δέ τινας ἄνδρας κέντηται καὶ καυχῶνται δύναιται ἡ μικρὰ αὕτη τῆς Μακεδονίας πολίτην, οἷοι εἰσὶν οἱ ἑξῆς:

Γεώργιος Λεσάνης, ἀνὴρ μετὰ παιδείας, μέλος τῆς Φιλικῆς ἑταιρίας, γραμματεὺς τοῦ δαδίου Ἀλ. Τημενίου κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τῆς Δακίας (1821), πολλὰ μόχθους ὑπὲρ τοῦ ἔθνους κατὰ τὸν ἱερὸν ἀγῶνα καὶ μετ' αὐτὸν ἐν ὕψιλοις ἀξιώμασιν ὡς ὑπουργός, καὶ ὠνὸν μετὰ βεβήμου ὑποστρατήγου ἐν Ἀθήναις τὸ 1870.

Γεώργιος Τζικατζής, νομομαθὴς καὶ ἐπίσημος ὑπάλληλος καὶ μετὰ πολλῆς ἐπιφάνειας ἐν Οὐγγαρίας.

Γεώργιος Κουμζής, ἀνὴρ μετὰ μεγάλης παιδείας, δικηγόρος τὸ ἐπάγγελμα ἐν Πέστη τῆς Οὐγγαρίας.

Γεώργιος Μουράτης, ἱατρὸς ἐκ τῆς ἐν Βιέννῃ σχολῆς λόγου ἄξιος, ἐκδοὺς λατινιστὶ τὴν ἐκείσεως διατριβὴν περὶ πνευμονίας, ζῶν ἐν Κοζάνῃ.

Ἰωάννης Ζήση Τσιμινάκης, ἱατρὸς σπουδάζας τὴν ἱατρικὴν ἐν Ἀθήναις καὶ Βιέννῃ, ζῶν ἐν Κοζάνῃ μετὰ πολλῆς ὑπαλήψεως.

Δημήτριος Ἰω. Σακελλάριος, ἀρχίατρος τοῦ ἐν Βουκουρεστίῳ νοσοκομείου τῆς Βραχκοβάνης, σπουδάζας ἐν Βιέννῃ.

Δημήτριος Νικ. Τακιατζής, καθηγητὴς ἐν Βουκουρεστίῳ, διδάχθεις ἐν Ἀθήναις τὴν ἑλληνικὴν φιλολογίαν, ἔχων καὶ ἀδελφὸν Γεώργιον τυπογράφον.

Κωνσταντῖνος Κυρίδης, διδάσκαλος τῆς ἑλληνικῆς σπουδάζας ἐν Ἀθήναις.

Νάννος, παλαιὸς στρατιωτικὸς ἀρχηγός, παλαιὸς ἀρματολὸς τοῦ Ὀλύμπου, μετασχὼν τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821, φονευθεὶς κατὰ τὰ Ψαρά (1824), ὡς μαρτυρεῖ ὁ Χριστόφορος Περραιβός.

Κωνσταντῖνος Νκουμίδης, μετασχὼν τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος, ὑπολοχαγὸς τῆς βας. φάλαγγος, εἰς τῶν πιστῶν τοῦ στρατηγοῦ Νικ. Κριεζώτου θανόν ἐν Χαλκίδι. Τοῦτου ἀδελφός ὁ ἀρχιμανδρίτης Κοζάνης Βενιαμὴν Νκουμίδης, ἀνὴρ φιλόπατρις καὶ κοινωνοφελής.

Γεώργιος Ναννίδης υἱὸς τοῦ Νάννου. Περὶ Δημητρίου ἀξιωματικοῦ τοῦ πυροβολικοῦ τῆς Ἑλλάδος, ἀνὴρ μετὰ παιδείας καὶ γλωσσολογίας. Μυεῖας δ' ἀξία ἐνταῦθα καὶ ἡ σεβασμία αὐτοῦ μήτηρ Χιονάττι, γυνὴ εὐφυὲς, εὐγενὴς καὶ λίαν ἐνέρετος.

Χαρήσιος Κλειδής, ἔμπορος μὲν, ἀλλὰ κάτοχος παιδείας καὶ ξένων γλωσσῶν, παιδευθεὶς ἐν Κοζάνῃ καὶ Πέστη.

Κ. Α. ΓΟΥΝΑΡΟΠΟΥΛΟΣ, ἱατρὸς.

ΛΟΓΙΩΝ ΧΙΩΝ ΒΙΟΓΡΑΦΙΑΙ

ΥΠΟ ΤΟΥ ΠΡΕΣΒΥΤΟΥ

ΡΟΔΟΚΑΝΑΚΙΔΟΥ.

(Τίτλος. 186 φολ. 826.)

Η'.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΡΕΣΣΙΟΣ.

Τοῦ μακαρίτου Γεωργίου Κορρυσίου τοῦ Χίου ἐργασίον περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος, διορθωθὲν ἐν πολλοῖς καὶ διαιρηθὲν εἰς κεφάλαια καὶ τμήματα παρὰ Δοσιθέου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων. Ἐτυπώθη παρὰ Δημητρίου Παδοῦρα ἐν ΠΛΑΣΙΩ τῆς Μολδοβλαχίας, ἐν εἰς σωτηρίῳ 1692, κατὰ μῆνα Φεβρουάριον. Εἰς φύλ. 101 μικρόν.

Τὸ σύγγραμμα τοῦτο ἐξεδόθη μετ' ἄλλων θεολογικῶν συγγραμμάτων, Ἰωάννου τοῦ Νομοφύλακος, Μακαρίου ἱερομονάχου τοῦ Μακρή, Θεοδώρου τοῦ Ἀγαλλιανῶ, Ματθαίου τοῦ Βλαστάρεως καὶ τινῶν ἄλλων, ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου τῶν Ἱεροσολύμων Δοσιθέου ἐν τῷ Τόμῳ Καταλλαγῆς (Σελ. 276—440).

Θ'.

Ἀκολουθία ἀσματικὴ τοῦ ἁγίου Μάρτυρος Θεοφίλου τοῦ Ζακύνθου, μαρτυρήσαντος ἐν Χίῳ, συντεθεισά ὑπὸ τοῦ θεολογικωτάτου Γεωργίου Κορρυσίου τοῦ Χίου. Νῦν πρῶτον ἐκδοθεῖσα ἐν

Ἱεροσολύμων Πατριαρχικῇ, ἐκδόσει καὶ διορθώσει τοῦ Κ. Ἱερομ. Στρατούλη, δαπάνη δὲ Σεργίου Χ. Πατριάρχου ἘΝ ΖΑΚΥΝΘῳ, Τοπογράφου τοῦ Παράσσου Σεργίου Χ. Πατριάρχου, διευθυνόμενον ὑπὸ Νεστόρος Ι. Ταρῶσοπούλου, 1856, εἰς 8ον.

Ἡ τεσσαράκοντα καὶ ἑπτὰ σελίδας πληροῦσα ἀκολουθία αὕτη ἀνατίθεται ὑπὸ τοῦ ἐκδότου τῷ πανιερωτάτῳ καὶ θεοπροβλήτῳ Μητροπολίτῃ Ζακύνθου κυρίῳ κυρίῳ Νικολᾷ Κοκκίνῳ, ἀνδρὶ ἐναρέτῳ, εἰς σεβασμὸν τεκμήριον, κοσμεῖται δὲ ἐξυλογραφημένης εἰκόνος τοῦ ἱεροῦ Χριστοῦ, καὶ συνοδεύεται (σελ. 28—41) ὑπὸ «Μελέτης περὶ μαρτυρίου ἐν γένει καὶ Ὁρθόδοξου πίστεως μετὰ ὑπομνήματος βιογραφικοῦ εἰς τὸν ἅγιον μάρτυρα ΘΕΟΦΙΛΟΝ τὸν Ζακύνθιον, φιλοπαροῦσιν ὑπὸ τοῦ ἱεροδιδασκάλου Κ. Στρατούλη.»

Ὁ ἅγιος νεομάρτυς Θεόφιλος ἐγεννήθη ἐν Ζακύνθῳ τὸ 1617 ἔτος, καὶ ἐμαρτύρησεν ἐν Χίῳ τὸ 1635, Ἰουλίου 24, καθ' ἣν ἡμέραν καὶ ἐορτάζει ἡ Ἐκκλησία τὴν μνήμην αὐτοῦ. Ὁ βουδόμενος δὲ ἀναγνώσῃ τὸν βίον τοῦ Ζακύνθου, τοῦτου ἁγίου ἐν τῷ Νέῳ Λεῖμῳ ἀρίω.

Ι'.

Τοῦ ἐν θεολόγοις καὶ ἱατροῖς κλειροτάτου Γεωργίου Κορρυσίου τοῦ ἐκ Χίου, Συνοπτικὴ τῶν Ἱταλικῶν ἀμαρτημάτων τοῦ ἀριθμοῦ, ἡπερ πρῶτον ἦδη ἐν Ἀσθὲνι ἐκδομένη, τοῖς τοῦ ἐπιτολίου ἡμῶν δὲ καὶ λογίου Ἑρμού Διασώταις, πολυεπίμοις Χίοις, τοῖς τοῦ συγγραφέως πολιταῖς καθιεροῦται ὑπὸ τοῦ ἐκδότου Κ. Σιμωνίδου, Αἰδάκτορος τῆς Φιλοσοφίας. LONDON, Published by David Nutt, 270 Strand, 1859, εἰς 8ον.

Ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ περιβοήτου Κωνσταντίνου Σιμωνίδου μετὰ συγγραμμάτων Νικολάου ἐπισκόπου Μεθώνης, Γενναδίου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως καὶ οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, Γρηγορίου ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης, τοῦ Παλαμά, καὶ τινῶν ἄλλων συγγραφέων, ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «Ὁρθόδοξων Ἑλλήνων θεολογικαὶ γραφαὶ τέσσαρες.»

Τὰ δὲ ἀνέκδοτα συγγράμματα τοῦ Κορρυσίου εἶναι τὰ πλείστα αὐτόγραφα, καὶ ἀπόκεινται ἐν ταῖς ἐξῆς βιβλιοθήκαις ἐν τῇ ἐν Φλωρεντίᾳ Λαυρεντινῇ, ἐν τῇ ἐν Βιέννῃ Αὐτοκρατορικῇ, ἐν τῇ ἐν Ῥώμῃ Βατικανῇ, Βαλετισιανῇ, καὶ Σιλβεστρινῇ, ἐν τῇ ἐν Ὁξωνίᾳ Βοδ. λειανῇ, ἐν τῇ ἐν Λονδίνῳ. Οὐδεστμινστεριανῇ καὶ Ροδοκανακίᾳ, ἐν τῇ ἐν Παρίσις Ἑθνικῇ, ἐν τῇ ἐν Ταβρίνῳ Βασιλικῇ, ἐν τῇ τῶν Ἱερο-

σολύμων Πατριαρχικῇ, ἐν τῇ ἐν Μιλάνῳ Ἀμβροσιανῇ, καὶ ἐν τῇ τοῦ Λούγγδουνου τῶν Βαταβῶν. Ἐπιγράφονται δὲ οὕτως:

1. Περὶ Μετουσίωσης.
2. Περὶ Φυσικῆς ἀκροάσεως.
3. Περὶ Ἀπολάσεως τῶν ἁγίων.
4. Περὶ Ἐκκλησίας τῶν ἁγίων.
5. Περὶ Προσκυνήσεως τῶν ἁγίων εἰκότων.
6. Περὶ τῆς Ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου Ἡνεύματος, λόγοι Γ'.

7. Περὶ Μυστηρίων, βιβλία Ε'. (Ἐκ τοῦ συγγραμματος τοῦτου ἠρύσθη τὴν ὕλην τῆς «Συνόψεως τῶν θείων καὶ ἱερῶν τῆς Ἐκκλησίας δογμάτων, κ.τ.λ. κ.τ.λ.» τῆς ἐν Βενετίᾳ τῷ 1635, καὶ 1784 ἐτι, τυπωθείσης, ὁ μαθητὴς τοῦ Κορρυσίου Ερηγόριος, ὁ ἱερομόναχος καὶ πρωτοσύγγελος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, ὅστις κατεχώρισεν εἰς τὴν 3 σελίδα αὐτοῦ τὴν ἐπιστολὴν ταύτην,

«Τοῦ σοφωτάτου, καὶ θεολογικωτάτου, καὶ ἐν ἱατροῖς ἀρίστου, κυρίου Γεωργίου Κορρυσίου, ἐπιστολὴ συνοπτικὴ, ἐπιβεβαιούσα τὸ παρὸν βιβλίον.»

«Τοῖς τῆς Ἐκκλησίας ἀρχικοῖς, καὶ μὴ προστάταις, ἐπιτραπέσις μοι τῆς τοῦ παρόντος Συντάγματος ἡκριθεμένης διαγωγῆς, καὶ εἰς τῶν καμνόντων πικρὸν εἶναι τὸ ἰδεῖν οἰεσθαι ἑμβάτην, καὶ διττὴν κλέος τοῦτω, ἐπειδὴ ἔρωτός ἐστιν ἡ ὁμοιότης παραίτιος, δόγματα ἀληθῆ πάνυ καὶ ὀρθόδοξα συνέχειν τὸ διεγνωσμένον ἐγὼ Γεώργιος ὁ Κορρυσίος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας Θεολόγος διὰσχρίζομαι» καὶ ὅστις εἰς τὰς 8, 9, καὶ 10 τοῦ προλόγου τοῦ αὐτοῦ συγγραμματος λέγει, «Διὰ τοῦτο ἔκαμα τοῦτον τὸν παραμικρὸν κόπον, καὶ ἐσύνθεσα τοῦτο τὸ βιβλίον, τὸ ὅποιον ὅσον εἰς τὸ μέγας εἶναι μικρόν, ἀμὲν εἰς τὰ δόγματα εἶναι μέγαν, καὶ πολλὰ ὠφέλιμον εἰς τοὺς τοὺς καιρούς, τὰ ὅποια καὶ τὰ ἐπαρέλαβα ἀπὸ τῶν Θεῶν διὰ πολλὴν τοῦ εὐσπλαχνίου διὰ μέσου τοῦ σοφωτάτου καὶ θεολογικωτάτου καὶ ἐν ἱατροῖς ἀρίστου κυρίου Γεωργίου Κορρυσίου, τὰ ἐπαρέδωκα. Διὰ τὴν εἰς τοὺς τοὺς καιροὺς δὲν εὐρίσκεται σιμὰ εἰς τοὺς Ὁρθόδοξους ὁμοίος τοῦ θεολόγου. Ὁ ὁποῖος εἶναι ὥσπερ τὸν Νεῖλον ποταμὸν ἀφώρτος εἰς τὴν σοφίαν, καὶ μετὰ πάντοτε τρεῖς ἡμέρας τῆς σοφίας τοῦ ποτίζει ταῖς διψασμέναις ψυχαῖς, καὶ μετὰ ταῖς ἡμέραις ἀκτίναις τῆς θεολογίας τοῦ ἀποδίδεται τὰ σκοτεινὰ καὶ δολερὰ σύννεφα τῆς κακῆς καὶ πονηρᾶς διδασκαλίας, ὅπου καὶ ἐγγράφως καὶ ἀγράφως σαῖτεται καὶ νικᾷ ἐκείνους, ὅπου εἶναι ὥσπερ τὰ ἄγρια ὄφρια μέσα εἰς τὰ μυστικὰ πρόβατα τῆς Ποίμνης τοῦ Χριστοῦ. Ὁ ὁποῖος καὶ

κατὰ τὴν προαίρεσιν πολλὰς φορές ἐγένετο μάρτυρας καὶ πολλοὺς πολέμους ἀντεστάθηκεν εἰς χρειάζομένους καιροὺς διὰ τὴν εὐσεβείαν· διατὶ εἶναι στερεωμένος ἐπάνω εἰς ταῖς ἀγίας Σύνοδαις. Ἀφίνω νὰ λέγω τὰ ἄλλα ὅπου εἶναι φανερά· εἰς δούλους, τὴν εὐγένειαν τοῦ γένους του, τὴν γλυκύτητα τοῦ λόγου του, τὴν λιμπρότητα τοῦ βίου του, τὸ ἥμερον τοῦ ἡθους του, τὸ ἄδολον τοῦ τρόπου του, τὸ ταπεινὸν τοῦ φρονήματος του, τὴν ἄδολον διδασκαλίαν, ὅπου μὲ προθυμίαν εἰς τοὺς χρειάζομένους ὁποῦ τρέχουσιν εἰς τὴν σοφίαν του δίδει. Διὰ τοῦτο δικαίως Κορέσιος ὀνομάζεται, διατὶ ὄχι μόνον ὅπου εἶναι κορεσμένος εἰς τὴν σοφίαν, ἀλλ' ἀκόμη εἶναι ἀκούραστος· νὰ μεταδίδῃ. Διὰ τοῦτο ἐγκωμιάζεται ὄχι μόνον ἀπὸ τοὺς σοφοὺς, ὅπου ἔχουσι τὴν καρδίαν τους καθαρὰν εἰς αὐτόν, ἀλλ' καὶ ἀπὸ ὅλην τὴν ὀφίλιον, ἀπὸ τὸν ὅποιον πέρνωντας καὶ ἐγὼ ὀφίλῃν σταλαματιὰν τῆς σοφίας του, ἕκαστα ἐκεῖνα, ὅπου κάμνουσι τὰ μικρὰ σύννεφα, τὰ ὅποια πέρνωντας ἀπὸ τὴν θάλασσαν παραμικρὰν ὑγρότητα, τὴν διασκορρίζουσιν εἰς τὰ διψασμένα ἄνθη τῶν δένδρων καὶ τῶν φυτῶν, μὲ τὴν ὁποίαν δροσιζόμενα κάμνουσι τὸν καρπὸν τους, μ' ὅλον ὅπου εἶναι μικρά. Τέτοιας λογῆς καὶ ἐγὼ πέρνωντας τὴν παραμικρὰν σταλαματιὰν τῆς σοφίας του, ἐβάλληκα νὰ τὴν ἐπαλώσω εἰς τὰ νοητὰ ἄνθη τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, λογιζόμενος ἐκεῖνο, ὅπου λέγει κάποιος ἐθνικός φιλόσοφος, ὅτι ὁ ἄνθρωπος δὲν γεννᾶται μόνον διὰ τὸν ἑαυτὸν του, κτλ., κτλ., κτλ.).

8. Περὶ τοῦ Καθαρτηρίου Πυρός.

9. Περὶ τῆς Ἀρχῆς τοῦ Πάπα.

10. Περὶ Προορισμοῦ, Χάριτος καὶ Αὐτεξουσίας.

11. Παραλειπόμενα εἰς τὴν τοῦ Φωτίου Μυριόβιβλον.

12. Ἀντιρρήσεις κατὰ τῆς ἐν Φλανδρίᾳ ποτὲ τῶν αἱρετικῶν ἀθεμίτου Συνόδου.

13. Σύνταγμα Θεολογίας. (Τό τε μέγα καὶ τὸν ὄγκον καὶ τὴν ἀξίαν Θεολογικὸν φιλοπόνημα τοῦτο, κατὰ τὸν αἰδιμον Οἰκονόμον τὸν ἐξ Οἰκονόμων, προσήνεγκεν ὁ Κορέσιος τῷ ἀπὸ Βερβόλας πατριαρχεύσαντι Κυρίλλῳ, ὡς μαρτυρεῖ αὐτοῦ τοῦ Κορεσίου πρὸς τὸν Πατριάρχην Κύριλλον ἐπιστολή, κειμένη ἐν τῷ προμετωπίῳ τοῦ χειρογράφου, μετὰ τῆς πρὸς τὸν Κορέσιον ἀπαντήσεως τοῦ Πατριάρχου. Δὲν εἶναι δὲ ἄτοπον νὰ προσθίσωμεν καὶ ταύτην. «Κύριλλος ἐλέμ κτλ. Ἐχρονίσσαμεν γράφαι σοι, λογώτατε καὶ σοφώτατε Ιατρί, οὐχ ὅτι ἀχάριστοι καὶ ἀμνήμονες, ἀλλ' ὅτι πολλὰς βαπτίζομενοι τοῖς τηχεύουσιν, οὐ σχολάζομεν ἑαυ-

τοῖς ἑαυτοῖς. Εὐχαριστοῦμεν γοῦν τὴν καλὴν σου καὶ γὰρ προαίρεσιν, τὴν πολλὴν καρπὴν χαρισμένην τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐν τῷ θησαυρῷ τούτῳ ἐκείνῃ καὶ ὕψηλα ἐρμηνεύεται, καὶ τὰ δόγματα λαμπρά, καὶ αἱ ἄλλαι χάριτες, ὅς ἔχειν ὀφείλουσιν οἱ συγγραφεῖς, καθέξῃς λάμπουσιν. Ἐξ οὗ φαίνεται οὐ σὸν, ἀλλὰ τοῦ Πνεύματος εἶναι τὸ ἔργον. Παρ' ἀνθρώπων οὖν ὁ μισθὸς οὐ προσδοκῆτός, ἀλλὰ παρὰ τοῦ Θεοῦ καὶ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, οὗ ἡ χάρις μετὰ τῆς σπῆς λογιότητος. ΑΥΡΑΖ', Φεβρουαρίου ΚΣΤ'. Ἐν τῷ προομίῳ τοῦ Θεολογικοῦ τούτου συντάγματος, τοῦ τήρουμένου ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ κατὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν Πατριαρχικοῦ μετοχίου τοῦ Παναγίου Τάφου, καὶ ἐν τῇ ἐν Παρισίοις Ἐθνικῇ βιβλιοθήκῃ, ἐν Κώδ. ΜCCLXIV, ἀρ. 2, καὶ οὐτινος τὴν διὰ τοῦ τύπου δημοσεύειν θέλοντες ποιῆσαι συντόμως Θεοῦ θέλοντος, ἀναφέρει ὁ Κορέσιος, ὅτι ἐκατοντάκις ἀνέγνωσεν ὅπου δαῖον σύγγραμμα τοῦ ἁγίου Θωμᾶ τοῦ Ἀκυνάτου, τὸ ἐπιγραφόμενον Summa Theologica). 14. Ἐγχειρίδιον περὶ τῆς ἁγίας Τριάδος. 15. Περὶ τῆς Θείας Εὐχαριστίας, βιβλία Η'. 16. Περὶ Μετανοίας, Παναγιώτῃ τῷ Νικοσίῳ. 17. Περὶ ἀνθρωπίνων ἔργων. 18. Ἀπάντησις κατὰ τῆς τῶν Κλυπαίων πίστεως.

19. Περὶ τῶν διωγμῶν τῆς Ἐκκλησίας, πρὸς Θεόφιλον τὸν Κορυδαλέα.

20. Περὶ τῆς Ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος πρὸς Φ. Λεονάρδον τὸν Γάλλον.

21. Κατὰ Βελλαρίνου, λόγοι ἀντιρρητικοί.

22. Περιγραφή τοῦ ὄρους Ἀθῶ. (Ἐκ τοῦ βιβλίου τούτου ὁ ἱατρός Ἰωάννης Κομνηνός, ἀμετὰ ταῦτα χειροτονηθεὶς μητροπολίτης Δρύστρας, συνέταξε συγγραμμάτιον φέρον τὴν δὲ τὴν ἐπιγραφὴν. «Προσκυνητῆριον τοῦ ἁγίου ὄρους τοῦ Ἀθῶνος, συγγραφεὶς μὲν καὶ τυπωθὲν ἐπὶ τῆς γαληνοτάτης Ἑγemonίας τοῦ εὐσεβεστάτου, ἐκλαμπροτάτου καὶ ὑψηλοτάτου αὐθέντου καὶ ἡγεμόνος πάσης Οὐγγροβλαχίας κυρίου Ἰωάννου Κωνσταντίνου Βασσαράβα, βοεβόδα· ἀφιερῶν δὲ τῷ πανερωτάτῳ μητροπολίτῃ Οὐγγροβλαχίας κυρίῳ Θεοδοσίῳ, σπουδῇ καὶ δαπάνῃ τοῦ ἐξωχστάτου ἱατροῦ κυρίου Ἰωάννου τοῦ Κομνηνοῦ, ἵνα διδῶται χάρισμα τοῖς εὐσεβεῖσι διὰ ψυχικὴν αὐτοῦ σωτηρίαν. Τύποις Ἀνθίμου ἱερομόναχου τοῦ ἐξ Ἰδρύας, ἐν τῇ μονῇ τοῦ Συναγώδου, ἀφ' αἱ 8ον. Μετετυπώθη τὸ Προσκυνητῆριον τοῦτο μετὰ λατινικῆς μεθερμηνείας ἐν τῷ συγγράμματι, Palaeographia Graeca, τοῦ Βερνάρδου Μονταίσιου καὶ ἀνεο αὐτῆς ἐν Βενετίᾳ τῷ 1745 ὑπὸ Ἰγνατίου Κεμίξου τοῦ ἐκ Μονεμβασίας,

καὶ τῷ 1867 ὡσαύτως ἐν Βενετίᾳ ὑπὸ τοῦ π. π. Θεοφάνους βιβλιοθήκης ἐπὶ ἀναθή τοῦ Παναγιώτου· αὐτὸς πρὸς ταμῆνον κ. Ἰωάννη Βελαζόου, ὅς τις προέταξε, σὺν τῷ μὲν πρὸς λόγον.)

23. Ἐξηγήσεις τοῦ συμβόλου Κωνσταντινουπόλεως.

24. Ἀντιρρητικοὶ κατὰ Λατίνων.

25. Περὶ αἱρέσεων, πρὸς τὸν δοῦκα Μιχαὴλ Κορέσιον, τὸν ποθητὸν καὶ σεβάστην μου ἀδελφόν.

26. Περὶ Λατίνων καταστροφῶν.

27. Μετεωρολογικὰ, καὶ διάφορα ζητήματα καὶ λύσεις, τῷ ἐγκαρδίῳ μου φίλῳ Γαλιλαίῳ. (Ἐν αὐτῷ τῷ συγγράμματι παραδέχεται τὰς δοξασίας τοῦ Γαλιλαίου.)

28. De impietate Latinorum, ad Jacobum Garium. (Παραδίδῃ τῷ πυρὶ ἐν Ρώμῃ, κατὰ διαταγὴν Οὐρβανῶ Η'.)

29. Περὶ τῆς τῶν Λατίνων ἀσεβείας. (Μετάφρασις τοῦ προταχέντος συγγράμματος.)

30. Περὶ τῆς θείας Ἐνσαρκώσεως.

31. Περὶ εἰμαρμένης, ἐπιστολὴ πρὸς Ἰωάννην τὸν Καντακουζηνόν.

32. Περὶ τῆς Θείας Προνοίας.

33. Κατὰ Λουθέρου καὶ Καλβίνου.

34. Λόγος εἰς τὴν ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

35. Ἀπάντησις εἰς Παναπλίαν πνευματικὴν Νεοφύτου τοῦ Ροδινοῦ. (Τὸ συγγραμμάτιον κατὰ τοῦ ὁποίου ἔγραψε τὴν ἀνω ἀπάντησιν ὁ Κορέσιος, ἐξεδόθη ἐν Ρώμῃ, κατὰ τὸ 1630, εἰς 8ον, ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν, «Παναπλία πνευματικὴ, τουτέστι πρόχειρος διδασκαλία πολλὰ ὠφέλιμος διὰ τὰ ἡεῖρη κανεῖς τὰ πράγματα τῆς Χριστιανῶν πίστεως εἰς κοινὴν ὠφέλειαν» παρὰ Νεοφύτου ἱερομόναχου Ροδινοῦ Κυρίου τοῦ Συναῖτου συντεθείσα.)

36. Ἀπάντησις κατὰ τῆς Τάργας τῆς Ρωμαϊκῆς πίστεως. («Ἡ Τάργα,» ἦτοι ἡ Ἀσπίς, «τῆς Ρωμαϊκῆς πίστεως» εἶναι ἡ ἐπιγραφὴ βιβλιαρίου τινός, συντεθέντος εἰς χυδαίαν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν ὑπὸ τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ριχάρδου Ἡρακλίου, καὶ ἐκδοθέντος ἐν Παρισίοις κατὰ τὸ 1658 ἔτος, εἰς 8ον, πρὸς διανομὴν εἰς τοὺς Βυζαντινοὺς λαοὺς. «Ἐν ἑταίρῳ χιλιοστῷ ἐξακοσίῳ πεντηκοστῷ ὀγδόῳ, λέγει ὁ Πατριάρχης Φεσίθεος ἐν τῇ 1ᾷ βιβλίῳ (σέλ. 1477) τῆς ἱστορίας αὐτοῦ περὶ τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις πατριαρχεύσαντων, ἡλθὲν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ ἀπλῶς εἰς τὴν Ἀνατολικὴν ἐκκλησίαν ἀπὸ τῆς Φράντζας τῇ λεγόμενῃ Τάργᾳ. Καὶ λαβὼν θέλημα ἀπὸ τῆς Βασιλείας τοῦ πατριάρχου Παρθένου ὁ Δ',

ἔγραψεν εἰς τὴν Πόλιν καὶ εἰς τὸν Παλατῶν, ἀλλὰ δὴ καὶ εἰς Σμύρνην καὶ εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ χώραν ὁρθόδοξον κατ' αὐτῆς. Καὶ ἀγαράσαντες οἱ ὁρθόδοξοι τὴν Τάργαν κατέκαυσαν πᾶνπολλα βιβλία αὐτῆς ἐν τοῖς φόροις, καὶ ἐγένετο τοῖς παπισταῖς αἰσχρὴν μεγάλη. Ἄν ὁ Κορέσιος κατὰ τὸ 1641 δὲν ὑπῆρχε μετὰ τῶν ζώντων, ὡς ὅπαντες οἱ βιογράφοι αὐτοῦ, οἱ ἀντιγράφαντες τὸν κακῶς πληροφορηθέντα Νικόλαον Κομνηνὸν Παπαδόπουλον μετὰ θετικότητος ἐσημείωσαν, πῶς ἦτο δυνατόν νὰ γράψῃ διατριβὴν τῷ 1582 ἔτει κατὰ διαταγὴν τοῦ πατριάρχου Παρθενίου Δ', κατὰ τῆς τῷ πυρὶ παραδοθείσης Τάργας κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο.)

37. Disputatio contra Cornelium Pisanum, Praelectorem, de monarchia ecclesiastica.

38. Διαλέξεις πρὸς Λέγερον.

39. Περὶ Ἑλληνικῶν εἰθίμων, Κωκὸς τῷ Σκαρμαγκᾷ.

40. Della Reale Casa de' Medici.

41. Memorie storiche di uomini illustri di Scio.

42. Dialogus de hominibus doctis.

43. Storia generale di Condia.

44. Istoria del Granducato di Toscana.

45. Annali di Scio.

46. De origine et rebus gestis Turecorum, libri V.

47. Varia astrologica.

48. De conceptu et generatione hominis.

49. Dissertationes Homericae.

50. Glossarium Graeco-Barbarum.

51. De immortalitate.

52. Λόγος εἰς τὴν ἁγίαν Πεντηκοστήν.

53. Ἐξηγήσεις εἰς τοὺς Προφήτας.

54. Περὶ τῆς μάχης τοῦ Γῶγ καὶ Μαγῶγ.

55. Ἑρμηνεία εἰς τὸ λγ' κεφάλαιον ἱερῆς τοῦ προφήτου.

56. Προοίμιον εἰς τὴν Ἰωάννου ἀποκάλυψιν.

57. Περὶ εὐαγγελικῶν ἐξηγήσεων εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγέλιον.

58. Ἐξηγήσεις εἰς τὴν Γένεσιν καὶ τὸν Ἰώβ.

59. Ὅτι ἡ Ἐκκλησία δὲν ἔμπορεῖ νὰ σφάλλῃ.

60. Πρὸς τὸν ἱερομόναχον Ἀνθίμον, ὅτι ἄπιστος ἡ θεία ἑλλαμψίς, καὶ ὅτι οὐκ ἐστὶν οὐσία Θεοῦ.

61. Ἐγχειρίδιον περὶ Ἀντιχρίστου.

62. Σχόλια εἰς τὴν σύνοψιν τῶν Κανόνων Νεῖλου τοῦ Ροδίου.

36. Ἐξηγήσεις εἰς τὴν Πεντάτευχον.

64. Περὶ Μυστηρίων βιβλία Β', κατὰ Λατίνων.

65. Περὶ τῶν τεθνηκότων.

66. Contra Latinos
 67. Περὶ σφαλμάτων τῶν Λατίνων.
 68. Περὶ τοῦ ἐν δόξῃ καθαρτηρίου πυρός.
 69. Ἐπιγράμματα. (Ἐκ τούτων πολλά πρός ἐπαῖνον συγχρόνων αὐτοῦ ποιηθέντα, ἐδημοσίευσαν μετὰ τῶν συγγραμμάτων αὐτῶν.)
 70. Ἐπιστολαί, ἑλληνιστί, λατινιστί, ἰταλιστί καὶ γαλλιστί γραφαί, Γαλλοῖσι, Γοττοῖσι (ὅστις ἐξέδωκεν εἰκοσι καὶ ὀκτώ ἐξ αὐτῶν ἑλληνιστί καὶ λατινιστί γεγραμμένας) εἰς τὸ «Ῥωδολόγιον» αὐτοῦ, Κορυδαλλί, Κορυδαλλέ, Κριτοπούλῳ, Σεβήρῳ, Μογίλῳ, καὶ ἄλλοις περικονύμοις ἀνδράσι τῆς ἐποχῆς.
 Καὶ πάντα μὲν ἐν συντόμῳ περὶ τοῦ αὐκλήτους Οἴκου τῶν Κορσεσίων καὶ τοῦ ἐνδόξου γόνου αὐτοῦ Γεωργίου (τοῦ ἀξίου ἀντιπάλου τοῦ συμπατριώτου αὐτοῦ Λέοντος Ἀλκαίου, ὃς τις τὸν ἐν τῇ περιοδικῇ συγγραμμάτων «Ἡανδώρα» πρὸ τετραετίας δημοσιεύοντα παρ' ἐμοῦ βίον αὐξήσας, καὶ πλουτίσας διὰ τῶν δι' ἑλλειψιν χήρου μὴ δημοσιευθεισῶν τότε ἐν αὐτῇ σημειώσεων, προέταξα τοῦ γνωστοῦ τοῖς πᾶσι ποιήματος αὐτοῦ ΕΛΛΑΣ, ὅπερ ἐξέργηται τῶν πισυτηρίων ἐντός ὀλίγου), περὶ τῶν ὁποίων, ἐὰν ὁ ἀναγνώστης τοῦ παρόντος βιογραφικοῦ δοκιμίου ἐπιθυμῇ νὰ μάθῃ πλείον, ἂς ἀναγνώσῃ τὰ συγγράμματα, τὰ φέροντα τὰς ἐπιγραφὰς ταύτας: Νικολάου Βλαστοῦ, τοῦ Κρητός, Ἱστορία τῆς νήσου Χίου. *Venetis*, 1498, εἰς 4ον, (σελ. 20—34). Ἀρσενοῦ, ἀρχιεπισκόπου Μομφρασίας, Γενεαλογικὰ στέμματα ἐνίων περιηγητῶν Βυζαντινῶν Οἰκῶν ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων, μέχρι τῆς νῦν ἐποχῆς, συλλεγόμενα ἐκ παντοδαπῶν παλαιῶν τε καὶ νέων χειρογράφων. *Venetis*, 1633, εἰς φύλλον, (σελ. 170—214). *Martini Crusii*, *Turco-Graecia libri octo*, quibus Graecorum status sub Imperio Turcico, in politica et ecclesia, oeconomia et scholis, iam inde ab amissa Constantinopoli, ab hac usque tempora, loculenter describitur. *Basilae*, 1684, εἰς φύλλον, (σελ. 233—9, 306—345). *Leonis Allatii*, de libris ecclesiasticis Graecorum. *Parisii*, 1644, εἰς 4ον, (σελ. 3, 335). Ejusdem *Allatii*, de Georgiis et eorum scriptis diatriba. *Romae*, 1644, εἰς 4ον, (σελ. 444—443). *Jacobi Goaril*, *Euchologion sive rituale Graecorum*, complectens ritus et ordines divinae liturgiae, officiorum sacramentorum, consecrationum, benedictionum, funerum, orationum, etc., juxta usum Orientalis Ecclesiae. *Parisii*, 1647, εἰς φύλλον, (σελ. 57, 117, 182, 186, 315, 319, 320, 434, 441, 644, 646, 678, 903, 927, κ. ἄλ.) *Leonis Allatii*, de Ecclesia Occidentalis

aliquae Orientalis perpetua consensione, libri III. *Coloniae Agrippinae*, 1648, εἰς 4ον, (σελ. 997—8, 1413, κ. ἄλ.) *Eliae Veitii*, defensio exercitationis historico-theologicae, de Ecclesia Graecolica hodierna, adversus refutationem ejusdem A Sene Chio Romae adornatam, *Frankfurti*, 1666, εἰς 4ον, (Μέρος Β', σελ. 46.) *Richard Simon*, histoire critique de la création de l'Eglise Orientale sur la Transubstantion. *Paris*, 1680, εἰς 8ον, (σελ. 45.) *Nicolai Comneni Papadopoli*, praenotiones mystagogicae ex jure condicio, sive responsa sex, in quibus una proponitur communis Ecclesiae utriusque Graecae et Latinae suffragium, de iis, quae omnino praemittenda sunt ordinibus sacris, atque obiter et Graecia adversus calumnias sacros defenditur, et praecipue Photianorum ineptiae refelluntur. *Patavii*, 1696, εἰς φύλλον, (σελ. 14, 617, κ. ἄλ.) *M. Mattaei*, catalogi librorum manuscriptorum Angliae et Hiberniae in unum collecti, *Oxoniae*, 1697, εἰς φύλλον, (τόμ. Β', σελ. 27.) *Thomae Smithii*, de Graecae Ecclesiae hodierno statu, epistola. *Trajecti*, 1698, εἰς 8ον, (σελ. 43). *Γεωργίου Μενδονίου* τοῦ Χίου, μοναχῶ τοῦ τάγματος τοῦ ἀγίου Βασιλείου, Βιογραφίαι τῶν κατὰ τὸν 15' καὶ 16' αἰῶνα ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ Εὐρώπῃ ἀμυδάντων λογίων εὐγενῶν Χίων. *Parisii*, 1699, εἰς 4ον, (σελ. 112—113). *L. D. Ralli Orsini*, notizia letteraria ed istoriche intorno agli uomini illustri dell'Accademia Fiorentina. *In Firenze*, 1700, εἰς 4ον, (σελ. 313—315). *Δημητρίου Προχοπίου*, Ἐπιτετημένη ἀπαρίθμησις τῶν κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα (15') λογίων Γραικῶν, καὶ περὶ τινῶν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι ἀνθούτων. (Ἐν τῷ 1ᾷ τόμ. σελ. 524 καὶ ἐφεξῆς, τῆς ἑλληνικῆς βιβλιοθήκης τοῦ Φαβριλίου). *I. A. Fabricii*, *Bibliotheca Graeca, sive notitia scriptorum veterum Graecorum*, etc. *Hamburgi*, 1708—1728, εἰς 4ον, (τόμ. Γ', σελ. 46, 48, κ. ἄλ.) *I. Aymon*, Monumens authentiques de la religion des Grecs, et de la fausseté de plusieurs confessions de foi des Chrétiens Orientaux produites contre les théologiens Réformez. *La Haye*, 1708, εἰς 4ον, (σ. 67—76, 107—110). *Δοσιθέου*, πατριάρχου Ἱεροσολύμων, Περὶ τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις πατριαρχουσάντων. Ἐν Βουκουρεστίῳ, 1715, εἰς φύλλον. (Βιβλ. 1Α', κεφ. 1Α', σελ. 1161, 1176—79, 1180). *Nic. Comn. Papadopoli*, historia Gymnasii Patavini. *Venetis*, 1726, εἰς φύλλον, (τόμ. Β', σελ. 296—97, κ. ἄλ.). *I. H. Zedler*, grosses universallexicon wissenschaften und künste. *Leipzig* 1732, εἰς φύλλον, (τόμ. Α', σελ. 1276).

Bernardi Montfauconii, bibliotheca bibliothecarum manuscriptorum nova, ubi describuntur quae innumeris biblioth. continentur. *Parisii*, 1739, εἰς φύλλον. (τόμ. Α', σελ. 523, 602, τόμ. Β', σελ. 470, 915, κ. ἄλ.) *Louis Moreti*, le grand dictionnaire historique avec les suppléments de l'Abbé Gohjet, le tout revu, corrigé et augmenté, par M. Drouet. *Paris*, 1759, εἰς φύλλον, (τόμ. Α', σελ. 263). *Aug. Marc. Bandini*, catalogus codicum Graecorum manuscriptorum bibliothecae Mediceae Laurentianae. *Florentiae*, 1764—70, εἰς φύλλον, (τόμ. Β', σελ. 470, τόμ. Γ', σελ. 108, κ. ἄλ.) *Theophanis Procopowicz*, tractatus de processione Spiritus Sancti. *Gothae*, 1772, εἰς 8ον, (ἀριθμ. 1XIII). *Μελετίου*, μητροπολίτου Ἀθηνῶν, Ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία. Ἐν Βιέννῃ, 1783—1784, εἰς 4ον, (τόμος Γ', σελ. 488). *Νικολήμου Ἀγιορείτου*, Βίβλος καλουμένη γυνάσματα πνευματικά, κ. τ. λ. Ἐνετίῃ, σ. 1800, εἰς 4ον, (σελ. 122, 226, 395, 610). *I. Iken*, Leucothea. *Leipzig*, 1825, εἰς 8ον, (τόμ. Α', σελ. 213). *Ζαχαρίου Μαθα*, Κατάλογος ἱστορικός τῶν πρώτων ἐπισκόπων καὶ τῶν ἐφεξῆς πατριαρχῶν τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀγίας καὶ μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας. Ἐν Ναυπλίῳ, 1837, εἰς 8ον, (σελ. 190). *Ἀλεξάνδρου Μ. Βλαστοῦ*, Χιολιά, ἥτοι ἱστορία τῆς νήσου Χίου. Ἐν Ἐρμούπολει, 1840, εἰς 8ον, (τόμ. Β', σελ. 88—90). *Nicole Arnould, Renaudot, etc.*, perpolitique de la foi de l'Eglise Catholique sur l'Enchaînement, etc., etc., publiée par M. L'Abbé M****. *Paris*, 1841, εἰς 4ον, (τόμ. Β', σελ. 118, τόμ. Γ', 31, 110, 115, 305, 307—314, 324, 374, 498, 559, 570, 678—683, τόμ. Δ', σελ. 43—56, κ. ἄλ.) *Κωνσταντίνου Οἰκονόμου*, τοῦ ἐξ Οἰκονομίων, Περὶ τῶν Ὁ, ἐρμηνευτῶν τῆς Παλαιᾶς Θείας Γραφῆς. Ἀθήναι, 1844, εἰς 8ον, (τόμ. Α', σελ. 222, 808—809). *Εὐγενίου τοῦ Βούλγαρεως*, Ἐπιστολὴ πρὸς Πέτρον τὸν Κλαίριον, Περὶ τῶν μετὰ τὸ σχίσμα ἀγίων τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν γινομένων ἐν αὐτῇ θαυμάτων. Ἐκδ. Ἀνδρέου Κορομηλῆ. Ἀθήναι, 1844, εἰς 8ον, (σελ. 100—1). *Ι. Δε-Κιγλάλας*, Σχεδιάσμα κατόπτρου τῆς Νεοελληνικῆς φιλολογίας. Σόφορος, 1846, εἰς 8ον, (σελ. 51). *Στυλίου Βλαστοῦ*, τοῦ ὀνόματι, Ὑπεράσπισις τῆς Γραικικῆς Ἐκκλησίας ἐσχάτως προσδληθείσης ὑπὸ Δομενίου Τεϊξείρα. Μεταφρ. ἐκ τῆς ἰταλικῆς γλώσσης ὑπὸ Χρίστου Φιλητᾶ, Τ. Α'. Ἐν Ἀθηνῶν, 1848, (σελ. 14—15). Ἀνδρέου Παπαδο-

ποῦλου Βρετάνου, Νεοελληνικὴ Φιλολογία. Ἐν Ἀθηνῶν, 1854, εἰς 8ον, (Μέρος Α', σελ. 48, 209—10). Γρηγορίου Φωτεινοῦ, Τὰ Νεομνηστὰ. Ἐξίφ, 1864, εἰς 8ον, (σελ. 195, 202, 205, 215, 217, 236, 246, 251, κ. ἄλ.) *Κωνσταντίνου Ν. Σάθα*, Νεοελληνικὴ φιλολογία. Ἐν Ἀθηνῶν, 1868, εἰς 8ον, (σελ. 31, 247—249, 277, 418). *F. Mihlosich et J. Müller*, Acta Patriarchatus Constantinopolitani. *Vindobonae*, 1867, εἰς 4ον, (τόμ. Β', σελ. 91, 546—550, κ. ἄλ.) Ἀθανασίου Κομνηνοῦ Ὑψηλάντου, τὰ μετὰ τὴν ἀλώσιν. (1453—1783). Ἐκδοῦντος Ἀρχιμ. Γερμανοῦ Ἀφθονίδου. Ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1870, εἰς 4ον, (σελ. 137, 160, κ. τ. λ.) *Κωνσταντίνου Α'*, πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, Περὶ τῶν μετὰ τὴν ἀλώσιν ἐκ τοῦ κλήρου ἀρετῇ καὶ παιδείᾳ διαπρεφάντων. Ἐκδ. Θεοδώρου Μ. Ἀριστοκλέους. Ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1870, εἰς 8ον, (σελ. 149). Ἀνδρονίκου Κ. Δημητριάκου, Ἡροσθηκαὶ καὶ διερρώσεις εἰς τὴν Νεοελληνικὴν φιλολογίαν Κωνσταντίνου Σάθα. Ἐν Αἰφίᾳ, 1871, εἰς 8ον, (σελ. 40—41). *Κ. Οἰκονόμου*, τοῦ ἐξ Οἰκονομίων, τὸ σωζόμενον φιλολογικὸν συγγραμματα. Ἐκδιδ. Σοφοκλέους Κ. τοῦ ἐξ Οἰκονομίων. Ἀθήνησιν, 1871, εἰς 8ον, (τόμ. Α', σελ. 341, 494). Ἀνδρ. Κ. Δημητριάκου, Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία. Ἐν Αἰφίᾳ, 1872, εἰς 8ον, (σελ. 81, 153—154). Ἰωάννου Βελουδοῦ, Ἑλλήνων Ὁρθοδόξων ἀποκρίσις ἐν Βενετίᾳ. Ἐν Βενετίᾳ, 1872, εἰς 4ον, (σελ. 108, κ. ἄλ.). Ἀλλ' οὐχ ἥσπον ἔχομεν καὶ ἄλλα πολλὰ συγγράμματα (10) κατὰ διαφόρους ἐποχὰς καὶ τόπους ἐκδοθέντα, τῶν ὁποίων ὅμως τὰς ἐπιγραφὰς παραλείψαμεν, ὡς παρέργως μνησάντων περὶ τοῦ ἡμετέρου Γεωργίου τοῦ Κορσεσίου, ἢ περὶ τοῦ Οἴκου αὐτοῦ.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΑΓΩΝΟΣ.

ΤΡΙΤΗ ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ.)

Ἡ ὁμιλία μου, κύριοι, ἐστὶ ἀπλὴ πραγματικὴ ἐκθεσις, διήγησις οὐχὶ ἱστορικῆς, ἀλλὰ χρονολογική.

(10) Ἰδὲ ἀρκτέον ἀριθμὸν αὐτῶν ἐν ταῖς σελίδι 11, 12 καὶ 13 τοῦ ἡμετέρου πονημάτων τοῦ ἐπιγραφομένου. Reply to criticism in the Saturday Review on the Imperial House of Rhodocanakis, *Eastminster*, Nichols and Sons, 25, Parliament Street, MDCCCLXX, εἰς 4ον.

(11) Διγενώσθη τὴν 17 Μαρτίου ἐν τῇ Φιλολογικῇ Συλλογῇ τὸ Παρνασσὸς ὑπὸ τοῦ Κ. Ν. Δραγούμη, ἡδικοποιήσας πρὸ

πορ. Καταδεκνόντες δὲ εὐθὺς εἰς ἀρχὴς τὴν διαφορὰν παύσιν, δίδωσι οἱ μὲν κυρίως ἱστορικοὶ, νοῦν ἔχοντες ὑπερβαπὸν, ἐμφυλοχωροῦσι κατὰ προτίμειαν εἰς τὴν σύμφωνον τῶν γεγονότων, καὶ ἀνυψούμενοι ἀπὸ πᾶν κατ' ἐπιφάνειαν ἐπιπολαίων φαινομένων εἰς τοὺς αἰώνιους νόμους, ἀνατρέχουσιν ἀπὸ τῶν αἰτιῶν εἰς τὰ αἴτια, καὶ μάλιστα εἰς τὸ κράτιστον τῶν αἰτίων, τὴν ἀνθρωπίνην ψυχὴν, προβλέπονσι τ' ἀποτελέσματα τῶν τετελεσμένων καὶ ἀνακαλύπτουσι τὰ ἀδύνατα ἐλατήρια τῶν ἡμετέρων πράξεων. Ἐνίοτε ἡ γραφὴ αὐτῶν στερεῖται καὶ χρομάτων καὶ χάριτος, καὶ φαίνεται ἀγνοοῦσα τὸν δραματικὸν χαρακτήρα τῆς ἀφηγήσεως τῶν συγγραφόντων ὑπομνήματα καὶ βιογραφίας· διότι καθὼς οὐρανὸς ἀστερόεντος θεοῦ τὰ γεγεννημένα ὡς ὕλην πρόωρισμένην ἰδίως εἰς κατασκευὴν συμπερασμάτων φιλοσοφικῶν. Τοιοῦτος ὑπερῆκε πάλαι ὁ Θουκυδίδης, καὶ τοιοῦτος ὑπάρχει σήμερον ὁ εὐκλεὴς Γουζώ. Οἱ δὲ χρονογράφοι εἰς ἐναντίας, ἀκριβεῖς μὲν ἀλλὰ πρόσγειοι ἀναγραφῆς πραγμάτων καὶ ἀνεκδότων, ἐνδιατρίβουσιν εἰς λεπτομερείας καὶ τέρονται εἰς περιγραφὰς, ἀνακαλοῦντες οὕτω εἰς τὴν ζῶσιν κόσμον παρελθόντα μετὰ τῶν παθῶν αὐτοῦ καὶ ἔξωθεν καὶ προλήψεων· διὸ καὶ αἱ σκηνογραφίαι αὐτῶν, ποικιλόταται καὶ ζωηρότεραι, ἀποδοκίμουσι ἐπαγωγῇ, ἐπιτιμῶσι καὶ σαφηνεύουσι τὸν ἀναγνώστην.

Πρῶτος ὁ Macaulay ἐπεχειρήσειν, ὅσον ἐγὼ οἶδα, νὰ συγχωνύσῃ τὰ ἔργα τῶν δύο τούτων τάξεων, πενθήμενος βεβαίως ὅτι ἡ περὶ τὰ καθέκαστα ἀκριβολογία τῶν χρονογράφων ὑποβοηθεῖ τὴν φιλόσοφον ἱστορικὴν κατὰ τὰ γενικά αὐτοῦ πορίσματα. «Οἱ καταγινόμενοι, λέγει, εἰς τὴν ἔρευναν τῶν προόδων τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῶν τεχνῶν, εὐγνωμονοῦσι βεβαίως πρὸς τὸν μετρίοφροντα ἱστορικόν, τὸν ἀναγράφοντα ἥθνη καὶ ἔθνη τοπικά· ἵσως δὲ καὶ εὐχονται ὅπως οἱ ἀξιολύτοι δοῦναι μεγάλου ἱστοριογράφου, συντίνοντες ἐνίοτε τὰς περιγραφὰς τῶν στρατιωτικῶν ἐξελικτῶν καὶ τῶν πολιτικῶν σκευαρίων, ζωγραφῶσι τὴν ὅψιν τῶν αἰθουσῶν καὶ τῶν θαλάμων τῶν πατέρων ἡμῶν»¹⁾.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ὁ περιφανὴς ἐκείνος τῆς Ἀγγλίας ἱστορικὸς διέκοψε τὴν ἐξιστόρησιν τῆς βασιλείας Καρόλου τοῦ Β', καὶ συγκατέβη νὰ περιγράψῃ μετὰ σπινίας ἀπροσωποληψίας τὴν κοινωνικὴν κατάστασιν τῆς ἰδίας πατρίδος περὶ τὰ τέλη τῆς 12' αἰωνοτακτηρίδος, χαριεστάτων ἀνάπτυκων καὶ φαιδρότατον σταθμὸν ἀναψυχῆς παρεντιθεὶς τῇ ἀναγνώστῃ τὸ Γ' κεφάλαιον τῆς ἱστορίας αὐτοῦ. Καὶ

¹⁾ τῆς ἐνέργειας τὸ ἀρρατῆριον, ὅτε τῶν ἐνδοκίμων τινὰ ἰδρυομένησαν πρὸ πολλῶν ἐτῶν περ' αὐτοῦ. Σ. II.

²⁾ The History of England, etc., by Thomas B. Macaulay, Vol. I, Chap. III.

ἴσα καταδείξῃ τὴν ἐν διαστήματι 150 ἐτῶν γενεομένην βελτίωσιν τῆς καταστάσεως παύσης, καταβῇ καὶ εἰς τὰ μαρτυρόμενα, καὶ διηγήσῃ μετ' ἀκριβείας πῶς ἔπρωγον, πῶς ἐκρημύοντο, πῶς συνήμιλουν, πῶς περιεπάτουν, πῶς εὐθύνοντο ὅτε οἱ συμπαρῶνται αὐτοῦ, ἰδοὺ αἱ ἡμέραι, ἡμέραι αἱ ἡμοῖαι αἱ σκέσεις, ὅποια ἡ συμπεριφορὰ καὶ ἀπορία τὰ ἦθνη. Οἱ δ' Ἕλληνας ἀναγνώστες ἐξίσταται μακρόθεν· διότι καὶ ἐν τῇ δεινότητι παραλλοῖς τοῦ βυζαντινοῦ κράτους, οὐδέποτε συνέβησαν ὅσα περὶ 150 ἐτῶν ἐν τῇ πατρίδι τοῦ Πάπ' καὶ τοῦ Κένιγκς. Οὐδεὶς ἐρρηφικινδύει νὰ μεταβῇ ἀπὸ ἐνὸς εἰς ἄλλο μέρος τῆς Ἀγγλίας πρὶν ἢ τακτοποιήσῃ διὰ διαρκείας τὰ ἑαυτοῦ πάντα· δὲ κατακλίνοντο καχεκτικῶς ὡς ἐν φρουρῇ ὅπλα καὶ λίθους καὶ ζῆλον ἔχοντες περὶ αὐτοῖς ὅπως ἀποκορώσι πὰς ληστρίκας συμμορίας. Εἰς αὐτοῦ τοῦ Λονδίνου τὰς βορβορώδεις ὁδοὺς περιήρχοντο αἰσχρόβιοι περιτυπόμενοι ἀκολάστως τὰς γυναῖκας³⁾, «καὶ ἄνθρωποι ἄγριοι (μεταφράζω κατὰ λέξιν τὸν ἱστορικόν) ὡς τῆς Καλλιφορίας οἱ Ἰνδοί, ἐχόρευον πάλαντες ἔφη, ἐν ὧν γυναῖκες ἡλίγυνοι ἐψάλλον βάρβαρον ἔσκαττον»²⁾.

Καὶ πότε ταῦτα, κύριοι; ὅτε ὀλίγας ὥρας μακρὰν τῆς νήσου τῶν Βρετανῶν, κατὰ τὴν ἀπέναντι παραλλαν, ἤμαξεν ἡ γλυκύτης τῶν ἡθῶν καὶ ὁ πολιτισμὸς τοῦ κράτους Λοδοβίκου τοῦ 13' ὅτε θεήγυρος καὶ χάριτος πλήθουσα ἐξήρχετο ἐκ τῶν χειλέων τοῦ Bossuet ἡ φωνή· ὅτε τὰ ἔπη τοῦ Racine ἱρρόθυμιζον τὴν καρδίαν, καὶ ἡ φλογερὰ τοῦ Molière μαστίτζ κατασπάρατε τὸ ἐλάτιωμα· ὅτε, ἐν τῇ λόγῃ, ὁθρὸν ἦσαν ἐν Γαλλίᾳ πάντα τὰ εἶδη τῆς ὑπεροχῆς. Ἐνθ' ἐνταῦθα ἡμιλλάτο τῆς Sévigné ἡ γραφὴ πρὸς τὸν κάλαμον ἀρίστον συγγραφέων, ἐκεῖ ἡ βασίλισσα Μαρία, ἡ τις ἐθεωρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐξόχων συγχρόνων, ἔξοχος τὴν παιδείαν, (was regarded by very eminent men as a superior woman), μὴ διακρίνουσα τὴν ὀνομαστικὴν ἀπὸ τῆς γενικῆς, καὶ τὸ ἐνεργητικὸν ἀπὸ τοῦ παθητικοῦ ῥήματος, ἔγραφε· «Τὸ βιβλίον τούτο ἐδόθη ὁ βασιλεὺς καὶ ἐγὼ ὅτε ἐστεφάνημεν» (This book was given the King and I at our coronation, Marie R.)³⁾.

Εἰς τὴν μαρτυρίαν ταύτην τοῦ Macaulay περὶ τῆς αἰκτῆς καταστάσεως τῆς Ἀγγλικῆς κοινωνίας, ἐπιτρέψατέ μοι, κύριοι, νὰ προσθέσω καὶ ἑτέρων νέωτατα συμβάντα ἐκτραγωδοῦσαν, ἐπίσης μὲν ἀξιοπαιστον, μέγιστον δ' ἔχονσαν τὸ κῆρος. Πρὸ 13 ἐτῶν, ἦτοι τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1839 ὁ δούξ Οὐέλινγκτον ἐλεγεν ἀπὸ τοῦ βουλευτικοῦ βήματος ταῦτα, ὅτι νὰ μεταφράζω κατὰ γράμμα ἐκ τῶν ἐπιστημῶν προ-

¹⁾ Offering such caresses to pretty women, etc., etc., 380.

²⁾ ἴδ. σελ. 307.

³⁾ ἴδ. σελ. 307.

κειμένων· «Πόλλοι ἐξ ὧμων, κύριοι, ἐνθυμούνται τί συνέβαινε πρὸ ὀλίγων ἐτῶν κατὰ τὰς λεωφόρους πρὸς τῆς μετροπόλεως ταύτης· ἰσπανίαις ὄχημα κασώρθου νὰ διαβῇ χωρὶς νὰ λοτευθῇ καὶ πολλάκις οἱ ὁδοιπόροι ἠναγνάζοντο νὰ συγκροτῶσι μάχας πρὸς τοὺς ληστές, οἵτινες ἐμάλυνον τὰς δημοσίας ὁδοὺς»¹⁾.

Τῆς βασιλείας τῶν τοιούτων λεωτομερειῶν ἀνάγκη ἔχει πρὸ πάσης ἑλλης ἡ ἱστορία τοῦ ἡμετέρου ἔθνους, διότι ἀνδρὶν λαοφάνων καὶ νομίζω ὅτι δὲν λανθάνομαι, οὐδὲν ἕτερον ὥρμησεν μετὰ τυσάσης σπουδῆς πρὸς τὸν νεώτερον πολιτισμὸν. Ἐνθ' ἐν τῇ Ἀγγλίᾳ, ὡς εἶδομεν, καὶ τοὶ πλησιέστατοι καί μὲν τῆς φωτιστικῆς Γαλλίας, ἡ ἐξήμερος τῶν ἡθῶν ἐγένετο μετ' ἀπιστατοῦ βραδύτητος, ἐν τῇ Ἑλλάδι ἡ πρόοδος προῆλθ' ὀλίγονταχύτερον. Πρὶν δὲ λέγω δὲν ἐννοῶ τὴν πολιτικὴν, διότι περὶ αὐτῆς οὐδεὶς λόγος ἐνταῦθα, ἀλλὰ τὴν τῆς κοινωνίας ἀνεξάρτητον συνήθειαν ἐκείνην, διότι ὡς δὲν ἀγνοεῖτε, ἡ πολιτεία καὶ ἡ κοινωνία ἐνὰ προκόψονται δὲν εἶναι ἀπαραίτητον νὰ συμβαδίζουσιν· ὅθεν καὶ πολλάκις εἶδομεν τὴν μὲν πρῶτην πεποῦσαν ακολουτοῦσαν ὁδὸν, τὴν δ' ἑτέραν ἔχουσαν τὴν παρὲν εὐρύμον καὶ ὁμαλὴν· «Καθὼς πᾶσα πειραματικὴ ἐπιστήμη, λέγει ὁ αὐτὸς Ἀγγλος συγγραφεὺς, τείνει πρὸς τὴν τελειοποίησιν, οὕτω καὶ ὁ ἄνθρωπος ἔχει ἐμφυτον τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ἰδίας αὐτοῦ βελτιώσεως. Διὸ πολλάκις αἱ δύο αὗται ἀρχαί, καὶ ὑπὸ μεγίστων δημοσίων συμφορῶν, καὶ ὑπὸ πονηρῶν θεσμῶν καταπολεμηθεῖσαι, ἤρκεσαν νὰ προέξωσιν ἐν τάξει τὸν πολιτισμὸν. Οὐδὲ τὰ δεινότερα τῶν δυστυχημάτων, οὐδ' ἡ χειρίστη τῶν κυβερνήσεων ἰσχύουσι νὰ ἐκφυλίσωσιν ἐν ἔθνος, ὅσον ἰσχύουσι νὰ ἀναδείξωσιν αὐτὸ εὐδαίμον· ἡ σταθερὰ πρόοδος τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν καὶ οἱ ἀνένδοτοι ἀγῶνες ἐκαστοῦ χάριν βελτιώσεως τῆς ἰδίας καταστάσεως. Καὶ πολλάκις παρετηρήθη ὅτι σπατάλαι, βρεῖς φόροι, παράλογοι τῆς ἐμπορίας περιορισμοί, διεσθαρμένα δικαστήρια, ἐλέθριοι πώλῃμαι, συνωμοσίαι, διωγμοί, πυρκαϊαί, κατακλυσμαί, δὲν κατέστρεψαν τὰς περικοπὰς μετὰ τῆς αὐτῆς ταχύτητος μετ' ἧς κατασκευάσθησαν»²⁾.

Οὐδὲν λοιπὸν ἔθνος ἠσπάσθη κατ' ἐμὴν γνώμην τοσούτῃ προθύμως τὸν πολιτισμὸν ὅσον τὸ ἑλληνικόν. Ἰσως τις ἀγνοῶν τὴν πρὸ ὀλίγων ἐτῶν κατάστασιν τῆς κοινωνίας, ἀπειροῦ δὲ καὶ τῆς ἀνθρωπίν-

¹⁾ «Many of your lordships must recollect what used to take place on the high roads in the neighbourhood of this metropolis some years ago. Scarcely a carriage could pass without being robbed, and frequently the passengers were obliged to fight with, and give battle to, the highwaymen who infested the roads.» Mirror of Parliament 1820, p. 2080.

²⁾ Macaulay. The History, κλ. σελ. 200.

νης φύσεως ἢ καὶ πικρόχολας ἀσκητῆς ἀρνέσται τὴν τοιαύτην ἀλλοίωσιν ἢ καὶ κακίαν αὐτῆν ὡς γενομένην ἀνευ διακρίσεως. Μὴ λησμονώμεν ὅμως, ὅτι τοιαύτη ἐν γένει ἡ τοῦ ἀνθρώπου βοήθ'· φῶς αἰ γαπώμεν νὰ μὴ ῥωμέθω τὰ εὐκολώτερα, διότι καὶ ἀρεστότερα, δασκίς μάλιστα ὑπογραμμὸν ἔχουμεν ἔθνη μεγάλα ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ πολιτισμοῦ καὶ θήματα. Τὰς Ἀθῆνας ἐμμήθησαν αἱ λοιπαὶ τῆς ἀρχαϊκῆς πολιτείας, καὶ αἱ Ἀθῆναι δὲν ἐφάνησαν μέγχι τέλους ἀδιάφοροι πρὸς τὰ τῆς Ῥώμης. Καὶ σημειωτέον ὅτι δὲν ὑπάρχον τότε τύποι καὶ ἀτυπῆς, οἱ δύο οὗτοι εὐρύτατοι ὄχλοι, διὼν ἐλεθάλαι ἀνάσκατος καὶ πολυβράχης εἰς τὰς κοινωνίας τῶν ξένων ἰδεῶν, ἰθὺμον καὶ ἡθῶν ὁ χαίμαρρος.

Ἐμακρογόρησα, κύριοι, ἐπίτηδες προοιμιάζων, διότι, ὡς ἤκουσα, ὁ νέστησάν τινες ἐπ' ἐσχάτων ἰσχυρίζονται ὅτι οὐδὲν ἐκερδήσαμεν ἀναγεννηθέντες· ἀλλ' οἱ τὰ παρόβολα ταῦτα πρεσβεύοντες δὲν ἠρῶνησαν, φαίνεται, τί ἦτο πρὸ μικροῦ, ἐπὶ τῆς δουλείας, ἢ τε στενῇ αὐτῇ γυνία τῆς ἐλευθερωθείσης Ἑλλάδος καὶ πᾶσα ἡ Ἀνατολή, καὶ ὅποια ἐγένοντο ἐντὺς ὀλίγου ἐτῶν. Ἐκερδήσαμεν, κύριοι, ἐάν ἀρνήσθω τὴν ἐπὶ τὰ κρείττω ἀλλοίωσιν τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου, καὶ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ πολιτικοῦ μετ' ὅλας αὐτοῦ τὰς παρεκτροπὰς, ἐάν δὲν θέλετε νὰ ὁμολογήσῃτε τὴν ἐπίδοσιν τῆς παιδείας, τῆς ἐπιστήμης καὶ αὐτῶν τῶν τεχνῶν, ἐάν τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἐμπορίας, τῆς ναυτιλίας καὶ τῆς γεωργίας, ἐάν τὴν αὐξήσιν τοῦ πλούτου δὲν θεωρεῖτε ἰσχυρότατα θεμέλια τῶν κοινωνιῶν, ἐκερδήσαμεν, λέγω, τὰς κεφαλὰς καὶ τοὺς κορμούς τῶν κόπων ἡμῶν. Τοιοῦτη καὶ τοσαύτη ἡ ἰσχύς καὶ ἡ ἀκαταγώνιστος ἐπιρροή τοῦ ὑπὲρ ἐλευθερίας ἡμετέρου ἀγῶνος, οὐκ ἔστιν ἔρχεται νὰ διηγηθῶ μικρὸν ἐπισόδιον.

Κατὰ τὰ δύο πρῶτα ἔτη τοῦ ἀγῶνος τούτου ἡ ὁμόνοια τῶν Ἑλλήνων ἐξέτέλεσε πολλὰ καὶ μεγάλα, ὥστε μόνον τῶν δύο τούτων ἐτῶν ἡ ἱστορία ἔχει νὰ δοξάσῃ τὸ ἔθνος· μετ' αὐτὰ ὅμως τὴν ὁμόνοιαν διεδέχθη δυστυχῶς ἡ διχόνοια, ἧς ἐνεκα ἐγεννήθησαν ἐμφύλιοι στάσεις καὶ παραχαί, ἀπολήξασαι εἰς διχασμὸν τοῦ ἔθνους τὸ 1827 ἔτος, ὅτε ἐμελλε νὰ συγκροτηθῇ ἡ Γ' ἐθνικὴ συνέλευσις. Ἡ μὲν Κυβέρνησις, ἐθρεύουσα ἐν Ἀγγλίᾳ, ἀπήτησε νὰ συνέλθωσιν ἐκεῖ οἱ πληρεξούσιοι, οἱ δὲ ἀντιπαλοὶ αὐτῆς, συναθροισθέντες ἐν Ἑρμιόνη, ἤρξαντο καὶ νὰ ἐργάζωνται. Ἀλλ' ὅτε οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν τριῶν ναυτικῶν νήσων, μέγα τότε δυναμένων, ἐτάχθησαν μετὰ τῶν ἐν Ἑρμιόνη, οἱ ἐν Ἀγγλίᾳ ἠναγκάσθησαν νὰ ὑποκύψωσιν, δρισθέντος τρίτου τόπου συνέλεύσεως πρὸς παραμυθίαν τῆς φιλοτιμίας τῶν ἡττηθέντων. Μαρέθισαν λοιπὸν πάντες εἰς Τροιζῆνα, καὶ τὴν 19 Μαρτίου ἤρξαντο αἱ συνεδριάσεις.

Ἡ περιόχῃ ἐν ᾗ συνεκράτεοντο αὐταί, ὁ τρόπος καθ' ὃν ἐγίνοντο οἱ δυσκέψεις καὶ αἱ ἀγορεύσεις, ἡ διεξαγωγὴ τῶν γραφικῶν ἐργασιῶν, πάντα ταῦτα φαίνονται μοι ὡς ἀνάμνησιν· διότι ὅσοι ἐξ ὧν εἶδον τὴν ἑλλάδα μετὰ τὸ 1833· εἶτος, ἀδυνατοῦσι νὰ φαντασθῶσι τὰς ὀλίφαις, τὰς κακουχίας, τὰς στερεώσεις, πρὸς ᾗ ἐπάλλιον οἱ ἀγωνιζόμενοι. Πολλὰς δὲ ἐπὶ πύλιν δὲν ἐπαλλόμενοι ἀντὶ ἄρτου καὶ στέγης, ἀν' ὅς τῃς περὶ τοῦ δὲν ἐπιδόκουν αὐτοὺς γυμνασιῶν ἐν ὧν χειμῶνος, ἡ δὲν προσφύλαττε περιπλανώμενος ἀσκέει· ἐν ὧν καί σκωπτος, πολλάκις λέγει ὅτι ἐφθόνησαν τὸν θάνατον τῶν πρὸ αὐτῶν μαρτυρησάντων.

Καὶ ἐνδοφ' μὲν διετρίβοντο ἐν Ἑρμιόνη, αἱ συνεδριάσεις συνεκροτοῦντο ἐν τῇ προμήκῃ αἰθούσῃ, ὅπου ἐκαθήμεθα ἀντιπρὸς διεστειρωμένους ἔχοντες τοὺς πόδας. Οἱ ῥήτορες, ὅσοις ἤθελον ν' ἀγορεύσωσι, στηρίζοντες ἐλκλῆρον τὴν προτομήν, εἴτε πλῆγιν, εἴτε τῇς μίτης ἢ τῇς ἄλλης χειρὸς, εἴτε κατέμπροσθεν καὶ ἐπὶ τῶν δύο, ἡγωνίζοντο πνευστιῶντες, ἀν' ἡμέτερον ἡγωνίζοντες, ἡ πολυσταφυλῶν ν' ἀνεγερθῶσι ἐπὶ τῶν ποδῶν, οἱ τινες νεκρούμενοι σὺν ἡμῶν· ἐκ τῆς χαμικελῆς ἐκείνης κατακλίσεως, ἀνέπτυσσαν περιτόμως καὶ ζώοντα καθίσταντο τὰ ῥητορικὰ σχήματα τοῦ προσώπου αὐτῶν. Μικαίριοι τότε ὅσοι εὐρίσκοντο πρὸς τὸν ταίχον, ἡ ὅσοι προνοητικώτεροι ἔφερον μαργούρας! Μεταξὺ τῶν τελευταίων τούτων διεκρίνετο τις Βασιλῆος Μπαρλάς, καὶ διεκρίνετο οὐ μόνον ἐπὶ προνοίᾳ μαργουρικῇ, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πολυκαίμῳ· νείλω εὐγλωττίας. Ὁ Βασιλῆος αὐτός, Ἡρακλῆς τὸ ἀνάστηκα καὶ Στέντωρ τὴν φωνήν, ἔρχετο πάντοτε ἐφ' ἑαυτὸν ἔχων βιβλὸν ποιητικῶν ἐπιγράμτων ἀναβαίνονταν μέχρι πώγωνος, ἐφ' ᾗ στηρίζων ἀμφοτέρους τοὺς βραχίονας, διέχευεν ὡς ἀπὸ βήματος ὑψηλοῦ τὰ χροῶν νάματα τῆς ῥητορίας αὐτοῦ.

Ἀλλ' ἐν Τροιζίνι, ὅπου τὸ στέγος τῶν διπλασίων καὶ τριπλασίων πληρεξουσίων ἀπετέλει ἐλκλῆρον στρατιωτικὸν σὺνταγμα, περιέχον καὶ στρατηγούς, καὶ συνταγματάρχους, καὶ χιλιάρχους, καὶ λοχαγούς, μαχόμενους, οὐχὶ πρὸς τὸν μαχαίρα καὶ περὶ ἐρημούντων τὴν Πειλοπόννησον Ἰβραήμην, ἡ πρὸς τὸν ἀπειλούσαν τὴν κλεινὴν ἀκρόπολιν Κιουταχλήν, ἀλλὰ πρὸς ἀλλήλους, ποῦ αὐτοὺς χωρεῖται τοσούτου ἀρεμῶντος καὶ ἡδονῆς; Τὴν εὐρυχωροτέραν οἰκίαν τοῦ χωριδίου κατέκειτο ὁ πρόεδρος τῆς συνελεύσεως, καὶ αὐτὴν, ἐλκλῆρον ἔως, ἐδύνατο νὰ περιλάβῃ τὸ ἡμῖν τῆς αἰθούσης ἐν ᾗ τὴν ὥραν ταύτην συνεδρίαζόμεθα. Ἀπερρέθη λοιπὸν νὰ μετασκευασθῇ εἰς χῆρον συνεδριάσεων καὶ πρὸς τις παρακείμενος.

Ὡς νομίζετε, κύριοι, εἰς διὰ τὴν μετασκευὴν

ταύτην ἐγένετο χρεια νὰ συνεγνοήσῃ τὰ ὑπουργεῖα τῶν στρατιωτικῶν, τῶν οἰκονομικῶν καὶ τῶν ἐκτελεστικῶν, ν' ἀνταλλάξωσιν ἑγγραφα, νὰ δομασθῶσιν ἐπιτροπαὶ ἐξ ἀρχιτεκτόνων καὶ μηχανικῶν, νὰ συνταχθῶσι σχέδια καὶ προϋπολογισμοὶ καὶ νὰ ἐκδοθῶσιν ἐντάλματα· τοιαύτῃ ὁμῶς ἐνέργειᾳ ἦτο ἀγνώστους τοὺς χρόνους ἐκείνους. Καὶ ἡ ἀντιβουλία δὲ, ἡν τινες κατακρίνουσιν ὡς θεμελιώσαν τὴν σημερινὴν γραμματικὴν, εἰς ἐνδομῶντος διὰ διατάγματος τὴν κακοτακτικὴν ταύτην καὶ ἐπιζήμιον ἀδολεσχίαν, ὀλίγα δόκοι μετακομισθεῖσαι ὑπὸ στρατιωτικῶν, ἐχρησίσαντο ἀντὶ ἐδῶν εἰς τοὺς λογάδας τοῦ ἔθνους, ἰδοὺ δὲ καὶ τῆς αἰθούσης ἡ ὅλη διάταξις.

Αἱ δόκοι τεθεσθῆναι τετραγώνως ὅπως ἐφαπτεται κατὰ τὰς ἄκρας ἡ μὲν τῆς ἄλλης, ἐσχημάτιζον περιόχην, πρὸς τὸ κέντρον σχεδὸν τῆς ὁποίας ἀνυψοῦτο εὐρύκλιδος καὶ χλοερὰ λειμώνια. Ὁ πρόεδρος, καθήμενος ἐπὶ θρανίου ἀγροίκως κατεσκευασμένου, ἐστήριζε τὴν βραχίον ἐπὶ τοῦ κορμῶ τῆς λειμώνιας ταύτης, ἡς οἱ εὐθαλεῖς κλῶνας, ἐξαπλούμενοι ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, ἐπαίχον τόπον πλάτης καὶ εὐδίδους σκαίους, ὠριστοῦρας καὶ τῶν ὑδρανῶν τῶν βασιλικῶν θρόνων. Μικρὰ τράπεζα ἀγροίκως ἐπίσης ἐξολογνηθείσα, ἐκείτο ἐν ὁπίῳ τοῦ προέδρου, καὶ ἐπ' αὐτῆς ἔλαμπεν ὁ κώδων τῆς ἐντάξεως, ἡν ὁμῶς σπανίως παρεσθῆεν εἰς τὸ δυσήμιον ἐκείνου πλῆθος. Ἐκ δεξιῶν τοῦ προέδρου ἐκαθότο κατὰ τῆς διπλοπύλης ὁ γραμματεὺς τῆς συνελεύσεως ἀνάδιδων καὶ μελαίνων χαρτί, ἐν ᾗ ἐξ εὐνύμων ἱστάμενος ὄρθιος ἕτερος γραμματεὺς, ἀνεγίνωσκε τὰ πρακτικά, τὰς ἀναφοράς καὶ εἴ τι ἄλλο ἑγγραφον.

Πρὸς τὴν δεξιὰν τοῦ προέδρου, βήματα τινα μακρὰν αὐτοῦ, ἐθαλλε καὶ ἑτέρα λειμώνια, διαχιδῆ ἔχουσα τὸν κορμὸν, εἰς ὃν ἀνακηδύν καὶ καθήμενος ὁ γέρον Κολοκοτρώνης, τὸ μέτωπον ἔχων ὑψωμένον καὶ σὺν ὄφρῳ, τὸ ἦθος ἄκακον, τὴν φωνὴν βροντώδη, ἀλλὰ σχεδὸν πάντοτε ἀόργητον καὶ τοὺς πόδας πάλμπαντες, ἐπώπτευσεν ὡς ἄλλος ἑξῆς, οὐχὶ τὴν μάχην τῆς Σκλαυτίας, ἀλλὰ τὴν μεταδόσπουδον τῆς Τροιζίνος λογομαχίαν.

Περὶ τὰς τέσσαρας πλευράς, ἐν τῇ δάσους λειμώνι, ὁμοειζόντος πρὸς τὸ ἱερὸν ἄλσος, ὅπου ὄνομασθῆναι τῶν Ῥωμαίων σὺνδίκητο τῇ Ἡγερᾷ δαίμονι, ἐπάνω τῶν δοκῶν, περὶ ὧν ὁμιλήσαντες, ἐκάθοντο οἱ πληρεξούσιοι, παντοειδῆς ἐνδυμα φέροντες, καὶ φουστανέλλας, καὶ ῥάπα, καὶ φραγγίκα, καὶ κἀνδεις ἀσιατικοὺς, καὶ βράκους, καὶ ἀρνακίδας ἡ καπρίδας, εἰς τὰς παρυφὰς τῶν οὐκίων ἐγκατεβίοντο σιγὴν ἀναιμῶντων ζωφίων, τῶν ἀπαρκαράκτων τούτων ἐμβλημάτων τοῦ ἑλληνικοῦ, δι' ὧν τοῦ ἀγῶνος. Οἱ μὲν, κατηφῆς καὶ σιγητοί, ἀνεμῖτρον

τὰ σφαῖρα τῶν κομβολογίων αὐτῶν, ἀκαμετροῦντες ἴσως κατὰ διάνοικιν τῆς συμφορᾶς τῆς πατρίδος, οἱ δὲ, συνδιαλεγόμενοι ἐντόμως, ἐπὶ λαμβάνοντο καὶ νομοθετικῶν, καὶ διοικητικῶν, καὶ στρατιωτικῶν ζητημάτων, ὡς εἰ ἔκων μεταξὺ πολιτείας γαλήνης, ἡ ὡς μὴ κατέκλυζεν ὁ ἔχθρος τὴν ἑλλάδα, καὶ ἄλλοι, λίαν εὐαριθμοί, σείοντες τὴν κεφαλὴν, ἐμαρτύρουσιν ὅτι ὑπὲρ πᾶν ἄλλο ἠσθάνοντο τὸν ἐπὶ κείμενον κίνδυνον, καὶ ἐσπεύδον τὸ τέλος τῶν ἀκαίρων καὶ ἐθνοδολῶν συζητήσεων.

Πέρα τοῦ βουλευτικοῦ περιβάλλου, πρὸς τὰ στενὸν καὶ χαμαλὸν θυρίδιον, δι' οὗ καὶ οἱ βραχυτέροι εἰσέρχοντο διχατομόντες, τὸ σῶμα, ἀκροατοὶ τινες ὄρθιοι, ἐνέκρινον ἡ κατέκρινον ἐν σιωπῇ τὰ λεγόμενα, περὶ δὲ τὸ φράγμα τοῦ κήπου, οἱ στρατιῶται τοῦ φρουράρχου τῆς συνελεύσεως Νικηταρᾶ, προστάτευσαν τοὺς πατέρας τοῦ ἔθνους. Τῶν στρατιωτῶν τούτων ἡ ἀποδοκιμασία ἡ ἡ ἐγκρίσις ἐγένετο ἐμφαντικώτερον καὶ ποτε ἀγορεύσαντος τοῦ διδασκάλου Γαβναδίου κατὰ τῶν τίτλων, καὶ εἰπόντος εὐτραπέλως ὅτι οὔτε ὁ Μαυροκορδάτος, οὔτε ὁ Κουντουριώτης, οὔτε ὁ Κωλέττης, οὔτε ὁ Ζαΐμης, οὐδ' οἱ ἄλλοι προύχοντες ἦσαν πυγολαμπίδες (χαρὶν σιμνότητος δὲν ἐπαναλαμβάνω τὰς λέξεις τοῦ ῥήτορος) ἵνα δομαζῶνται ἐκλαμπρότατοι, οἱ στρατιῶται ἐπευφήμησαν, καὶ μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς συνεδριάσεως ἡμιλλάντο, τίς νὰ προσφέρῃ καφὴν εἰς τὸν ἀδυσώπητον ἐκείνον δημοκράτην.

Καὶ μεταξὺ τῶν ἀκροατῶν μὴ μόνον γυνή, ἡ ἀντιστράτηγος Μαντῶ, φοροῦσα μέλαινα ἐσθῆτα χρυσόπυρον καὶ πῖλον εὐρωπαϊκόν, οὐχὶ βεβαίως τοῦ τελευταίου τῶν Περσίων σαρμού, καὶ διὰ νευμάτων αἰταυμένη τὴν ἀνάγνωσιν τῆς οὐδέποτε ἀναγνωσθείσης κατὰ Ἰψηλάντου ἀναφορᾶς αὐτῆς, ἐφαίνετο προσωνιζομένη τὸν χρόνον, καθ' ὃν οἱ κινωνοὶ τῆς Δύσεως θεσμοὶ ἐμελλε νὰ κατισχύσωσι τῆς ἀπειροκάλου αὐστηρότητος τῆς Αἰίας.

Τοιαύτη, κύριοι, ἐν σὺνῳψι ἡ φυσιογνωμία τοῦ αὐτοσχεδίου βουλευτρίου Ἰβελ, ὑπὸ τοὺς αἰθαλεῖς καὶ ἀρωματικούς κλάδους, οἱ τινες οὔτε τοῦ ἡλίου τὰς φλογεράς ἀκτῖνας, οὔτε τῶν νεφῶν τοὺς ψυχροὺς σταλαγμοὺς ἴσχυον ν' ἀντικροῦσιν· ἐκεῖ, ἐπὶ τῆς ἀγρόικου ἐκείνης τραπέζης ὠρίσθησαν καὶ ὁ Κόχραν καὶ ὁ Τσώρτς, τοὺς ὁποίους διακρίνοντες ὑπεδέχθημεν ὡς σωτήρας, ἐκεῖ ὑπεγράφη τὸ ψήφισμα δι' οὗ ἀνυγορεύθη κυδερνήτης τῆς ἑλλάδος ὁ Καποδίστριας, καὶ ἐκείθεν καταβάντες ἀθροῖαι καὶ κατηφῆς εἰς τὴν ἀπέναντι τοῦ Πάριος ἀκτῆς, προεπέμφσαμεν τοῦ Καραϊσκάκη τὴν σιάν, καὶ προσεπέμφσαμεν κοπτόμενοι ἐγὼ ἑρβρινεῖ διὰ διακρίων θελῶν τὸν παρόντα ὁ εὐφραδὴς ῥήτωρ τοῦ ἀγῶνος¹⁾, διότι

¹⁾ Ὁ Σπυρίδων Τρικοῦπης.

μετ' αὐτοῦ ἐβλέπομεν συναποδησκούσαν καὶ τῆς ἑλλάδος τὴν ἐλευθερίαν!

Ἀλλ' ἴδωμεν καὶ πῶς ἐγίνοντο αἱ συζητήσεις. Πρόεδρος τῆς συνελεύσεως εἶχεν ἐκλεχθῇ ἀπὸ τῆς Ἑρμιόνης ἔτι ὁ Γ. Σοῖνης, ἐκ τῶν ἐγγρίτων ἡ μάλλον ὁ ἐγκριτότερος τῶν προσεστώτων τῆς Ἠλείας. Μετ' ἐρχόμενος πρὸ τοῦ ἀγῶνος τὸν ἱατρὸν, καὶ ἐνεκα τούτου παρατρίβει μετὰ μεγάλων τε καὶ μικρῶν, ἀπέβαλε τὸν τύπον δι' οὗ διεκρίνοντο οἱ θαυτοὶ κοτζαμπασίδες, καὶ ἐφέρετο πρὸς πάντας προσήνωος. Ἡγάπα τοὺς λογίους, συνδιέλεγτο ἀσμένως μετ' αὐτῶν, καὶ ἡκροᾶτο μετὰ προσόχης· διότι, εἰ καὶ προβεβηκὼς τὴν ἡλικίαν, ἔσωζε πολλὴν ζωρότητα πνεύματος. Εἶχε δὲ τὸ ἀνάστημα μικρὸν, τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐμπύρους καὶ περιπλανεῖς, καὶ τὸ ὑπ' αὐτοῦ πρόσωπον ἐσχημάτιζεν ἡμισέληνον, ἡ τὰς μὲν δύο ἄκρας ἀπέτελλον ἡ ἡ καὶ ὁ πώγων, τὸ δὲ κέντρον τὸ νωδὸν στόμα. Ἐρχόμενος δρομικῶς εἰς τὸν τόπον τῶν συνεδριάσεων, ἐκάθητο πάραυτα ἐπὶ τῆς ἑδρας, καὶ ἀναλαμβάνων τὸν κώδωνα, ἐδίδο τὸ σημεῖον τῆς ἐνάρξεως. Καὶ εὐθὺς ἀνεγινώσκοντο τὰ πρακτικά, ἡ τινὰ ἐγράφωντο συνοπτικώτατα.

Αἱ συζητήσεις ἐγίνοντο ἀτάκτως, διότι μὴ ὑπάρχοντος βήματος, οἱ μὲν ἡγόρευον συγχρόνως, οἱ δὲ ἀπετείνοντο οὐχὶ πρὸς τὸν πρόεδρον ἀλλὰ πρὸς ἀλλήλους καὶ συνίσταν διῶλον, καὶ ἄλλοι, ἀντιποσόμενοι προεδρικῶν καθόντων, ἐπέπληττον καὶ ἐπέταττον σιωπὴν καὶ ἀνεκαύγαζον νὰ σημανθῇ ὁ κώδων. Καὶ ὅτε ἤκουζεν ἡ συμπλοκή, ὁ πρόεδρος ἐξαπτόμενος ἀνῆρπυζε τὸν κώδωνα διὰ τῆς δεξιᾶς καὶ ἐκροτάλει αὐτὸν ἀκατάσχετος, καὶ ὡς καταρβάνται, ἐξέρχοντο ἐκ τῶν ἱσχνῶν αὐτοῦ χειλέων προτάγματα δυσδιάκριτα, ἐνῶ διὰ τῆς ἐτέρας ἐδίδο πρὸς τὸν ἐξ ἀριστερῶν γραμματεῖα τὸ προστυχὸν ἑγγραφον, καὶ γρονθοκοπῶν λάβρος τὸ στήθος τοῦτο διέταττε ν' ἀναγνώσῃ βροντοφώνως, ὅπως διὰ τῆς φωνῆς καταβάλλῃ τὸν θόρυβον.

Τότε δὴ τότε ἐξερρήγνυτο δίκην κεραυνοῦ ἡ φωνὴ τοῦ Στέντορος Μπαρλά. Πάντα ἦσαν ἔκτακτα ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ καὶ ἀνάστημα, καὶ φωνὴ καὶ μακρόθυρξ μύσταξ, καὶ μυνώδεις βράχιονες, καὶ μακροσκελεῖς πόδες, καὶ ἀδολεσχία, καὶ σκαϊότης, καὶ ἀμάθεια.

Τὰ πρακτικά, ὡς εἶπον, ἐγράφωντο κεφαλαιωδῶς, συνετάττοντο δὲ ἐκ μνήμης ὑπὸ τοῦ πρώτου γραμματέως τῆς συνελεύσεως ἐν τῷ γραφείῳ, ὁ περ ἐχρησίσμευ αὐτῶ καὶ ἀντὶ κατοικίας. Ὁ γραμματεὺς οὗτος, πένης ὡς καὶ οἱ λοιποὶ, κλῖνεν ἅμα δὲ καὶ σκίμπος εἶχε τὰ πάντα πολυθύραν καὶ πενιχρόν. Ἐξεγερόμενος τὸ πρῶτον ἐφόρει τὸν αἰγότριχα ἐπενδύτην, ὅς τις ἔως πρὸ μικροῦ ἐχρησίσμευ αὐτῶ ἀντὶ νεωτερίνου σκεπασματος, καὶ ἀνάπτων σπιθαμικῶν

λοτιμάν. Καθήμενος ἐπὶ τὸν πλοῦτον ἐξή-
κόντιζε νομισματίας, καὶ ἐπιπλήθεις, καὶ ἀπειλὰς κατὰ
τῆς δημοσίας αὐτοῦ συνέλευσεως· αὐτὴ δὲ ῥιγοῦ-
σα ἤκουεν αὐτὰς, καὶ οὐδὲ κἀν δι' ἀξιοπρεπείας
ἀπαντήσας· ἀπεπειράθη νὰ ὑπεκλύγῃ τὰ βέλη.
Τοσάυτη ἡ πολιτικὴ ἀνικανότης τῶν διεσπασμέ-
νων τὴν συνέλευσιν τῆς Τροιζήνης! Ἐμέμφθη, καὶ
τοῦτο δικαίως, τοῖς στρατιωτικοῖς, ὡς ἐμέμφθη
αὐτοῖς πρότερον καὶ ὁ Καραϊσκάκης, κατανυλί-
σκοντας χρόνον πολυτίμον εἰς κενὰς ἐρίδας περὶ τό-
που συνέλευσεως καὶ ψηφίσεως νόμων, οὐδ' οὔτε δ'
κυβερνήταις ἔγχευε νὰ ἐνεργήσῃ, οὐδ' οἱ κυβερνώμενοι
ἀσέβηοντο· ἀλλὰ, πλὴν τοῦ Κίττου Τζαβέλα, οὐδεὶς
ἄλλος ἠσθάνθη τὴν κομψήν. Μόνος οὗτος ἀπειδυ-
θεὶς γελῶσαν πληρεξουσότητα, ἐδραμεν εἰς τὴν Ἀ-
ττικὴν ἵνα παρασταθῇ μετ' ὀλίγον μάρτυς αὐτόπτης
τῆς περὶ τὸ κολυμβεῖν ἐπιτηδεύτητος τοῦ γεν-
ναίου στολάρχου.

Ὁ Κόχραν ἀπείτει νὰ γνωρίσῃ πρὶν ἢ ὀκνηθῇ,
τὴν κυβερνήτην ὑπὸ τὴν ὁποίαν ἐμελλε νὰ ὑπηρε-
τήσῃ· διότι ἡ μὲν διοικητικὴ ἐπιτροπὴ εἶχε διαλυθῇ,
ἡ δὲ ἀντικυβερνητικὴ ἦτο εἰσέτι ἐμβρυον. Ἀλλὰ
τοιαῦτα ὑπέφεν ἡ διαφωνία τῶν πληρεξουσίων ὡς
πρὸς τὰ μέλη τῆς προσηκροῦς ταύτης κυβερνήσεως,
ὥστε ἐπὶ ὁλοκλήρους ἡμέρας ἐπανεληρμηνέοντο σφα-
δρότερον ἢ ἔρις. Τότε προεβλήθησαν κυβερνήται τῆς
ταλαιπώρου Ἑλλάδος καὶ ὁ Μπαρτζας, καὶ ὁ Πρασ-
σας, καὶ ὁ Σκορδάκης, καὶ ὁ Σκορδίλης, καὶ ὁ Σα-
κέτος, καὶ ὁ Σακκάρος, καὶ πολλοὶ ἄλλοι, ἐντιμοὶ
μὲν πολῖται, ἀνίκανοι ὅμως καὶ νὰ κρατήσωσι τὸ
παράδειον ἀκάφους καταποντισμένου.

Μὴ ἐννοῶν πόθεν ἡ τόση διαίρεσις, ὁ Κόχραν ἔ-
γραψε ταῦτα ὡς ἄλλος παιδαγωγὸς κρατῶν βούλευ-
ρον πρὸς τὴν συνέλευσιν· αἱ λύσεις εἶναι ἀπλουστά-
ται ὡς γράφει ἕκαστος τὸ ὄνομα τοῦ ὑποψηφίου του
εἰς ψηφοδέλτιον, καὶ ὡς τὸ ῥίψῃ εἰς τὴν κάλπην· καὶ
ὡς τις λάβει πλειοτέρας ψήφους ὡς ὀνομασθῇ πρόε-
δρος, ὁ δὲ μετ' αὐτὸν ἀντιπρόεδρος καὶ οὕτω καθέξῃς.

Ἐν τοσούτῳ μεταξὺ τοῦ τόσου σάλου τῶν ταπεινῶ-
σιν καὶ τῶν διαπληκτικῶν, ὁ ναύαρχος Μισούλης,
ἀρχαῖος χρηματὴρ, ἐξ ἐκείνων τοῦ, ὁποῖος ἐγένων
αἱ πολιτεία τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Σπάρτης, ἦρως
μεγάλᾳ πράξει διὰ μικρῶν, ἦρως δειγνύσας καὶ ἰαχ-
νὸς νὰ ἐδηγήσῃ πολλοὺς ἄλλους ἦρωας, ἦλθεν αὐ-
τοκράτης δι' ἀναφορὰς ἀποπνεύσεως ὅλως ἀκριβοῦς
ἀπορίων πρὸς τὴν πατρίδα· ἦλθεν ὁ ἀποβόρῃ τὴν
ἐξουσίαν τοῦ γυμναρχοῦ καὶ νὰ ὑποσχεθῇ, εἰ καὶ
παρημακῶς, θέλει σπύσει πρήθυμα ὑπὸ τὸν στό-
μαχον καὶ εἰς νέους κινδύνους. Τοιαῦται πράξεις,
ἐν ὧν μάλιστα διχοστασίῳ, ἀρκοῦσι νὰ δοξάσωσιν
ὁλόκληρον βίον.

Πλὴν μεταξὺ τοσούτων ἀνικρῶν εἶχε καὶ κομικὰ

ἡ συνέλευσις. Μανουσάκης τις παρούσας ἐξαιρέ-
μενος συνδρομὴν ἵνα ἀνορύξῃ θησαυρὸν γνώσετον πρὸς
αὐτόν. Ἀλλὰ μὲν ἐγένετο ἡ πρότασις, καὶ ἰδοὺ
ἀνεβλάστησαν δὲν ἐνθυμούμαι πόσοι ἄλλοι, ἀξιοῦν-
τες ὅτι καὶ αὐτοὶ ἐγγύμως ἠενεργήσαντο θησαυροὺς,
καὶ ζητοῦντες ἀμοιβὰς ὥπως ἀνακαλύψωσι τὸ μυ-
στήριον. Καὶ ἡ συνέλευσις πιστεύσασα τὴν ὑπαρξίν
τῆς Καλλιφρόνης τοῦ Μανουσάκη, ἐπέστειλεν αὐτῇ
καὶ εὐχαριστήριον.

Ἀλλ' ὁ Μανουσάκης δὲν ἤρκετο εἰς εὐχαριστήρια,
ἀλλ' ἐξεδίδοντο καὶ ὑπὸ ἐθνικῆς συνέλευσεως· διότι
μεταβὰς εἰς Νάυπλιον κατέλυσεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ
Νοταρά, καὶ ἀνασκάψας τὰ κιβώτια τοῦ ὁλοκαυτώ-
του, παρέλαβε χάριν τοῦ ἰδιαιτέρου ταμείου πάντα
τὰ πολυτίμα σκεύη, καὶ δι' ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησεν
εἰς χώραν ἄγνωστον.

Ἰταλὸς τις Ἀντωνίος Κανέλλας, κάτοχος τῆς νο-
μικῆς, ἐλθὼν πρὸς μικροῦ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐζήτησε
παρὰ τῆς συνέλευσεως οἰκὸν εἰνα δημοσίον ἐν Ναυ-
πλίῳ, ὅπως ἰδρύσας τυπογραφεῖον ἐκδίδῃ ἑλληνιστί
καὶ ἰταλίστι ἑφημερίδα ὑπερασπίδουσαν τὸν ἄγων·
ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ ἀναφορὰ ἀναγνωσκόμενη ἐπὶ συνέλευ-
σεως, παρεῖχεν ὡς κακὴς συνεταγμένη, δυσκόλιας
τῷ ἀναγνώστῃ, ὁ Κανέλλας πλησιάζας τοῦτον μετὰ
τὸ τέλος τῆς συνεδριάσεως, πρῶτῃος πόθεν αἱ δυ-
σκολίαι. Καὶ ὅτε ἐμαθὲν ὅτι ἡ συνταξὶς ἦτο ἀλο-
γική καὶ ἀσάφης ἡ ἐννοία, ἐξαφαιρὶς ὅλος ἔτρεξε
πρὸς παρακείμενον καφεπωλείον, καὶ βατταρίζων ἀ-
συνάρτητους λόγους, διότι ἦτο βραδύλογιστος, ἔ-
γραψε τὸ ῥεζέ· ἐπιστόλιον.

Signore, La mia petizione che fu da voi tra-
dita e non tradota su lotta nell' assemblea natio-
nale. Povero Tasso! povero Tasso! povero Tasso!
D. CANELLA.

Τίς δὲ ἡ σχέσης τοῦ μεταφράσαντος τὴν ἀναφο-
ρὰν πρὸς τὸν Τάσσον; Ἀποῦ ἀπέστειλε τὸ γράμμα-
τιον ὁ Ἰταλὸς δόκτωρ ἔλυσεν τὴν ἀπορίαν τοῦ γράμ-
ματός.

Μεταφραστὴ τῆς ἀναφορᾶς ἐγένετο ὁ ἐκ Ζακύν-
θου Δημήτριος Γουζέλης. Ὁ Γουζέλης οὗτος ἔχων καὶ
πνεῦμα ἐξὺ καὶ φαντασίαν ζωηράν ὡς οἱ συμπατριῶ-
ται αὐτοῦ, ἐλάτρευε τὰς Μουσὰς καὶ ἰδίως τὰς ἡρο-
στάτας τῆς ποιήσεως. Καὶ πρὸ μὲν τοῦ ἀγῶνος
μετέφρασε τὴν ἀπελευθερωθεῖσαν ἱεροσολήμιν τοῦ
Τάσσου διὰ στίχων· ἀλλὰ καὶ χαριεστάτην κωμω-
δίαν ὁ Ἰάσος ἐπιγραφόμενὴν ἐποίησεν, εὐφραίνοντα
ἐξαικονίζουσιν ἦθη καὶ ἔθνη τῆς κοινωνίας μετὰ δὲ
τῆς ἀπορίας ἐγενήθη καὶ ἐξήγησις. Ἀγνοοῦμεν δὲ εἴ
καὶ ἄλλα ποιήματα ἐφείλῃ εἰς τὴν φιλομαθεῖαν αὐ-
τοῦ ἢ πρὸ τοῦ 1821 φιλολογίκα. Ἐπὶ δὲ τοῦ ἀ-
γῶνος, ἀποδυθεὶς προθύμως εἰς αὐτόν, ἐφιλοτιμήθη
νὰ συνάψῃ συμπόλαιον μετὰ δὲ Ἀρεῶς καὶ τῶν ἀντι-
π

ἀδελφῶν. Αἰδ' ἐνθ' ἔφερε σπάθην ἀπηρημένην εἰς
τὴν ἀριστεράν καὶ πυροβόλα εἰς τὴν δεξιάν· ἐκράτει
διὰ τῆς δεξιάς τὴν γραφίδα τῆς Πολυμνίας καὶ τῆς
Καλλιόπης, καὶ ἐδιθυράμβει θοοῖους καὶ ἄσματα
πολεμιστήρια. Ἀνὲν εἶχα δίκαιον, προσέθετο ὁ Κα-
νέλλας, νὰ ἐλεηνολογήσω τὸν συμπολίτην μου Τά-
σσον, ἀποῦ ἄπλῃ ἀναφορὰν δὲν κατώρθωσα νὰ μετα-
φράσῃ ὁ μεταφραστὴς αὐτοῦ!

Ἀπὸ τοῦ 1821 μέχρι τοῦ 1827 ἔτους ὁ κληρὸς
τῆς Ἑλλάδος καὶ μαχόμενος καὶ παρεδρόσιν εἰς τὰ
συμβούλια τοῦ κράτους, ἀπένειμεν ἀξιολογώτατα
ὑπηρεσίας εἰς τὴν πατρίδα. Ζῶσιν εἰσέτι εἰς τὴν
μνήμην ἡμῶν τὰ μακάρια ὀνόματα καὶ τοῦ πρώτου
στάτου τῆς ἑλληνικῆς ἐλευθερίας Πλάτων Πατρῶν,
καὶ τοῦ προσεγγυητότος ἐαυτὸν ἐν Μεσολογγίῳ ἐκού-
σιον ὁλοκαύτωμα ἐπισκόπου Ραγῶν, καὶ τοῦ ἡρωϊ-
κῶς πεσόντος ἀρχιεπισκόπου Δικαίου, καὶ τοῦ ἡρωι-
κωτέρου Διάκου, καὶ τοῦ Ἀνδρουῆος Ἰωσήφ, καὶ τοῦ
Μεθώνης Γρηγορίου, καὶ τοῦ Ἀρτης Πορφυρίου, καὶ
τοῦ Παροναξίας Ἱεροθέου, καὶ τοῦ Βρεσθένης Θεο-
δωρήτου καὶ ἄλλων. Εἰς τὸν τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα
πράξαντα κληρῶν, ἡ συνέλευσις τῆς Τροιζήνης ἀπη-
γόρευσε πᾶσαν μετοχὴν εἰς τὰ δημόσια, ἀνάμυστον
νομίσασα εἰς τοὺς στρατευομένους τῷ Χριστῷ νὰ
ἐμπλέκωνται ταῖς πραγματείαις τοῦ βίου.

Καὶ ἐγὼ μὲν ὁμολογῶ τὴν περὶ τὰ θεολογικὰ ἀ-
μάθειάν μου· ἔχω ὅμως μίαν ἀπορίαν, τὴν ἐξῆς. Κα-
τὰ τὰ σημερινὰ φιλελεύθερα πολιτεύματα, τὰ ἐπι-
τρέποντα μάλιστα ὡς τὸ ἡμέτερον εἰς πάντας ἀνεξ-
αιρέτως τὸ δικαίωμα τοῦ ψηφοφορεῖν, καὶ ἐκλέγε-
σθαι, καὶ διορίζεσθαι εἰς πᾶν ὁποῦν γένηται, καὶ δ-κά-
πηλος, καὶ ὁ πλακουντοπιδὲς, καὶ αὐτὸς νῦν Δία ὁ
ῥωποπώλης ἄπεται ἀκωλύτως τῶν δημοσίων. Αἰὰ
τί ὅρα ἡ τάξις ἡ ἀντιπροσωπεύουσα τὸ τιμωλφε-
στερον, τὸ ἱερώτερον τῶν ἀνθρώπων συμφερόντων,
τὸ θεμελιῶν πόλεις καὶ κράτη, καὶ δύναμιν πάλιν
ἔχον ν' ἀνατρέψῃ αὐτὰ, τὸ συμφέρον λέγω τῆς ὁρη-
σκείας, κηρύττεται ἀποσυναγώγος; Οἱ κληρικοὶ
καλλιεργοῦσιν ἐπιστήμην εἰδικὴν καὶ μετέρχονται
ἐπάγγελμα ἀνεξάρτητον, σχέσιν ἄπειρον ἔχον πρὸς
τὰ ἐγκόσμια, καὶ σχέσιν αἰτήριον διὰ τί καὶ αὐτοὶ
νὰ μὴ συμπράττωσι μετὰ τῶν ἄλλων εἰς τὴν βόθ-
μειν τῶν δημοσίων;

Τοιαῦτα φαίνεται, ἀνεπὶ λέει κατὰ νοῦν καὶ εἰς
τῶν ἐν τῇ συνέλευσει κληρικῶν, ὅτι ἐγενήθη ἡθελῆσε
νὰ ὁμικήσῃ κατὰ τοῦ ἐπικειμένου ἐξοστρακισμοῦ.
Ἀλλὰ μὲν ἀνεφώνησεν ἀκούσας, κύριοι! καὶ
συστάλλας τὰ χεῖλη περιέφερε τὸ βλέμμα ἀμήχανον.

— Λέγε, ἄγε ἀρχιεπιστά, ἀνέκραξαν ἀνυπο-
μόνως οἱ πληρεξούσιοι, λέγε! —
Ἀλλ' ὁ σεβάσμιος ἀρχιεπιστάς ἱστατο ἀναυδός.

— Λέγε, ἐπανελάθον καὶ δεύτερον.

Καὶ ὁ ἀρχιεπιστάς ὑποταύλισα· μετὰ τινα ἐτι-
σιωπὴν ἐλάσασκεν· τὸ εἶχε νὰ εἰπῇ, ἐπε-
δόθη εἰς ἄκρατον γέλωτα.

Καὶ ὡς δι' ἡλεκτρισμοῦ ὁ γέλως διεδόθη εἰς πάν-
τας τοὺς περιστάτας, καὶ τοσοῦτον βροντωδὸς ἀν-
τήχει ἀνὰ τὴν κήπον καὶ περὶ αὐτοῦ, ὥστε ὁ
πρόεδρος ἠναγκάσθη ν' ἀπολύσῃ τὴν συνεδρίαν.

Τοιαύτης λήθης παρυδαίγματα δὲν εἶναι σπάνια.
Ὁ Dumas λέγει ὅτι κύριος τις μέλλων νὰ ὑπογράψῃ
συμβόλαιον, ἐλησμονήσας τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Θρόμβοι
ἰδρώτος ἔρριον ἀπὸ τοῦ μετώπου τοῦ ταλαιπώρου,
ὡς τις μάτην διασκαλεζόμενος καὶ τρέχων ἄνω καὶ
κάτω ἠγωνίζετο νὰ ἐνθυμηθῇ αὐτό. Καὶ ἂν κατὰ
καλὴν τύχην, προστίθῃσιν ὁ Dumas, δὲν ἐκάλες τις
αὐτόν κατ' ὄνομα, ἤθελε κατασχυνθῇ ὁμολογῶν
ὅτι ἠγνόει πῶς ὠνομάζετο.

Ἰσως, κύριοι, τὴν ἐξιστόρησιν πραγμάτων εὐτε-
λῶν τὸ φαινόμενον, ὑπολαμβάνει τις μικρὰς προσο-
χῆς ἀξίαν σήμερον· ἀλλὰ τοιαύτην δὲν θέλουσι θεω-
ρεῖσθαι καὶ οἱ μετ' ἡμῶν. Παρατηρήσατε μετὰ πόσης
ἐπιμελείας περισυνάγονται καὶ τὰ ἐλάχιστα συν-
τρίμματα τῶν ἀρχαίων ἐπιγραφῶν, πόσοι θυσίαι γί-
νονται ὑπὲρ ἀνακαλύψεως αὐτῶν, καὶ πόσοι ἄνδρες
σοφοὶ ἐγκύπτουσιν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν αὐτῶν καὶ
τὴν ἐρμηνείαν. Γίνονται ἄρα ταῦτα χάριν περισπα-
σμοῦ, πρὸς θεραπείαν ἀσθενείας καὶ κόρου, ἢ μὴ ἦναι
ὑπερσάρκως φιλολογικῆς πολυτελείας; Οὐδὲν τοῦ-
των, κύριοι! Ἐξ ἐναντίας, ὅπου τῆς λεπτομεροῦς
ἐστὶ δὲ καὶ μικρολόγου ταύτης ἐρεύνης, ἡ ἱστορία
τοῦ παρελθόντος πολιτισμοῦ μένει ἀτελής. Ἀλλ'
οὐδὲ ἡδονῆς στερεῖται· ἡ τοιαύτη ἐρευνα· διότι οἱ
υἱοὶ ἀναπολοῦμεν μετὰ πόθου τὰς ἐξῆς τοῦ πατρὸς
καὶ τῆς μητρὸς, καὶ φαίνεται ἡμῖν ὅτι ἀκούομεν ἐτι
τὴν γλυκύαν αὐτῶν φωνὴν καὶ τὰ φιλόσοργα παραγ-
γέλματα. Ἐνθυμηθῆτε, κύριοι, τί ἐλέγεν ὁ πολυπει-
ρότατος τῶν φιλοσόφων, ὁ Πλούταρχος· ἔλεγεν ὅτι
ἀπράγμα βραχὺ πολλὰς καὶ ῥῆμα καὶ παιδιὰ τις
ἐμφρασιν ἤθους ἐποίησε μᾶλλον, ἢ μάχαι μυριόνεροι
καὶ παρτάξεις αἱ μέγισται καὶ πολιορκίαι πόλεων.

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

Ἐν τῇ φυλλάδι τῆς 15 ἰανουαρίου ἀνηγγείλα-
μεν τὴν ἀνωτέρω διατὴ ἀγῶνα, ὃν φιλοτιμῶς ἐθέτο
ὁ ἐν Μασσαλίᾳ φιλογενέστατος κ. Σ. Μεταξας, ἰδοὺ
δὲ σήμερον καὶ τὸ πρόγραμμα.

ΕΤΑΙΡΙΑ

ΤΩΝ ΦΙΛΩΝ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ.

Αριθ. 173-36.

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ Α' ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΤΕΧΝΩΝ.

Ο έν Ματαξίλ κύριος Σταύρος Ι. Μεταξάς επιθυμῶν νά συντελέσῃ δραστηριώτερον εἰς τήν προαγωγήν τῶν χρησίων εἰς τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν τεχνῶν, ἐστήσατο ὑπὸ τὴν ἐφορείαν τῆς Ἑταιρίας τῶν φίλων τοῦ λαοῦ χρηματικὴν ἀγῶνα κατὰ τοὺς κατωτέρω σημειωμένους ὅρους.

Τὸ δὲ Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς Ἑταιρίας ταύτης, περὶ πολλοῦ ποιούμενον τὴν δὲν ἔνεστιν ἐνστοχωτέρων εκπλήρωσιν τοῦ σκοποῦ τοῦ φιλογενοῦς ἀγωνοθέτου, συσκεφθὲν καὶ μετ' ἄλλων εἰδημόνων ἐν τῇ γενικῇ συνεδριάσει, ἐξελέξατο ὡς θέμα τοῦ κατὰ τὴν δευτέραν Μάτου τοῦ ἔτους 1873 τελεσθησομένου ἀγῶνος τὴν συγγραφὴν βιβλίου ἐπιγραφόμενου «Πρακτικὸς ὁδηγὸς τοῦ Ἑλλήνος τεχνίτου», περιέχοντος δὲ τὰς στοιχειώδεις ἐκείνας γνώσεις, ὧν πάντες ἀνεξαιρέτως οἱ περὶ τὰς βιοποριστικὰς τέχνας ἀσχολούμενοι ἔχουσιν ἀνάγκην, ἀναθῶν τὴν ἐρμηνείαν αὐτοῦ εἰς ἐπιτροπὴν συγκειμένην ἐξ ἀνδρῶν ἐπιστημόνων ἅμα δὲ καὶ πρακτικῶν, συμφώνως καὶ πρὸς τὴν ἐν ταῖς ὁδηγίαις τοῦ ἀγωνοθέτου ἀξίωσιν.

Ταῦτα ἀνακοινῶντες πρὸς γνώσιν τῶν διαγωνισθησάντων, εἰδοποιούμεν αὐτοὺς ὅτι αἱ ἐκθέσεις πρέπει νὰ σταλῶσι κατὰ τὰς ὁριζούμενας προθεσμίας καθαρῶς γεγραμμέναι, εὐανάγνωστοι καὶ συντεταγμένοι κατὰ τοὺς κατωτέρω ὅρους.

Ὁ ποδὸς τῆς Ἑταιρίας
Ν. ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ.

Ὁ γραμματεὺς
Ν. Π. ΔΗΛΙΓΙΑΝΝΗΣ.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑΤΟΣ.

Α'. ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗ.

1. Περί τῶν ἀκεραίων ἀριθμῶν. — 2. Πρόσθεσις, ἀφαιρέσις, πολλαπλασιασμός καὶ διαίρεσις. — 3. Περί κλασμάτων. — 4. Περί δεκαδικῶν κλασμάτων. — 5. Περί συμμιγῶν ἀριθμῶν. — Αἱ τέσσαρες πράξεις. — 6. Περί δυνάμεως καὶ τετραγωνικῆς καὶ κυβικῆς ρίζης. — 7. Περί λόγων καὶ ἀναλογιῶν. — 8. Σχέσις μεταξὺ μέτρου Γαλλικοῦ, Ἀγγλικοῦ ποδὸς καὶ τεκτονικοῦ πήχεως. — 9. Σχέσις μεταξὺ χιλιγράμμου καὶ ὀκτῆς καὶ τελευταίου 10. — Σχέσις ὁμοία τῶν νομισμάτων Γαλλίας, Ἀγγλίας, Αὐστρίας,

Ρωσσίας καὶ Ἰταλίας πρὸς τὰ Ἑλληνικά. (Τὰ χρήματα ταῦτα ἐκτεθῆσονται εἰς πλάκας.

Β'. ΑΛΓΕΒΡΑ.

1. Ὁρίσμις ἀλγεβρας καὶ ἀλγεβρικά σύμβολα. — 2. Πρόσθεσις, ἀφαιρέσις, πολλαπλασιασμός καὶ διαίρεσις μονωνύμων. — 3. Ἀναγωγή τῶν ὁμοίων ὅρων τῶν πολυνύμων. — Αἱ τέσσαρες πράξεις. — 4. Ἀλγεβρικά κλάσματα. — 5. Πρωτοβάθμιοι ἐξισώσεις μὴ μίαν ἢ πολλὰς ἀγνώστους. (Αἱ πολλὰς ἐξισώσεις μὴ ἰσαριθμούς ἀγνώστους καὶ ἰδίως δύο ἐξισώσεις μὴ δύο ἀγνώστους ἐκτεθῆσονται ἐφ' ὅσον σχετίζονται παρουσιαζόμεναι εἰς τὰς ἐφαρμογὰς.) — 6. Δευτεροβάθμιοι ἐξισώσεις. (ἐνταῦθα αἱ ἀριθμητικαὶ ἐξισώσεις χρησιμεύουσιν ὡς παραδείγματα.)

Γ'. ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΓΕΩΜΕΤΡΙΑ.

1. Ὁρίσμις. — 2. Χάρτες καὶ μέτρον τῶν εὐθειῶν γραμμῶν. — 3. Μέτρον τῶν γωνιῶν. — 4. Μέτρον τῶν ἐπιπέδων κανονικῶν ἐπιφανείων καὶ τῶν περιμέτρων αὐτῶν. (περιληφθήσεται ἐνταῦθα καὶ τὸ μέτρον τοῦ κύκλου.) — 5. Μέτρον τῶν κανονικῶν ἐπιφανείων καὶ ἐφαρμογὴ ἐν τῇ καταμετρητικῇ. — 6. Διάφορα προβλήματα συνήθη ἐν τῇ πρακτικῇ Γεωμετρικῇ. — 7. Μέτρον τῶν στερεῶν.

Δ'. ΜΗΧΑΝΙΚΗ.

Καὶ 1. Γενικαὶ στοιχειώδεις γνώσεις.

1. Ὁρίσμις καὶ κατάστασις τῶν σωμάτων. — 2. Μάζα τῶν σωμάτων καὶ βῆρος αὐτῶν. — 3. Ὁρίσμις δυνάμεως καὶ μέτρον αὐτῆς. — 4. Περί κινήσεως ὁμαλῆς καὶ μεταβαλλομένης. — 5. Περί ταχύτητος εἰς ἀμφοτέρως τὰς ἀνωτέρω μνημονευόμενας περιστάσεις. — 6. Ἐφαρμογὴ τῆς ὁμαλῆς μεταβαλλομένης κινήσεως εἰς τὴν πτώσιν τῶν σωμάτων. — 7. Μηχανικὸν ἔργον (travail mécanique). — 8. Ποσότης κινήσεως. — 9. Ζῶσα δύναμις. — 10. Κεντρώφους δύναμις. — 11. Περί συνθέσεως καὶ ἀποσυνθέσεως παραλλήλων καὶ συγκλινουσῶν δυνάμεων καὶ τελευταίον 12. Κέντρον βαρύτητος.

II. Ἀπλὰ μηχαναὶ.

Μοχλὸς, τροχαλία ἀπλὰ καὶ διαφορικαί, αὐτοπάτα, βαρὺλκόν, κρέξ ἢ γρύλος, κέκλιμένον ἐπίπεδον, ἑλὶξ καὶ σπῆν.

III. Τριβὴ τῶν εἰς ἐπαφὴν σωμάτων.

ἐνταῦθα μετὰ τὴν ἐν συντόμῳ γενησομένην ἐξήγησιν ἐκτεθῆσεται πίναξ δεικνύων τὸν λόγον τῆς τριβῆς πρὸς τὴν πίεσιν τῶν μὲλλων ἐν χρήσει ὧν εἰς τὴν βιομηχανίαν.

ΟΡΟΙ ΤΟΥ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ.

Α') Τὸ συγγραφόμενον βιβλίον πρέπει νὰ ἔχῃ ἀντικείμενον τὸ ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἑταιρίας ὁρισθὲν διὰ τὸ ἔτος τοῦτο θέμα, νὰ εἶναι δὲ σύμφωνα πρὸς τὸ ὑπὸ τῆς ἐκτελέσεως πρὸς τοῦτο ἐπιτροπείας συνταχθὲν πρόγραμμα τὸ ὅριζον ἀπτομερύτερον τὸν εἰδικὸν τοῦ θέματος σκοπὸν.

Β') Αἱ εἰς τὸν ἀγῶνα ὑποβληθῆσόμεναι συγγραφαὶ ἔσονται πρωτότυποι, ἀνέκδοτοι καὶ οὐχὶ βραχυτέροι τῶν δεκαπέντε τυπογραφικῶν φύλλων· πρέπει δὲ νὰ ᾖναι γεγραμμέναι εἰς καθαρεύουσαν μὲν ἀλλ' ὅσον οἶόν τε εὐληπτον εἰς τοὺς τεχνίτας τῆς Ἑλλάδος γλῶσσᾳ.

Γ') Αἱ συγγραφαὶ παραδοθήσονται ἐπὶ ποιῆ ἀπαράδεικτον τῷ ἐτέρῳ τῶν Γραμματικῶν τῆς Ἑταιρίας ταύτης ἀνωμόως καὶ μέχρι τῆς πρώτης ἰανουαρίου τοῦ 1873 (ἐβδομηκοστοῦ τρίτου) ἔτους. Πρὸς τοῦτο θέλουσι φέρει αὐταὶ ἐπὶ κεφαλίδος γνώρισμα ῥητὸν τι, καὶ θέλουσι συνοδεύεσθαι ὑπὸ δελτίου ἐσφραγισμένου, φέροντος ἔξωθεν μὲν ἐπιγραφὴν τὸ αὐτὸ τῆς συγγραφῆς ῥητὸν καὶ ἔσωθεν τὸ ὄνομα τοῦ συγγραφέως.

Δ') Τριμελὴς ἐπιτροπεία, ἐκλεχθισομένη ὑπὸ τοῦ Διοικ. Συμβουλίου τῆς Ἑταιρίας τῇ τρίτῃ ἰανουαρίου τοῦ αὐτοῦ 1873 ἔτους, κρινῇ τὰς παραδοθισομένας κατὰ τ' ἀνωτέρω συγγραφὰς καὶ ἀποφασίσῃ ἀνεκκλήτως τίς αὐτῶν ἢ βραβεύσιμος.

Ε') Μία καὶ μόνη συγγραφὴ βραβευθήσεται, ἡ δ' ἐκδοῖσι τῆς κρίσεως, ἡ ἀνωττίς τοῦ ἐσφραγισμένου δελτίου καὶ ἡ ἀνακέρυξις τοῦ ἀριστεύοντος γενήσονται ἐπὶ δημοσίᾳ συνεδριάσει τῆς Ἑταιρίας τὴν δευτέραν Μάτου τοῦ αὐτοῦ 1873 ἔτους.

ΣΤ') Ἀπονέμεται τῷ ἀριστεύοντι βραβεῖον ἐκ δραχμῶν χιλίων πεντακοσίων (1500)· τὸ χρηματικὸν ὅμως τοῦτο ποσόν, κατατεθειμένον ἐν ἐν τῇ ἔθνικῃ Τραπεζῇ, παραδοθήσεται αὐτῷ κατ' ἐντολὴν τοῦ Προεδρείου τῆς Ἑταιρίας ταύτης, ἅμα τῇ ἐκτυπώσει τῆς βραβευθισομένης συγγραφῆς γενησομένη δαπάνῃ τοῦ ἀριστεύοντος.

Ζ') Ἡ πρώτη ἐκδοσις τῆς βραβευθισομένης συγγραφῆς δεῖται νὰ γενῇ εἰς χιλία τοῦλάχιστον ἀντίτυπα, ὧν δέκα παραδοθήσονται δωρεάν τῷ Προεδρείῳ τῆς Ἑταιρίας, ἡ δὲ τιμὴ ἐκάστου τούτων ὁρίσθεται ἐν καιρῷ ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἑταιρίας ἐντὸς τοῦ ὁριζομένου ὑπὸ τοῦ ἀγωνοθέτου μέτρου καὶ τελευταίου.

Η') Αἱ συγγραφαὶ αἰτίνας δὲν ἔσονται βραβευθῆ ἀποδίδονται μετὰ τοῦ ἀνήκοντος ἐκάστῳ δελτίῳ τοῖς προσάγουσι τὰς ὑπὸ τοῦ γραμματέως τῆς Ἑταιρίας ἐκδομένας ἀποδείξεις περὶ τῆς παραλαβῆς αὐτῶν.

IV. Περί γραμμικῆς καὶ κυβικῆς διαστολῆς τῶν σωμάτων.

ἐνταῦθα ἐκτεθῆσονται ὀλίγα καὶ περὶ ἐλατηρίου καὶ ἐκυρεμοῦς.

V. Μηχαναὶ πρὸς ἀνύψωσιν τοῦ ὕδατος.

1. Ἰδιότης τῶν ρευστῶν. — 2. Ἰδραυλικαὶ ἀντλίας. — 3. Ἰδραυτικαὶ μηχαναὶ πρὸς ἄρδυσιν. — 4. Σίφων. — 5. Ἑλὶξ Ἀρχιμήδους καὶ 6. Ἰδραυτικὸν πιεστήριον.

VI. Ἀπλὰ τινὲς χρήσιμοι μηχαναὶ.

Α. Ἀνεμιστήρ. — Β. Φυσητήρ. — 3. Περί μηχανικοῦ πρίνου. — 4. Περί ἀλευρομύλου καὶ 5. περὶ κλωστήριου, καὶ ἰδίως περιγραφὴ τῶν κυριωτέρων χρησιμῶν μηχανημάτων καὶ τῆς ἀναγκαίας αὐτῶν κινητηρίου δυνάμεως.

VII. Περί ὁδοντωτῶν ἢ ἀλλήλων χυκῶν τροχῶν.

VIII. Ἀντιστάσεις τῶν ὑλῶν.

ἐνταῦθα ἐκτεθῆσονται τὰ περὶ λεβήτων καὶ τῶν διαφόρων μερῶν αὐτῶν.

IX. Περί ἀτμομηχανῶν.

ἐνταῦθα μετὰ τὴν ἐν ὀλίγοις ἐξήγησιν τῆς ἐνεργείας τῶν ἐκτεθῆσονται τὰ περὶ τοῦ ἔργου καὶ τοῦ ὑπολογισμοῦ τῶν διαστάσεων τῶν κυριωτέρων μερῶν αὐτῶν.

X. Περί ροῆς τῶν ὑδάτων καὶ ὑδραυλικῶν τροχῶν.

Ὁσαύτως ἐκτεθῆσονται τὰ περὶ κατασκευῆς ὑδραυλικῶν τροχῶν καὶ στροβίλων (turbine).

Παρατήρησις. — Τὸ ἐν λόγῳ ἐγχειρίδιον συνταχθήσεται κατὰ τὸ πνεῦμα τοῦ Γαλλικοῦ ἔγχειριδίου τοῦ ἐπιγραφομένου *Guide de l'ouvrier mecanicien, par Ch. Armengaud Jeune*· θέλει δὲ περιλαμβάνει τοῦτο δὲν τὸ δυνατὸν πίνακας καὶ παραδείγματα καὶ προσέτι ἀπλὰ τινὰ σχήματα· πλὴν τούτων θέλει ἀναφέρεται ἐν παρενθέσει καὶ ἡ ἐν χρήσει λέξις τῶν διαφόρων τεχνικῶν ὧν.

H ἐπιτροπὴ

ΔΗΜ. ΣΚΑΛΙΕΤΗΡΗΣ, ταγματάρχης.
ΔΗΜ. ΚΟΚΚΙΑΝΗΣ, βρηγ. ἐν τῇ ἐνν. Πανεπιστ.
ΙΩ. ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΣ, ὑπολ. τοῦ Μηχανικοῦ.
Ν. ΒΛΑΔΓΚΑΔΗΣ, μηχανικός.

ΠΑΝΔΩΡΑ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ. Εξ του χωρίου Νομιστής του δήμου Λεύκτρων επαρχ. Οίτουλου μεταφέρθη εις Αρεόπολιν χειρόγραφόν τι ἐμπεριέχον διαφόρους βιογραφίας ἢ συναζήριας ἀγίων κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν γλῶσσαν, καὶ λόγους διαφόρων πατέρων τῆς ἐκκλησίας. Εἰς τὸ περιθώριον τοῦ χειρογράφου τούτου ἀπῆντησα τὰς ἐξῆς ἱστορικὰς σημειώσεις, χρησίμους τῇ ἱστορίᾳ τῶν χρόνων ἐκείνων οἱ ἀναφέρονται, γραφαίσας δὲ ὑπὸ ἱερομονάχου τινὸς κατ' ἐκείνας τὰς ἐποχὰς ζῶντος καὶ σύγχρονου γεγονότα σημειούντος πρὸς ἐνθύμηναι· εἰς δὲ τὰ ἐξῆς αὐτολεξεί.

α. 1715. Ἐπῆρεν ὁ Τούρκος τὸν Μωρέα καὶ ἦρθε καὶ ὁ τῇ Μάρτῃ.

Ἄρα πρὶν ἢ φύγωσιν οἱ Στεφανόπουλοι εἰς Κορινθίαν ἐπεχείρησαν οἱ Τούρκοι νὰ κυριεύσωσι τὴν Μά-

νην, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ κατισχύσωσι τῶν Μανιατῶν, φαίνεται, εἰμὴ, ἀπ' οὗ ἐξηράνισαν τὸ φρούριον τῆς Οἰτούλου καὶ ἀποδόμησαν τὸ τῆς Κελεφᾶς. Ἀλλὰ καὶ ἐντεῦθεν ταχέως ἐξεδιώχθησαν ὑπὸ τοῦ Βοζῆ, προπάππου τοῦ Πετροπουλάκη, γνωστοῦ ἐν τῷ Παγγελληνίῳ, περὶ οὗ ἐγράψαμεν ἄλλοτε ἐν Πανδώρα (φυλλαδ. 449 τοῦ 1868, ἔτ. Δεκεμβρ. 1 σελ. 385).

β. Σημ. 1715 ἀπὸ κτίσεως κόσμου 7228. Ἰουλίου 9, ἐπῆρεν ὁ Τούρκος τὸν Ἀνάκλι. — 6. Αὐγούστου ἐπῆρε τὴν Μεθώνη.

Τοιαῦτα σημειώσεις ὑπὸ ἀνδρῶν τοῦ 17 αἰῶνος γενόμεναι εἰς τὰ περιθώρια τῶν χειρογράφων, τῶν μνησίων καὶ λοιπῶν ἐκκλησιαστικῶν βιβλίων, δὲν εἶναι ἄσχημον νὰ δημοσιεύωνται πρὸς περισύναξιν ἱστορικῆς ὕλης καὶ πρὸς ἀποφυγὴν ἀπωλείας τοιούτων, αἵτινες χρησιμεύουσιν εἰς τὴν διαφώτισιν συγχρόνων γεγονότων.

ΑΣΑΝ. ΠΕΤΡΙΑΔΕΣ.

ΣΥΝΤΑΚΤΑΙ ΠΑΝΔΩΡΑΣ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΚΒ' ΕΤΟΣ.

- 1 Εὐδόκ. Καστόρη, καθηγητὴς τοῦ πανεπιστημίου
- 2 Ν. Σαρίπολος
- 3 Ι. Παρθένου, καθηγητὴς
- 4 Α. Γ. Κοκκίδης
- 5 Κλέων Ν. Μαυροκορδάτου
- 6 Π. Βράλλης Ἀρμένιος
- 7 Ν. Μαυροκορδάτος
- 8 Πρ. Ψεδιόκωνας
- 9 Θ. Καρούσης
- 10 Μ. Γ. Ἀμνιτσός
- 11 Βασ. Κ. Οικονόμου
- 12 Ἀγγελοῦ Βλάχου
- 13 Κ. Σάβας
- 14 Α. Δ. Πατρίδης
- 15 Ι. Δε-Κιγέλλης, ἱατρός
- 16 Κ. Α. Γουναρίδης, ἱατρός
- 17 Ι. Α. Ραμναῖος
- 18 Σπυρ. Π. Δάκκος

- 19 Δρ. Μιχ. Δέσφινος
- 20 Περιχλῆς Γρηγοριάδης
- 21 Φρ. Ἀλβάνος
- 22 Φ. Οικονομίδης
- 23 Στέφ. Ν. Δραγούμης
- 24 Α. Χασιάτης ἐν Βυροσούργῳ
- 25 Α. Ν. Μπίτσας ἐν Ἀμνιτῇ
- 26 Ἰερώνυμος Μυριανθεὺς ἐν Ἱεροσολύμοις
- 27 Ιω. Παλιττῆς ἐν Λονδίῳ
- 28 Δημ. Βικίλας
- 29 Κλ. Παπαζωγλῶν ἐν Ἱδραλίᾳ
- 30 Αθ. Δημητριάδης ἐν Μονάχῳ
- 31 Ἀριστ. Δρακόπουλος ἐν Πέρινῳ
- 32 Μ. Γ. Γεδεών ἐν Κωνσταντινουπόλει
- 33 Ι. Αἰδῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ
- 34 Ε. Κονιδάκης ἐν Ὁδησσῷ
- 35 Ι. Σακελλίων ἐν Πάτρῳ
- 36 Ν. Γ. Χαλιβόπουλος ἐν Λεμεσῷ

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΚΒ' ΤΟΜΟΥ.

Ὁ ΔΕΥΤΕΡΟΣ Ν. ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ.



ΠΑΝΔΩΡΑ

ΤΟΥ

ΕΝ ΤΩ ΚΒ' ΤΟΜΩ ΤΗΣ ΠΑΝΔΩΡΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

Α'. ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΚΑΙ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ.

- Ὁ Βολταίρος κατὰ Weber. Σελ. 12.
Ἀνέκδ. ἐγκύκλι. Ἱερουσ. 15.
Κατάλοιποι ἀρχ. πολιτευμάτων 25.
Περὶ πελοποννησίων 30.
Παναγ. Ἀραβαντινός 46.
Φιλίπ. Ποθητὸς Δεσπότης 73.
Ῥήγας Φεραίος 108.
Ὄνομα Μάνης 142, 153, 405.
Περὶ Γαυρίου 178.
Ἱστορικὴ ἀποστολὴ Ἑλληνισμοῦ 217, 283.
Μονομεροῦς κρίσεως ἑλλογος 249.
Ἀλέξ. Μαυροκορδάτος ἐξ Ἀπορρήτων 313.
Ἑβραϊκὴ κοινότης Κερκύρας 329.
Βασίλειος Κορένιος 367, 385.
Ἡ περὶ Φαύστου παράδοσις 437.
Γεώργιος Κορένιος 519, 562.
Ὁ Πάλημπερτιν περὶ Ἑλλάδος 538.
Τρίτη ἔθνη. Συνέλευσις 567.
Σημειώσεις ἱστορικῆς 578.

Β'. ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΑ.

- Πλατωνικαὶ Μελέται. Σελ. 42, 49, 97, 143.
Ἱστορίαι Δοναλεῶνος 69.
Φιλολογικὸν διαγώνισμα Ροδοκανάκη 73, 144.
Ἀνδρ. Δημητρηκοπούλου προσθήκαι 91.
Φλόπατρις ἢ διδασκόμενος 110.
Σύμβουλον πίστεως 166.
Κρητικοὶ γάμοι Ζημπελίου 168.
Κ. Οικονόμου φιλολ. συγγράμματα 189.
Δημοτικὰ ἔπη καὶ Κοραΐδος 210.
Κυριακὸν ὁμοῖον Θεοτόκου 309.
Γλωσσολογικὸς νόμος Grimm 374, 415.

- Φιλόλογ. διαγώνισμα Τερπόδος 401.
Dictionnaire grec-français par Chassanig 427.
Ἀγγέλου Βλάχου κωμωδία 433.
Λακωνικά 468.
Περὶ Ἑλληνισμοῦ ὑπὸ Ἑρζερ 486, 514.
Ὁρθόδοξος Ἑλλὰς ὑπὸ Ἀνδρ. Δημητρηκοπούλου 479.
Ἑλλήνων ἀποικία ἐν Βενετίᾳ ὑπὸ Βιλλοῦδου αὐτ.
Μελέτη περὶ τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων ὑπὸ Παλίου αὐτ.
Βίοι παράλληλοι Α. Γούδα 532.
Ἑπιστολικαὶ διατριβὴ Ι. Βιλέττῃ αὐτ.

Γ'. ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΥΜΑΤΙΚΑ.

- Γενναίη προτροπὴ Π. Κωνσταντινίδου. Σελ. 96.
Ἀνατροπὴ καὶ ἐκπαίδ. Μεγ. Ἀλεξάνδρου 121.
Ἑλλήν. φιλολ. Σύλλογος 120.
Ἐταιρία τῶν φίλων τοῦ λαοῦ 130.
Πληθυσμὸς Μ. Βρετανίας 144.
Δημοτ. ἐκπαίδ. ἐν Ἀγκίᾳ 192.
Πρακτικὴ φιλική 193.
Βοήθειαι αὐτῶν 278, 299, 322, 418, 448, 487, 538.
Εἰς σοφὸς ἐξ Ἀντιόχου 364.
Ἑλληνικαὶ ἐπὶ ῥοζα 397.
Πολιτειογραφικὰ Ἀγγλίας 431.
Γαλλοπρωσσιακὸς πόλεμος 481.
Διαγώνισμα Στ. Μεττῆ 482.
Δ'. ΤΟΠΩΝ ΚΑΙ ΠΘΩΝ ΠΕΡΙΓΡΑΦΑΙ.
Ἀπὸ Ἀθήνας εἰς Μόναχον. Σελ. 30.
Ἀποδημητοῦ ἀναμνήται 352.
Ἡ Νέξ Ἀμερικῆς 117, 136, 157, 186, 213, 275, 304, 337, 344, 361, 401, 429, 478.
Κυζανικά 488, 507, 532, 556.

Ε'. ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ.

Εποικία Δοκρῶν γράμματα. Σελ. 3, 55, 104.
 Αρχαιολογικά Νάξου 204.
 Αρχαιολογικά Μάνης 205.
 Η ἐπὶ τοῦ Ἰλισσοῦ γέφυρα 237.
 Δερριόπου ἐπιγραφαὶ 265.
 Αρχαιολογικά Ἱερουσαλὴμ 308.
 Θήρας ἀνασκαφαὶ 314.
 Ἀφροδίτη τῆς Μήλου 312.
 Σφραγισμοὶ μολυβδίνῃ 360.
 Νομίσματα ἐκ κασσιτέρου αὐτ.
 Αρχαία λάρναξ αὐτ.
 Αρχαιολογικά Τηρείας 408.
 Περὶ Ἀγκύρας 448.

Γ'. ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΑ.

Η πύραγξ τοῦ Μοντ-Σενί. Σελ. 241.
 Περὶ χοροῦ 264, 273.
 Περὶ διαττόντων ἀστέρων 289.
 Περὶ τῶν διπλῶν ἀστέρων 457.

Ζ'. ΠΟΙΗΣΕΙΣ.

Τὰ μέλλον ἐπὶ ἀνθρωπότητος. Σελ. 47.
 Διάφορα ποιήματα 70, 93, 148, 264, 310.
 Ἡ χάρις προξενεὶ τρόμον 133, 184, 191, 207, 257, 284.
 Ἡ λύπη 168.
 Ἄσμα ναυαγοῦ 191.
 Βοσκοπούλα 211.
 Εἰς τὰ Ὀλύμπια 240.
 Δημόδωτος ᾠδα 288.
 Εἰς τὴν φιλαρμονικὴν εἰταιρίαν 360.

Ὡδὴ εἰς πατρ. ἱερὸς. Κυρίλλον Β'. 883.
 Περὶ ξενιτιάς 472.
 Περὶ τοῦ κάστρου τῆς Ὠρεῆς 481, 550.
 Ἐκκτοντκετηρικὸν ᾠσμα Ὀρατίου 530.

Η'. ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ.

Θηρεσία Μάρτμοντ. Σελ. 20, 35, 61.
 Ἄλλοθι 87.
 Ῥόζα ἡ τυφλὴ 113, 164, 187, 201.
 Περουβία 294, 355, 378, 390, 522.
 Ἐπὶ τῆς τρομοκρατίας 445, 460, 501, 525, 546.

Θ'. ΦΥΣΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ.

Ανάθεσις Νεῖλου. Σελ. 150.
 Ἡλεκτρισμός 432.

Ι'. ΒΟΤΑΝΙΚΑ.

Lantana Candida. Σελ. 143.
 Σαρδονικὴ πύα 529.

ΙΑ'. ΑΙΔΑΦΟΡΑ.

Ὁ λένων τοῦ πύργου τοῦ Δονδίνου. Σελ. 71.
 Δερβίσις ἐν ξενοδοχείῳ 72.
 Πύρρον φιλάργυρος 96.
 Παρελθούσαι ἡμέραι 192.
 Ἀφορισμοὶ 216.
 Νοσοκομεῖον Ἀλεξάνδρ. 384.
 Δύο πρώην ὑπουργοὶ 432.
 Γάμος σκαμῶν 482.
 Ψευδὴς ἐπίσκοπος αὐτ.
 Συντάκται Πανδώρας 578.
 Πίναξ περιεχομένων α.
 Ἀλφαριθμητικὸς πίναξ γ'.

ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ.

Α.

Αραβαντινὸς Παναγιώτης. Σελ. 46.
 Ἀμερικὴ Νέα 117, 136, 157, 186, 213, 275, 304, 387, 344, 361, 401, 429, 478.
 Ἀθῆναι καὶ Μέγαρα 30.
 Ἀναμνήσεις ἀποδημητοῦ 352.
 Ἀγκύρας (περὶ) 448.
 Ἄλλοθι 87.
 Ἀντωνιάδου Π. προσφορά 96.
 Ἀγγλίας πληθυσμὸς 144.
 Ἀγγλίας πολιτειογραφικὰ 431.
 Ἀνθρωπότητος μέλλον 47.
 Ἄσματα δημοτικὰ 288.
 Ἀφορισμοὶ 216.
 Ἀλεξανδρείας νοσοκομεῖον 384.
 Ἀλφαριθμητικὸς πίναξ γ'.

Β.

Βολταίρος κατὰ Weber. Σελ. 12.
 Βλέχου Ἀγγέλου κωμῳδία 438.
 Βαῖθι σκυτὴν 278, 299, 322, 418, 448, 487, 538.
 Βοσκοπούλα 211.
 Βίαι παράλληλοι Γούδα 552.

Γ.

Γαυρίου (περὶ). Σελ. 178.
 Γάμοι κρητικοὶ Ζαμπελίου 168.
 Grimm γλωσσολ. νόμος 314, 415, 483.

Δ.

Δεαίχος (Φήλιξ Ποθητός). Σελ. 78.
 Δερριόπου ἐπιγραφαὶ 265.
 Δοναλδάνος ἱστορία 69.
 Δημητρακοπούλου Ἀνδρ. προσθήκαι 91.
 Dictionnaire Greco-français par Chassang 427.
 Δακίς δημοτ. ἐκπαίδ. 192.
 Δερβίσις ἐν ξενοδοχείῳ 72.

Δύο πρώην ὑπουργοὶ 432.

Διατριβὴ ἐπιστολιμαία Βελέττα 552.

Ε.

Ἑλληνισμοὶ ἱστορ. ἀποστολῇ. Σελ. 217, 288.
 Ἑλληνισμὸς ὑπὸ Egger 466, 514.
 Ἑλλάς ἐρθόδοξος 470.
 Ἑλλήν. ἀποικία ἐν Βενετίᾳ αὐτ.
 Ἑλληνισμοὶ ἐπιφύται 397.
 Ἑταιρία φιλαρμονικὴ 360.
 Ἐπίσκοπος ψευδὴς 482.
 Ἐφημερίδες Ἑλληνικαὶ 554.

Η.

Ἡθικὴ πρακτικὴ. Σελ. 193.
 Ἡμέραι παρελθούσαι 192.

Θ.

Θήρας ἀνασκαφαὶ. Σελ. 314.
 Θηρεσία Μάρτμοντ 20, 35, 61.

Ι.

Ἱερμίου Γ' ἐγκύκλιος. Σελ. 15.
 Ἰλισσοῦ γέφυρα 237.
 Ἱερουσαλὴμ ἀρχαιολογικὰ 308.
 Ἱστορικὴ σημείωσις 578.

Κ.

Κρίσεως μονομεροῦς ἔλεγχος. Σελ. 249.
 Κυριακοδρόμια Θεοτόκου 309.
 Κερκύρας ἔδραιτοι 329.
 Κορένσιος (Βασίλειος) 367, 385.
 Κοραΐδος δημοτ. ᾠδα 210.
 Κοζανικά 488, 507, 532, 556.
 Κορέσιος (Γεώργιος) 519, 562.

Λ.

Λοκρῶν γράμματα ἐποικια. Σελ. 3, 55, 104.

Αθήνα 860.
Λακωνικά 863.
Λύπη 108.

Β.

Μαυροκορδάτος Αλέξ. εξ απορρήτων. Σελ. 13.
Μάνης ένομα 112, 153, 405.
Μάνης αρχαιολογικά 205.
Μήλου Αφροδίτη 312.
Μελέται πλατωνικά 42, 40, 87, 145.
Μελέται περί τινων Ελλήνων 470.
Μεγάλου Αλεξάνδρου άνκτορη 121.
Μεταξά διαγώνισμα 482.

Ν.

Νάξου αρχαιολογικά. Σελ. 204.
Νομίσματα εκ κασιτέρου 360.
Ναυαγού άσμα 401.

Ξ.

Ξεντεία. Σελ. 472.

Ο.

Οίκονόμου (Κώνστ.) φιλολ. συγγράμματα. 2. 180.
Ολύμπια 240.
Ορατίου άσμα εκατονταετηρίδης 530.

Π.

Πολιτευμάτων άρχών άντάλλοις. Σελ. 23.
Πολιορκιών (περί) 30.
Πιρουβία 291, 355, 378, 390, 522.
Πίστις σύμβολον 160.
Πόλεμος γαλλοπρωστικός 481.
Ποιήματα διάφορα 70, 93, 143, 264, 310.
Πύργου Αουδίνου λέων 71.
Πέρσης φιλέργυρος 96.
Πανδώρας συντάκται 578.

Παναγομένην πίναξ δ.

Πόα σαρδονική 529.

Πάλημερτων περί Ελλάδος 538.

Ρ.

Ρόζα ή τυφή. Σελ. 113, 164, 187, 204.
Ροδοκανάκη φιλολ. διαγώνισμα 73, 141.

Σ.

Σπενδοσβολίς μολυβδίτη. Σελ. 360.
Σύλλογος φιλολ. Ελλαν. 130.
Σοφός εξ Αγκυρών 364.
Σταμάτης γάμος 482.
Σύλλογοι Ελληνικοί 486.
Συνέλευσις εθνική τρίτη 567.

Τ.

Τηρείας αρχαιολογικά. Σελ. 458.
Τριφυλιανία 445, 460, 601, 525, 546.
Τουρίνου διαγώνισμα φιλολ. 401.

Φ.

Φεραίος Πήγας. Σελ. 108.
Φάστου παράδοσις 487.
Φιλόκατρε ή διδασκόμενος 10.
Φίλων λαού έταιρία 439.

Χ.

Χερή προΐονει τρέμον. Σελ. 193, 194, 191, 207, 257, 284.

Ψ.

Ψή εις τον πατριάρχ. Κωνσταντίνου Β'. Σελ. 383.
Ψαξ; Κάστρον 481, 550.